Správa o hodnotení:

Reštaurácia „ Vrcholová stanica SL TSD 6/8 TELEMIX Nová hoľa“ Donovaly

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVATEĽOVI

1. Názov (meno).
GOIMPEX Bratislava a.s.

2. Identifikačné číslo.
35758015

3. Sídlo.
Prešovská 39
821 02 Bratislava

4. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa.
Ing. Anton Hromada,
Chata pod Magurou č. 130, Donovaly,
č. t. 0905 803 652

5. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje kontaktnej osoby, od ktorej možno dostať relevantné informácie o navrhovanej činnosti a miesto na konzultácie.
Mgr. Zsolt Szabó – Bartko – Reality 4 You
Š. Moyzesa 431/12, 965 01 Žiar nad Hronom
č. t. 0907 868 839

II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

1. Názov.
Reštaurácia „ Vrcholová stanica SL TSD 6/8 TELEMIX Nová hoľa“ Donovaly (ďalej len „reštaurácia Nová hoľa“)

2. Účel.
Výstavba reštaurácie s otvorenou terasou na vrcholovej stanici sedačkovej lanovky TELEMIX 6/8 na Novej holi ako účelového objektu vyššej vybavenosti s celoročnou prevádzkou pre rýchle občerstvenie vrátane inžinierskych sietí – zásobovanie vodou (záchyt prameňa, vodojem), kanalizácia a ČOV. Hlavným cieľom je vytvorenie sociálno – hygienického zázemia pre návštevníkov a lyžiarov vo vrcholovej časti rekreačného areálu.

3. Užívateľ.
GOIMPEX Bratislava a.s.

4. Charakter navrhovanej činnosti .
V zmysle § 18 ods. 1 zákona NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov je navrhovaná činnosť klasifikovaná ako **nová činnosť**, zaradená do **prílohy č. 8 zákona.**

V prílohe č. 8 je navrhovaná činnosť zaradená :

- v kapitole *č. 14. Účelové objekty pre šport, rekreáciu a cestovný ruch*
- v položke *č. 2. Zjazdové trate, bežecké trate, lyžiarske vleky, skokanské mostíky, lanovky a ostatné zariadenia.*

5. Umiestnenie navrhovanej činnosti .

kraj : Banskobystrický, Žilinský
okres : Banská Bystrica, Ružomberok
k.ú. : Donovaly, Liptovská Osada

Navrhovaná činnosť je umiestnená na hranici katastrálnych území Donovaly a Liptovská Osada.

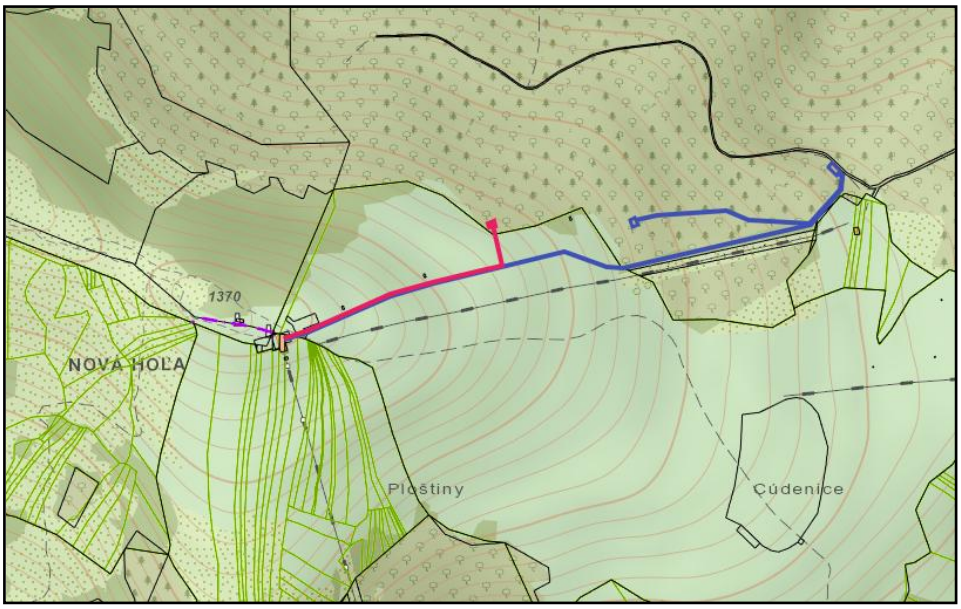
Objekt reštaurácie, NN prípojka

parcely KN (C stav) : k.ú. Donovaly č. 3281/11, 3281/12, 3281/13, 3281/21, 3281/23, 3281/24, 3281/25, 3281/26, 3281/27
: k.ú. Liptovská Osada č. 2471/5
parcely E stav : k.ú Donovaly - časti parciel č. 1548, 5555

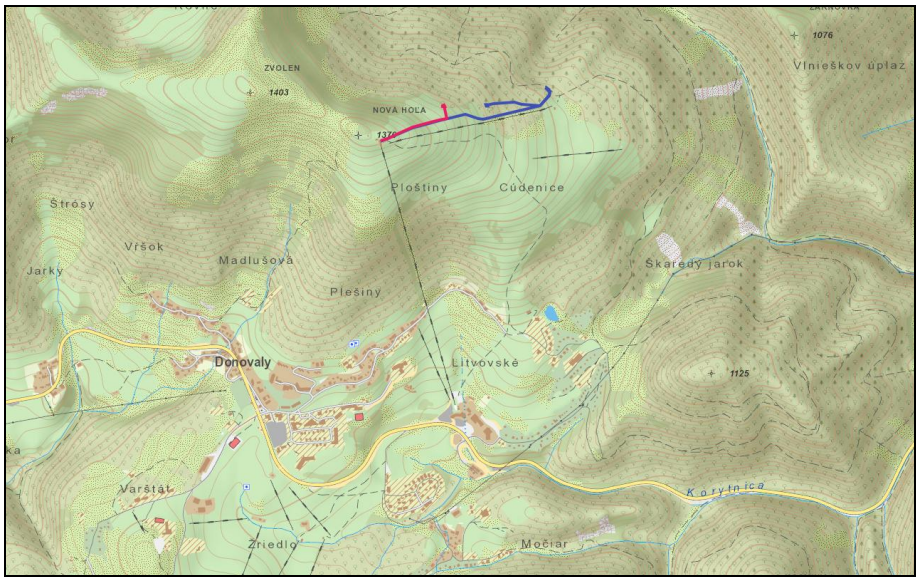
Objekty zásobovania vodou, kanalizácia a ČOV, NN rozvody:

parcely KN (C stav) : k.ú Donovaly č. 3298/3
parcely E stav : k.ú Donovaly – časti parciel č. 1548, 5555

Obr. č. 1 : Lokalizácia reštaurácie Nová hoľa (žltá) a inžinierskych sietí (červená - kanalizácia, modrá - prívod vody)

6. Prehľadná situácia umiestnenia navrhovanej činnosti (mierka 1: 50 000) - Obr. č. 2

7. Dôvod umiestnenia v danej lokalite

Reštaurácia má slúžiť na občerstvenie a oddych ako aj sociálno - hygienické zázemie s celoročnou prevádzkou pre návštevníkov vrcholovej časti rekreačného areálu Nová hoľa, čo umožňuje komplexnejšie poskytovanie služieb a celoročné využívanie rekreačného areálu. Okrem vlastného objektu reštaurácie projekt rieši aj zásobovanie vodou , kanalizáciu a ČOV tejto časti rekreačného areálu.

8. Termín začatia a skončenia výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti.

termín začatia výstavby : 05/2021
termín skončenia výstavby : 10/2021
termín začatie prevádzky : 12/2021

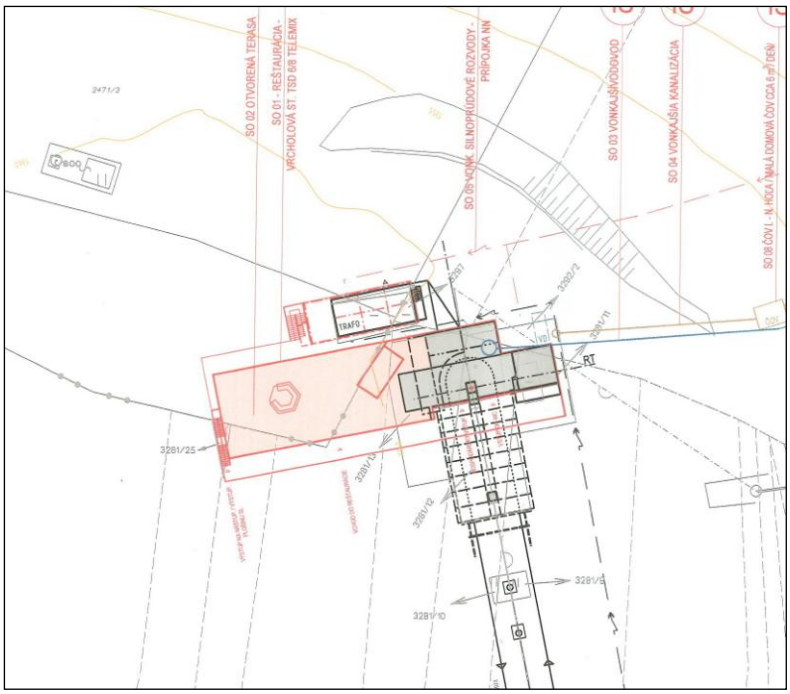
9. Stručný popis technického a technologického riešenia.

Reštaurácia je riešená vo väzbe na vrcholovú stanicu sedačkovej lanovky TSD 6/8 TELEMIX POMA. Osadená je pod výstupnú/nástupnú plošinu a do svahu z 2/3 pod terén.

Objekt je riešený ako jednopodlažný s využívaním pochôdznej strechy, ktorá je prístupná z úrovne plošiny stanice.

Pozdĺž celého objektu je navrhnutá otvorená terasa s prístupom zo stanice a voľným nástupom na zjazdovku.

Obr. č. 3 : Pôdorys umiestnenia navrhovanej reštaurácie Nová hoľa (červená) a jestvujúcej vrcholovej stanice sedačkovej lanovky TSD 6/8 TELEMIX POMA (čierna)

Základné údaje - reštaurácia Nová hoľa :

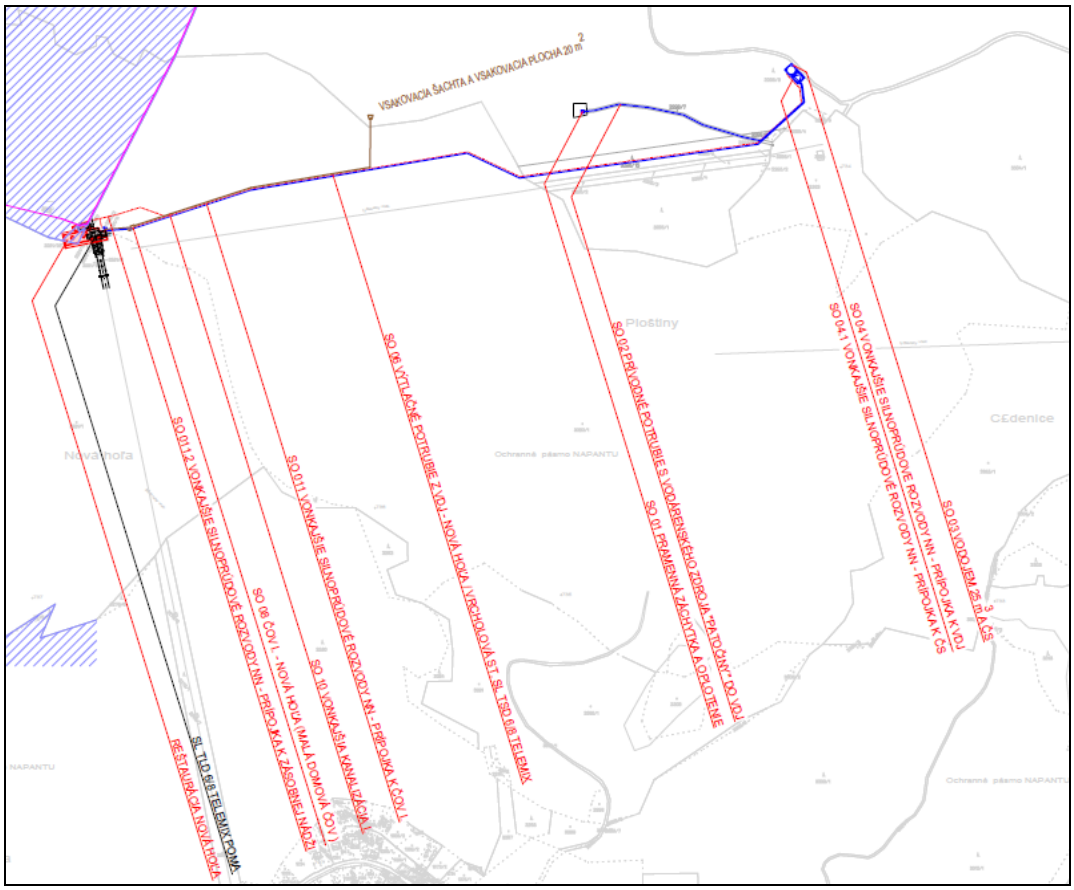
Situovanie objektu	vrcholová stanica SL v nadm. výške 1356,527 m
Zastavaná plocha reštaurácia	449,55 m^2
Zastavaná plocha horná terasa	304 m^2
Zastavaná plocha spodná terasa	165 m^2
Celková zastavaná plocha	623,6 m^2
Celkový obostavaný priestor	2023
Odbytové stredisko	
Kapacita - reštaurácia	50 (60) stoličiek 3 zamestnanci
- otvorená terasa	44 stoličiek; 1 zamestnanec
- terasa na streche	100 stoličiek; 2 zamestnanci
Celkom	60 + 147 stoličiek; 6 zamestnancov
Výrobné stredisko	
kuchyňa	100 hlavných jedál ; 2 zamestnanci
Hygienické a prevádzkové zázemie	
- soc.- hygien. zariad.– WC	2/3 m/ž + 1 zamest.
- vodáreň	
- vstupná hala	
- osobný výťah pre imobilných	
- priestory techn. vybavenosti	
- počet zamestnancov	1
Počet zamestnancov spolu	9

Pôdorys jednotlivých podlaží reštaurácie Nová hoľa je **v prílohe č.1** správy.

Súčasťou výstavby reštaurácie Nová hoľa je súbor stavebných a prevádzkových objektov **zásobovania vodou, kanalizácie , ČOV** a NN rozvodov.

SO 01 Pramenná záchytka a oplotenie
SO 02 Prívodné potrubie z prameňa do VDJ
SO 03 Vodojem (VDJ) a čerpacia stanica (ČS)
SO 04 Vonkajšie silnoprúdové rozvody NN - prípojka k VDJ a prípojka k ČS
SO 05 Prívodné potrubie z VDJ — Ploštiny / údolná stanica LV TATRAPOMA
SO 06 Výtlačné potrubie z VDJ — N. Hoľa / vrcholová stanica SL TSD 6/8 TELEMIX
SO 08 ČOV I.- N. hoľa (malá domová ČOV cca 6 m3/deň)
SO 10 Vonkajšia kanalizácia
SO 11Vonkajšie silnoprúdové rozvody NN — prípojka k ČOV I. a prípojka k zásobnej nádrži
SO 12 Technické a protierózne úpravy

Obr. č. 4 : Súbor stavebných a prevádzkových objektov zásobovania vodou, kanalizácie a ČOV *(PD)*

Hlavný vodárenský objekt SO 01 **Pramenná záchytka a oplotenie** — Vodárenský zdroj Patočiny je situovaný na pravej strane nad údolnou stanicou LV TATRAPOMA H210 cca 283 m. Z SO 01 je zvedená zachytená voda (SO 02) do podzemného objektu SO 03 **Vodojem**, ktorý je situovaný na pravej strane od údolnej stanice LV v jednej úrovni vo vzdialenosti cca 100 m. Z vodojemu je rozvedená voda do odberných miest na Nove holi, na Ploštinách po existujúcej a navrhovanej zjazdovej trati, čiastočne i v trase LV v súbehu s rozvodmi zasnežovania. V lokalite Nová hoľa je riešená splašková kanalizácia a ČOV. Situovanie ČOV na Novej holi je na ľavo pod vrcholovou stanicou. Plochy pre osadenie vodárenských objektov a pre navrhované trasy rozvodov inžinierskych sietí tvoria lesné a

lúčne plochy, čiastočne aj trasa LV a lyžiarske zjazdové trate.

Stručný popis prevádzkových súborov a stavebných objektov.

PS 01 Vodojem a Čerpacia stanica

V rámci vodojemu bude zriadená aj čerpacia stanica, ktoré bude jeho súčasťou. Vodojem je navrhnutý ako potrubný s akumuláciou 25 m^3. Aby sa ušetrilo na priestore manipulačnej komory je čerpacia stanica navrhnutá z dvoch ponorných čerpadiel, ktoré sa osadia do akumulačnej nádrže.

Z čerpacej stanice je čerpadlom dopravovaná voda v množstve Q = 0,7 I/s do nádrže na Novej holi.

SO 01 Pramenná záchytka a oplotenie.

Je navrhnutá ako betónový objekt s hrúbkou stien 250 mm a dna 300 mm. Vnútorný rozmer pramennej záchytky je 1500 x 1500 mm svetlej výšky 3 250 mm.

Oplotenie pramennej záchytky je súčasne aj pásmo ochrany vodárenského zdroja. Rozmery oplotenia sú 13,8 x 12,41 x 14,92 x 15,61 m— celková dĺžka oplotenia je 56,74 m.. Oplotenie je navrhnuté z drôteného pletiva výšky 2000 mm uchyteného na oceľových stĺpikoch.

SO 02 Prívodné potrubie z vodárenského zdroja Patočiny do VDJ.

Od vodárenského zdroja ,,Patočiny", po vodojem je navrhnuté prívodné potrubie profilu D 63 x 3, 8 mm materiál HD PE, 9010 RC, jedná sa o potrubie, ktoré je možné obsypať výkopkom bez použitia piesku..

Dĺžka prívodného potrubia je 281,0 m. Potrubie bude uložené v ryhe šírky 1100 mm a hĺbke cca 1300 mm.

Pred vodojemom bude z tohto potrubia urobená odbočka k údolnej stanici LV TATRAPOMA

SO 03 Vodojem 1 x 25m^3 a čerpacia stanica.

Navrhnutý je vodojem objemu 1 x 25 m^3 zo sklolaminátových rúr priemeru DN 2400, SN 5000 a manipulačná komora priemeru DN 2400, SN 5000. Vodojem sa osadí na lôžko zo hrúbky 200 mm, ktoré sa rozprestrie na rastlý terén. Konečný obsyp sa zrealizuje výkopkom, ktorý sa vysvahuje v sklone 1: 1,5 a zásyp sa oseje trávnym semenom. Zásyp výkopkom sa zrealizuje v hrúbke 800 mm.

SO 05 Prívodné potrubie z vodárenského zdroja Patočiny / údolná st. LV TATRAPOMA.

Toto prívodné potrubie sa napojí na prívodné potrubie z vodárenského zdroje „Patočiny" cca 100 m pred vodojemom. Je navrhnutý profil D 32 x 2,9 mm v dĺžke 45,0 m. Bude ukončené v objekte Údolnej stanice LV TATRAPOMA.

Potrubie bude uložené v rýhe šírky 600 mm. Zasyp sa zrealizuje výkopkom.

SO 06 Výtlačné potrubie z VDJ — N. Hoľa/vrcholová st. SL TSD 6/8 TELEMIX :

Od vodojemu, kde budú osadené čerpadlá, je potrubie položené v súbehu s ďalšími rozvodmi vody pre zasnežovanie, vzduchu a el. káblami. Celková dĺžka výtlačného potrubia bude 814 m.

SO 08 ČOV I. - Nová hoľa (malá domová ČOV cca 6 m^3/deň):

Stavebný objekt rieši čistiareň odpadových vôd pre reštauráciu, bufet a hygienické zariadenia pri vrcholovej stanici lanovky na Novej holi.

Na čistenie je navrhnutá balená ČOV BDCP 6, v ktorej sa budú splaškové vody čistiť. Je určená na mechanicko — biologické čistenie splaškových vôd podľa STN 75 6402.

Rozmery ČOV sú: 2400 mm x 1800 mm x 2480 mm.

Stabilizovaný kal sa jeden až dva krát ročne odčerpáva kalovým čerpadlom, alebo fekálnym cisternovým vozom.

Z ČOV budú vyčistené vody odvádzané do horninového prostredia.

SO 10 Vonkajšia kanalizácia

Kanalizačné potrubie odvádza splaškové odpadové vody z jednotlivých objektov do ČOV k ich čisteniu. Dĺžka jednotlivých potrubí: Nová hoľa: - prítokové potrubie 26,0 m - odtokové potrubie 45,0 m. Potrubie bude uložené v ryhe na upravenom dne s vyzbieraním kameňov. Obsyp potrubia sa prevedie prehodenou zeminou do výšky 300 mm nad vrchol potrubia aby nedošlo k jeho porušeniu.

9. Varianty navrhovanej činnosti

Stavebné riešenie objektu reštaurácie je navrhované v **2 variantoch** (A a B)

Variant A:

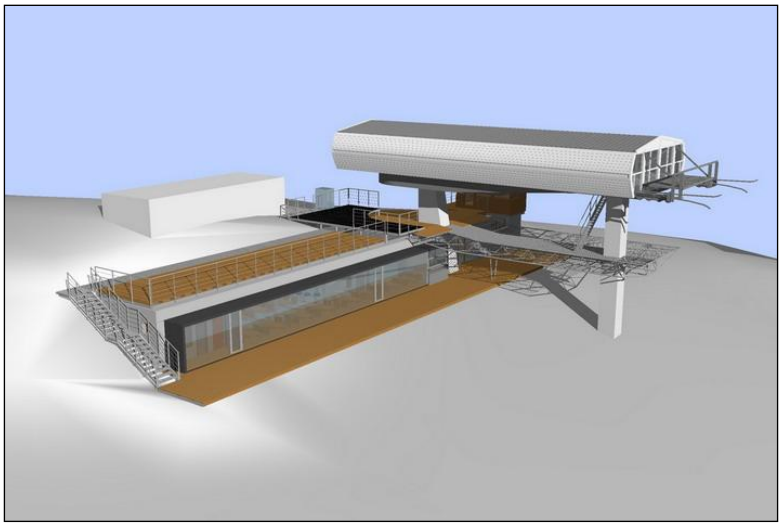
Hlavný vstup do reštaurácie je navrhnutý z južnej strany cez vstupnú halu z úrovne terénu . Z haly je prístup do reštaurácie, kuchyne so zázemím a sociálno - hygienických zariadení pre návštevníkov.

Priamo na reštauráciu nadväzuje otvorená terasa pozdĺž celej čelnej fasády.

V prízemí objektu je riešená ťažisková prevádzka - reštaurácia s denným barom a kompletným zázemím. (office, kuchyňa - varňa, prípravne, umyvárky riadu, sklady hyg. zázemie personálu, hyg. zázemie a toalety návštevníkov a komunikačné priestory).

Súčasťou prízemia je samostatná časť s nezávislým vstupom z terasy pre hotovostné ubytovanie pracovníka sedačkovej lanovky. Priamo na streche je navrhnutá pochôdzna terasa s vyhliadkou.

Vertikálne prepojenie medzi prízemím a terasou na streche je riešené **vonkajším schodiskom**, zásobovanie reštaurácie je riešené stolovým výťahom.

Obr. č. 5 a: Axonometrický pohľad na reštauráciu Nová hoľa – Variant A

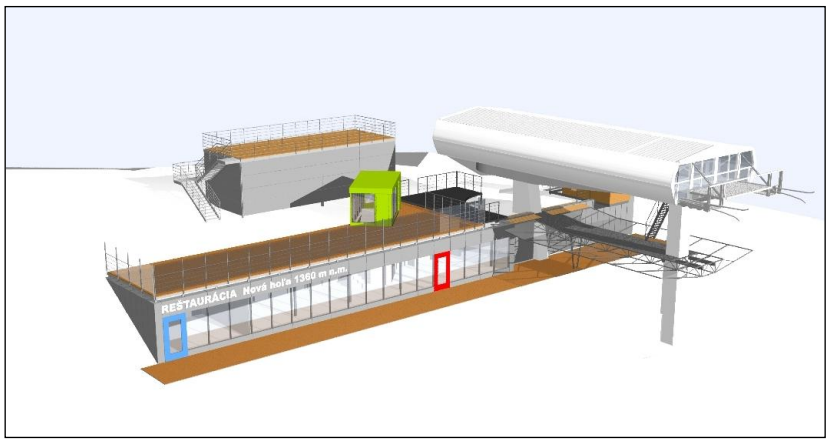
Variant B:

Variant B rieši **v**ertikálne prepojenie vstupu a vlastnej reštaurácie **vnútorným schodiskom**, ktoré je vybavené **automatickou schodiskovou plošinou pre ťažko telesne postihnuté osoby.**

Objekt je vybavený nákladným výťahom pre zásobovanie a prepravu tovarov (zásobovanie reštaurácie) z úrovne SL TSD 6/8 TELEMIX POMA.

Priamo na streche je navrhnutá pochôdzna terasa s barom a so skladom vo vstupnom objekte pri nákladnom výťahu.

Výstavba objektu reštaurácie čiastočne zasiahne aj do konštrukcie vrcholovej stanice sedačkovej lanovky v mieste napojenia na plochu nástupiska/výstupiska v úrovni prízemia stanice, čím dôjde k priamemu napojeniu objektu na vlastnú vrcholovú stanicu.

Obr. č. 5 b: Axonometrický pohľad na reštauráciu Nová hoľa – Variant B

10. Celkové náklady (orientačné).
0,7 mil. Euro

11. Dotknutá obec.
Donovaly
Liptovská Osada

12. Dotknutý samosprávny kraj.
Banskobystrický samosprávny kraj
Žilinský samosprávny kraj

13. Dotknuté orgány.
Okresný úrad v Banskej Bystrici
Okresný úrad v Ružomberku
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiline

14. Povoľujúci orgán.
Obec Donovaly alebo obec Liptovská Osada ako stavebný úrad */ podľa rozhodnutia Ministerstva dopravy a výstavby SR podľa § 119 stavebného zákona/*
Okresný úrad v Banskej Bystrici ako orgán štátnej vodnej správy

15. Rezortný orgán.
Ministerstvo školstva, vedy výskumu a športu Slovenskej republiky
Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky

16. Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov.
- územné rozhodnutie a stavebné povolenie podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov
- povolenie na vodnú stavbu podľa § 26 zákona č.364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) pre vodné stavby (vonkajší vodovod a kanalizácia, ČOV, pramenný záchyt, vodojem, čerpacia stanica)

17. Vyjadrenie o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti presahujúcich štátne hranice.
Navrhovaná činnosť **nemá vplyv presahujúci štátne hranice**.

B. ÚDAJE O PRIAMYCH VPLYVOCH NAVRHOVANEJ ČINNOSTI NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

1. Požiadavky na vstupy

1.1. Pôda

Výstavba objektu reštaurácie Nová Hoľa si vyžiada **záber poľnohospodárskej pôdy** o výmere **0,07 ha**, časť stavby sa prekrýva s pôdorysom vrcholovej stanice sedačkovej lanovky na Novej holi.

Výstavba objektov zásobovania vodou, kanalizácie, ČOV a inžinierskych sietí si vyžiada záber 0,0304 ha pôdy (0,0199 pramenná záchytka, 0,0096 vodojem, 0,0009 ČOV), z toho **0,0304 ha lesnej pôdy** a 0,0 ha poľnohospodárskej pôdy.

Dočasný záber pozemkov predstavuje celkove 0,1331 ha pôdy, z toho **0,1331 ha LPF** a 0,0 ha PPF.

1.2. Voda

Priemerná denná spotreba vody	Q_{pd}	5,98 m^3/deň
Maximálna hodinová spotreba vody	Q_{mh}	0,25 $l.s^{-1}$
Maximálna denná spotreba vody	Q_{max}	0,14 $l.s^{-1}$
Priemerná ročná spotreba vody	Q_{pr}	2 182,7 $m^3.rok^{-1}$

Voda bude privádzaná rozvodom napojeným na **vodojem napájaným vodárenským zdrojom Patočiny.** Výtlačným potrubím o celkovej dĺžke 814 m bude voda čerpadlom dodávaná do objektu reštaurácie Nová hoľa.

1.3. Suroviny

Zámer nepredpokladá osobitné nároky na **surovinové zdroje**. Všetky stavebné materiály budú na stavenisko dovezené. Projekt stavby nepočíta s dovozom materiálu potrebného na zásypy.

1.4. Energetické zdroje

Objekt reštaurácie bude **vykurovaný** ústredným teplovodným podlahovým kúrením Univenta s **elektrickým kotlom**. Tepelné straty budú pokryté elektrickými konvektormi.
Maximálna hodinová spotreba tepla pre ÚK predstavuje 16 kW, čo ročne predstavuje spotrebu 30 MW (106 GJ).

Inštalovaný **výkon elektrických zariadení reštaurácie** vrátane vykurovania a prípravy teplej vody predstavuje **188,0 kW**, ďalších **45 kW** predstavujú el. zariadenia **vzduchotechniky.** Celková **ročná spotreba** el. práce predstavuje **167 MWh.**

Umiestnenie a južná orientácia objektu v maximálnej miere využíva prirodzené energetické zisky zo slnečného žiarenia. Z ostatných strán a samotným zapustením do zeme je objekt chránený pred veternými vplyvmi a následnými energetickými stratami a technickým problémom spôsobenými nárazovými vetrami a námrazou.

1.5 Nároky na dopravu a inú infraštruktúru

Lokalita výstavby objektu reštaurácie aj príslušných inžinierskych sietí je prístupná po **jestvujúcich poľných a lesných komunikáciách.**
Zámer nepočíta s výstavbou nových prístupových komunikácií ani nevyžaduje budovanie parkovacích miest.

Počas prevádzky bude reštaurácia zásobovaná a dostupná pre návštevníkov **výhradne sedačkovou lanovkou.**

1.6. Nároky na pracovné sily

Realizácia výstavby objektov navrhovaného zámeru má byť zabezpečená dodávateľsky a preto **nepredstavuje zvýšené nároky na pracovné sily.**
Prevádzka reštaurácie si vyžaduje pri stoličkovej kapacite 207stoličiek a 100 pripravovaných jedlách **8 stálych zamestnancov**(6 zamestnancov odbytová časť, 2 zamestnanci kuchyňa).

2. Údaje o výstupoch

2.1. Ovzdušie

Prevádzka navrhovanej reštaurácie **nie je zdrojom znečistenia ovzdušia**, nakoľko všetky objekty stavby majú byť vykurované **elektricky** (podlahové vykurovanie s elektrokotlom a elektrické konvektory). Rovnako zásobovanie vodou bude riešené elektrickými čerpadlami.

Stavebná činnosť si vyžiada nákladnú dopravu a činnosť zemných strojov, produkujúcich výfukové plyny. Počas zemných a stavebných prác sa tiež predpokladá zvýšená sekundárna prašnosť z odkrytých plôch a z dopravy. Pôsobenie bude lokálne, viazané prevažne na plochu staveniska a na trasy prístupových ciest.

2.2. Odpadové vody

Prevádzka reštaurácie a sociálnych zariadení je spojená s produkciou splaškových odpadových vôd v rovnakých objemoch ako predpokladaná spotreba vody:

Priemerná denná spotreba vody	Q_{pd}	5,98 m^3/deň
Maximálna hodinová spotreba vody	Q_{mh}	0,25 $l.s^{-1}$
Maximálna denná spotreba vody	Q_{max}	0,14 $l.s^{-1}$
Priemerná ročná spotreba vody	Q_{pr}	2182,7 $m^3.rok^{-1}$

Odpadové vody budú odvádzané kanalizačným potrubím do ČOV. Na čistenie je navrhnutá biologická domová čistiareň s prevzdušňovaním BDČP 6. Je určená na mechanicko — biologické čistenie splaškových vôd podľa STN 75 6402.
Rozmery ČOV sú : 2400 mm x 1800 mm x 2480 mm.

2.3. Odpady

Prevádzka reštaurácie predpokladá vznik odpadov súvisiacich s prevádzkou reštaurácie, pobytom návštevníkov a údržbou technických prevádzkových zariadení.

názov druhu odpadu	číslo druhu odpadu	kategória odpadu
obaly z papiera a lepenky	15 01 01	O
obaly z plastu	15 01 02	O
obaly z dreva	15 02 03	O
zmiešané obaly	15 01 06	O
obaly zo skla	15 01 07	O
obaly obsahujúce zvyšky nebezpečných látok	15 01 10	N
biologicky rozložiteľný kuchynský a reštauračný odpad	20 01 08	O

žiarivky	20 01 21	N
kovy	20 01 40	O
zmesový komunálny odpad	20 03 01	O

Odvoz a likvidácia odpadov bude riešená súčasne s odpadmi, ktoré vznikajú pri prevádzke ostatných zariadení lyžiarskeho strediska Park Snow Donovaly.

V období výstavby sa očakáva vznik stavebných odpadov súvisiacich s realizáciou stavby reštaurácie. Predpokladá sa vznik odpadov zatriedených prevažne ako ostatný odpad, v menšej miere aj nebezpečný odpad:

názov druhu odpadu	**Č. druhu odpadu**	**kategória odpadu**
odpadové farby a laky obsahujúce nebezpečné látky	08 01 11	N
odpadové lepidlá a tesniace materiály obsahujúce nebezpečné látky	08 04 09	N
odpadové lepidlá a tesniace materiály iné ako v 08 04 09	08 04 10	O
obaly z papiera	15 01 02	O
obaly z plastu	15 01 02	O
obaly z dreva	15 02 03	O
obaly obsahujúce zvyšky nebezpečných látok	15 01 10	N
betón	17 01 01	O
bitúmenové zmesi	17 03 02	O
výkopová zemina iná ako uvedená v 17 05 05	17 05 06	O
iné odpady zo stavieb a demolácií vrátane zmiešaných odpadov	17 09 03	N
iné odpady zo stavieb a demolácií iné ako uvedené v 17 09 01, 17 09 02 a 17 09 03	17 09 04	O

Prevažnú časť odpadu z **výstavby** predstavuje odpad zo stavebného materiálu pri výstavbe jednotlivých stavebných objektov navrhovaného zámeru. Prebytočná výkopová zemina bude využitá na terénne úpravy.

Likvidácia stavebného odpadu bude zabezpečená dodávateľskými firmami, ktoré budú realizovať výstavbu.

2.4. Hluk a vibrácie

Prevádzka reštaurácie **nevyužíva technológie**, ktoré sú zdrojom **hlučnosti a vibrácií**.
Výraznejšia hlučnosť a vibrácie budú spojené s činnosťou stavebných strojov a nákladnej dopravy v období výstavby s dosahom na priestor celého južného a západného svahu masívu Novej hole.
Prekročenie **hlukových limitov** počas výstavby a prevádzky sa **nepredpokladá**.

2.5. Žiarenie a iné fyzikálne polia

Navrhovaná činnosť **nie je zdrojom** žiarenia ani fyzikálnych polí.

2.6. Zápach a iné výstupy

Realizáciou zámeru **nebude dochádzať** k produkcii tepla, zápachu ani k iným nežiaducim výstupom.

2.7. Doplňujúce údaje

Realizáciou zámeru **nedochádza k obmedzeniu** existujúcich prevádzok a iných investorov v areáli a nie sú nutné iné opatrenia potrebné na uvoľnenie miesta stavby a jej uskutočnenie.

Stavba si **nevyžaduje** ďalšie vyvolané a iné súvisiace **investície.**

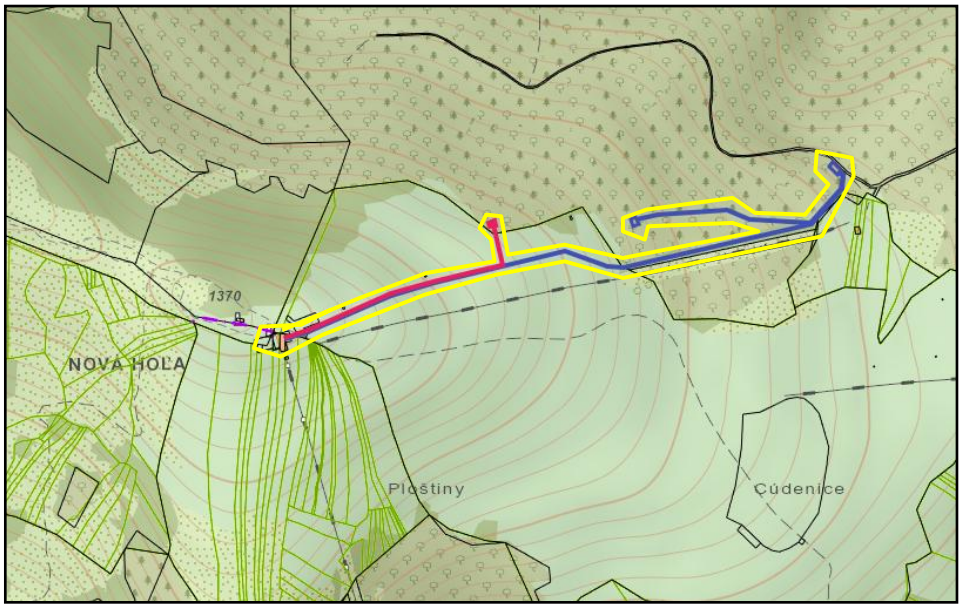
C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. Vymedzenie hraníc dotknutého územia

Záujmové územie dotknuté výstavbou reštaurácie „Vrcholová stanica“ Nová hoľa sa nachádza na svahu južne od kóty Nová hoľa (1370,00 m n.m.) v nadmorskej výške 1356,527 m n.m.(prízemie). Objekt je osadený pod výstupnú plošinu vrcholovej stanice sedačkovej lanovky SL TELEMIX 6/8 POMA (spájajúcu Donovaly – miestna časť Mišúty a Novú hoľu) a čiastočne i mimo pôdorys vlastnej stanice.

Inžinierske siete prepájajú objekt reštaurácie a údolnej stanice lyžiarskeho vleku TATRAPOMA H210 (lokalita Ploštiny 1135 m.n.m.) s vodárenským zdrojom Patočiny, vodojemom a ČOV.

Obr. č. 6 : Územie dotknuté výstavbou reštaurácie „Vrcholová stanica“ Nová hoľa a inžinierskych sietí

II. Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia

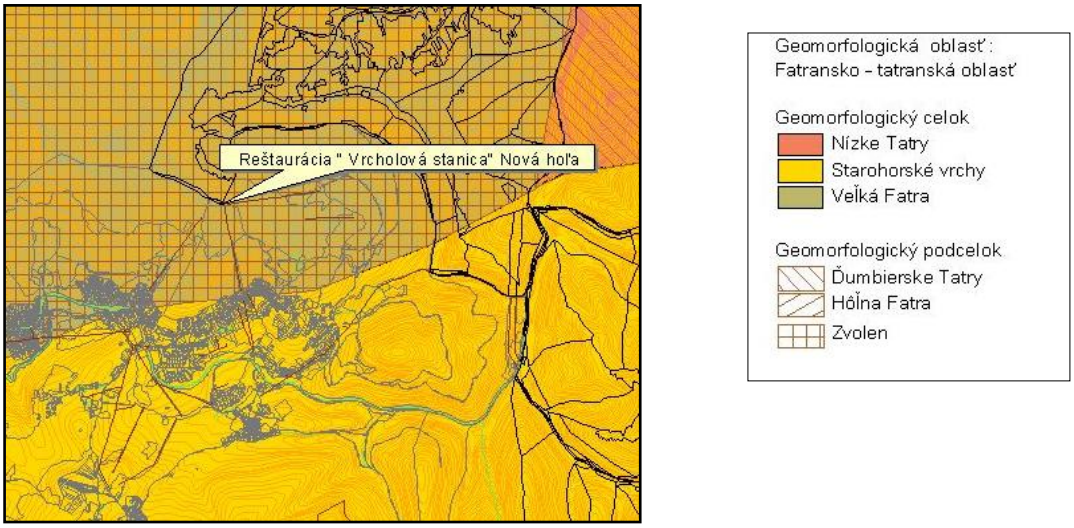
1. Geomorfologické pomery

Z hľadiska **geomorfologickeho členenia** (Mazúr, Lukniš 1980) patrí dotknuté územie do:

- sústava : Alpsko - himalájska
- podsústava : Karpaty
- provincia : západné Karpaty
- subprovincia : vnútorné západné Karpaty,
- oblasť : Fatransko- tatranská,

- celok : Veľká Fatra,
- podcelok : Zvolen.

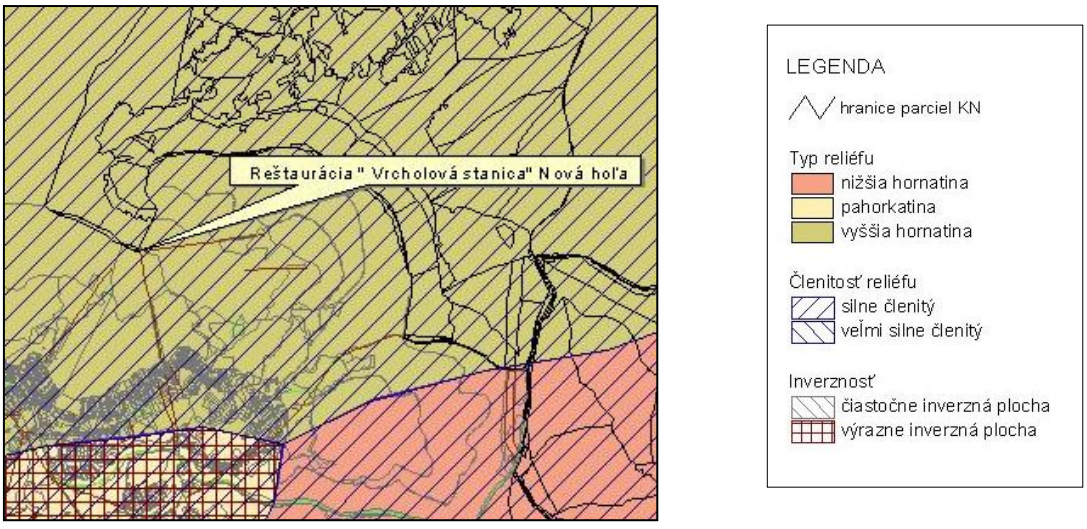
Obr. č. 7 : Geomorfologické jednotky (Mazúr, Lukniš 1980)

Z hľadiska **geomorfologických pomerov** (Mazúr, Činčura, Kvitkovič 1980) predstavuje záujmové územie :

- súčasť vrásovo - blokovej fatransko – tatranskej morfoštruktúry,
- pozitívnej morfoštruktúry – hráste a klinové hráste jadrových pohorí,
- má vysočinový podhôlny reliéf

Obr. č. 8 : Morfologicko - morfometrická typológia oblasti Donovalov

Z hľadiska **morfologicko – morfometrickej typológie (** Tremboš, Minár 2002) predstavuje záujmové územie **silne členitú vyššiu hornatinu**.

Z hľadiska **tektoniky územia** má obalová sekvencia ako celok v pohorí Veľkej Fatry výrazný štýl kopírovania podložia. Deformácie sedimentárnych komplexov mezozoika obalovej sekvencie sú priamo závislé od podložného kryštalinického podkladu. Ten má tendenciu frakturácie, čo sa prejavuje predovšetkým na styku kryštalinika s mezozoickými komplexmi, zatiaľ čo sedimentárny obal má skôr tendenciu vrásniť sa. Veporické komplexy vystupujúce v oblasti Donovalov predstavujú dôležité

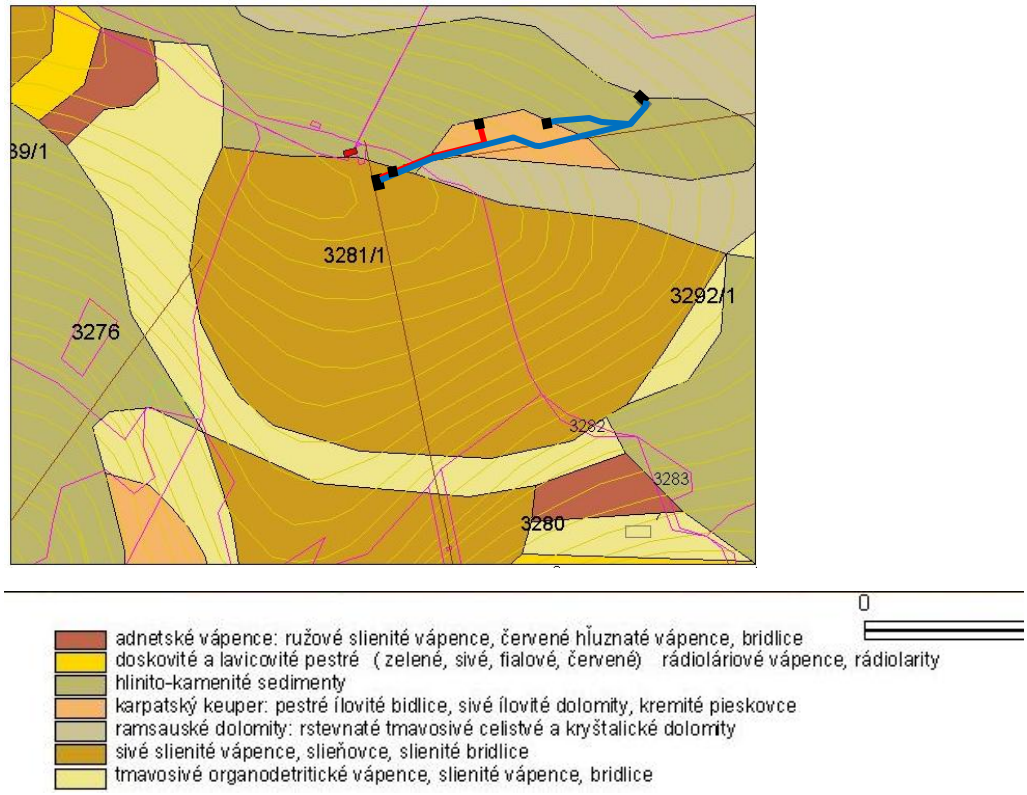
územie z hľadiska riešenia tektonických vzťahov krížňanského príkrovu a jeho domovskej oblasti, severného veporika.

2. Geologické pomery

Záujmová oblasť je budovaná horninami veporika - krížňanského príkrovu. Krížňanský príkrov ako súčasť veporika predstavuje vo Veľkej Fatre plošne najrozšírenejšiu tektonickú jednotku. Faciálnu náplň krížňanského príkrovu tvorí zliechovská sekvencia s charakteristickými litostratigrafickými členmi hlavne jurských sedimentov.

Krížňanský príkrov na území Veľkej Fatry má jasne presunový charakter s pomerne dobre sledovateľnou presunovou líniou, ktorej priemerný úklon je cca 30° na S., resp. SZ. Základnú kostru krížňanského príkrovu budujú súvrstvia gutensteinských vápencov a ramsauských dolomitov. Vrchné štruktúrne niveau, oddelené klzným horizontom karpatského keuperu, tvoria viac či menej inkompetentné vrstvové sledy s rozsahom rét-spodný alb. Tektonický charakter vrchného štruktúrneho horizontu je vrásovo-zlomový. Stupeň intenzity deformácie krížňanského príkrovu je priamo závislý od deformácie podložného tatrika. Generálna stavba krížňanského príkrovu má prevažne mierne zvlnenú monoklinálnu stavbu s úklonom súvrství 30-35° na S., resp. SZ.

Obr. č. 9 : Reštaurácia Nová hoľa a inžinierske siete - geologická situácia

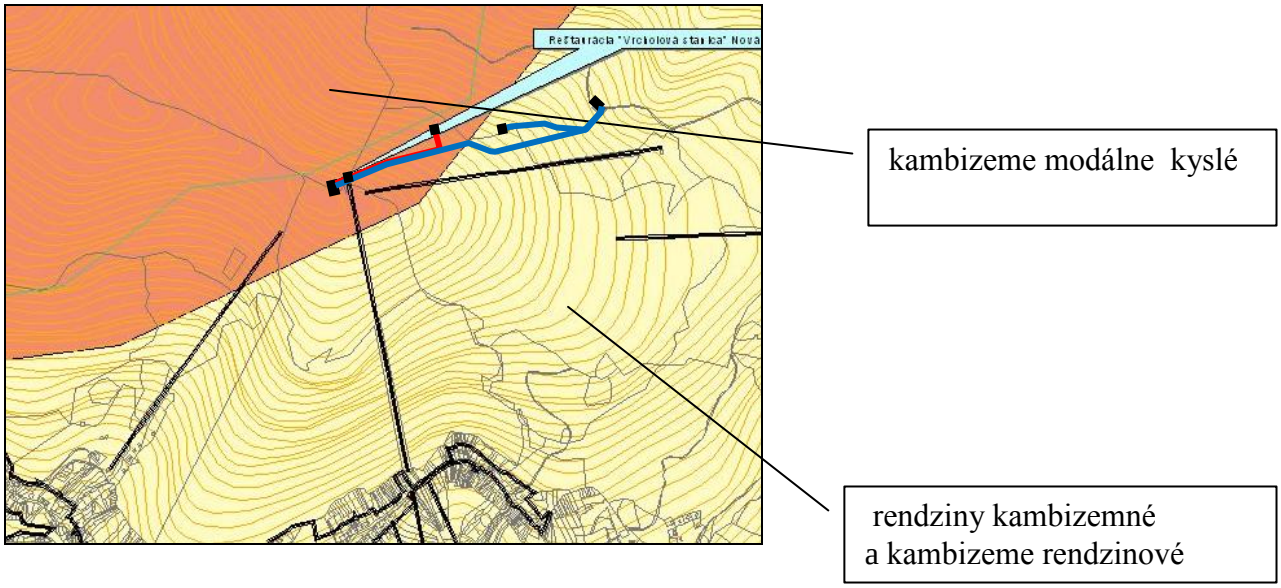
3. Pôdne pomery

V údolnej časti záujmového územia sa vyskytujú prevažne rendziny a pararendziny. Rendziny vylúhované, sprievodné rendziny hnedé a litosoly, na zvetralinách pevných karbonátových hornín.

Na svahoch vo vyššej nadmorskej výške sa vyvinuli kyslé až výrazne kyslé (oligobázické) kambizeme, kambizeme modálne kyslé a sprievodné rendziny vylúhované zo zvetralín slienitých vápencov a slieňovcov .

Rendziny a pararendziny prechádzajú na juhu územia do podzolovych pôd a podzolov železitých až rankrov na zvetralinách kremencov a na terciérnych sedimentoch s výrazným zastúpením kremenného skeletu. Podzolové pôdy a podzoly sú tiež zastúpené podzolmi humusovo - železitými, so sprievodnými rankrami, hnedé pôdy podzolované - hrdzavé pôdy, lokálne s rašelinovými pôdami, na ľahších zvetralinách kyslých hornín.

Obr. č. 10 : Pedologické pomery v oblasti Novej hole (Šály, Šurina 2002)

Pôdy širšieho územia sú zaradené **v kategórii A, A_l** limitných hodnôt, t.j. pôdy rizikové, s možným negatívnym vplyvom na životné prostredie. Na kontaminácii sa podieľajú:

- výskyt prirodzenej kontaminácie pôd rizikovými prvkami z geochemických anomálií
- vplyv emisií z dopravných prostriedkov - lokálnym líniovým zdrojom kontaminácie pôd v dotknutom území je cesta I/59.

Potenciálna erózia pôdy v záujmovej oblasti závisí predovšetkým od

- geologického podkladu
- pôdneho typu
- množstva zrážok a jeho časového rozloženia
- sklonu svahov
- porastu

V katastri obce Donovaly možno z pohľadu **erodovateľnosti pôdy** rozlíšiť nasledovné kategórie erózie :

- *malá erodovateľnosť*: najmenej erodovateľné sú kambizeme dystrické na svahových hlinách, ktoré sa nachádzajú na lokalite Dolný kút, Vrch lúka a v oblasti Polianky,
- *stredná erodovateľnosť*: sú to niektoré subtypy kambizemí a ojedinelé aj rendziny, ktoré sú na stredných až výrazných svahoch. Lokalizované sú v okolí obce Donovaly v lokalite Mistríky, Bujačia, Široká,
- *výrazná erodovateľnosť*: jedná sa o všetky rendziny a niektoré typy kambizemí ležiace na výrazných až príkrych svahoch. Nachádzajú sa v centrálnej časti obce, v oblasti Vrchbáň, Litvovské, Mišúty, na západe Hanesy a Jarky,
- *silná erodovateľnosť*: do tejto kategórie sú zaradené pôdy na zrázoch.

4. Klimatické pomery

Klimaticky patrí územie do oblasti chladnej, podoblasti mierne chladnej s horskou, vlhkou až veľmi vlhkou, chladnou až studenou klímou.

Oblasť je charakteristická veľmi krátkym až krátkym, mierne chladným až vlhkým letom s priemernou júlovou teplotou 14 ^{o}C. Prechodné obdobie je dlhé s chladnou jarou a mierne chladnou jeseňou. Zima je veľmi dlhá a chladná, mierne vlhká s dlhým trvaním snehovej pokrývky.

V oblasti Donovalov v priemere za rok padne 1070 - 1100 mm zrážok. Počas mimoriadne vlhkých rokov maximálne ročné úhrny zrážok dosahujú okolo 1600 mm. Najvyššie mesačné úhrny dosahujú 280 - 330 mm. V priemere sa tu vyskytuje 124 zrážkových dní s denným úhrnom zrážok > 1 mm Zrážky majú premenlivý chod so striedaním suchých a vlhkých období.

Napriek občasnému výskytu suchých období je oblasť v priemere **vysoko vlahovo prebytkovou oblasťou**, nakoľko priemerné úhrny zrážok sú výrazne vyššie ako priemerné úhrny výparu. Priemerný ročný prebytok vlahy tu dosahuje v priemere 700 - 750 mm.

Snehová pokrývka sa vyskytuje v priemere od začiatku novembra do polovice apríla., trvalá pokrývka v priemere v 120-130 dní za rok. Priemerná výška snehovej pokrývky vo februári tu dosahuje 40-50 cm a maximálne 150-170 cm. V priemere je v snehovej pokrývke akumulovaných 210-230 mm vody.

Priemerné výšky snehovej pokrývky v cm a jej výskyt v % - Donovaly (1951 – 2002)

mes.	11	12	1	2	3	4
cm	14,5	28,8	39,0	50,3	49,2	27,5
%	34	72	95	98	87	42

Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou									**Donovaly (1951-2002)**				
mes.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	rok
dni	30,6	28,0	27,5	8,2	0,2				0,1	1,5	8,7	22,7	127,5

Prevládajúce je **prúdenie vzduchu** pozdĺž otvoreného dolinného územia od západu až severozápadu a od východu. Celková veternosť je mierna, priemerné mesačné rýchlosti vetra sa v priemere pohybujú v rozsahu 2,5-3,5 m/s. Pri severozápadnom prúdení vzduchu priemerné rýchlosti vetra dosahujú cez deň v priemere 3-6 m/s. Bezvetrie až veľmi slabá veternosť o priemerných rýchlostiach vetra do 1 m/s sa vyskytuje v priemere v 19 % početnosti. Mierny vietor s priemernými rýchlosťami od 2 do 5 m/s sa vyskytuje v priemere v 34 % početnosti a silný vietor s priemernými rýchlosťami nad 5 m/s v priemere v 15 % početnosti.

5. Ovzdušie

Hlavným zdrojom znečistenia ovzdušia je **automobilová doprava** nakoľko Donovaly predstavujú dôležitý horský prechod spájajúci cestou č. 1/59 Banskú Bystricu s Ružomberkom. Doprava pôsobí negatívne na všetky zložky životného prostredia (ovzdušie, voda, pôda, fauna a flóra). Najviac postihované je ovzdušie a to vplyvom exhalátov zo spaľovania uhľovodíkových palív v spaľovacích motoroch.

Ďalšími zdrojmi sú **kotolne** situované v jednotlivých objektoch rekreačných zariadení, ktoré predstavujú stredné zdroje znečisťovania a lokálne vykurovanie domov prevažne na báze dreva.

Z hľadiska ovplyvnenia diaľkovým prenosom imisií Banská Bystrica je vzdialená od obce Donovaly vzdušnou čiarou cca 18 km južne, priaznivé prúdenie vetrov eliminuje možnosť

zásahu dotknutého územia exhalátmi. Ďalším zdrojom znečistenie ovzdušia je Ružomberok, ležiaci cca 20km vzdušnou čiarou severne od obce.

6. Hydrologické pomery

V dotknutom území sú povrchové vody zastúpené najvyššími časťami vodných tokov lokalizovaných v bezprostrednej blízkosti ich pramenných oblastí. Kvalita podzemných vôd je veľmi dobrá, povrchové vody sú však vystavené bezprostrednému vplyvu účinkov turisticky navštevovaného prostredia. Najväčšie účinky má vypúšťanie časti nečistených splaškových vôd z individuálnej chatovej zástavby východne od osady Mišúty. Splaškové vody, produkované ľudskými obydliami a rekreačnými zariadeniami, sú odvádzané na **čistiareň odpadových vôd** (ČOV) s vyústením do potoka Korytnica. ČOV v území vystupuje ako hlavný zdroj znečisťovania vôd v území.

K ďalším zdrojom znečisťovania vôd patrí **zimná údržba cesty I./59** Banská Bystrica - Ružomberok (badateľné i na podzemných vodách) a potenciálny vplyv údržby zjazdových tratí v oblasti. Tieto vplyvy nie sú systematicky sledované, a ich účinky sú sporadické, v závislosti od zrážkových stavov, podmieňujúcich na jednej strane zmývanie plošných znečisťujúcich zdrojov a na druhej strane riedenie bodových zdrojov znečistenia (splaškové vody). Počas väčšiny roka je však kvalita povrchových vôd v oblasti v I, najvyššej triede čistoty.

Dotknuté územie sa nachádza **v pramennej oblasti Starohorského potoka,** ktorý patrí do povodia rieky Hron. a **potoka Korytnica** patrí do povodia rieky Váh. Hydrologická rozvodnica oddeľujúca povodie Starohorského a Korytnického potoka prechádza z kóty Zvolen (1370 m) cez Donovalské sedlo (950 m) smerom na juh na kótu Baník (1056 m). Priemerný prietok na Starohorskom potoku na stanici Staré Hory predstavuje 1,47 m^3/s, minimálny (Q 355) 0,56 m^3/s. Plocha povodia Starohorského potoka v profile Staré Hory je 62,40 km^2. Plocha povodia potoka Korytnica (nad ústím) je 57 km^2 , priemerný prietok je 1,4 m^3/s, minimálny (Q 355) 0,45 m^3/s.

Režim odtoku oboch tokov je rovnaký, snehovo - dažďový, obdobie akumulácie pripadá na november – marec, vysoká vodnatosť na apríl - jún, s maximálnymi prietokmi v máji, minimá sú viazané na január a február. Podružné maximá pripadajúce na koniec jesene a začiatok zimy sú nevýrazné.

Z **hydrogeologického hľadiska** patrí záujmové územie do hydrogeologického regiónu č.24 - **mezozoikum Veľkej Fatry a Nízkych Tatier medzi Ploskou a Donovalmi** s krasovou alebo krasovo - puklinovou priepustnosťou (Malík, Švasta 2002).

Podzemné vody dotknutého územia je možné vo všeobecnosti charakterizovať ako karbonátogénne A_2 základné výrazné, Ca-$HC0_3$, resp. Ca-Mg-$HC0_3$ typov s mineralizáciou prevažne v rozpätí 200 -500 mg.l^{1}. Sú to vody najlepšej (A) kvality. Ich plošné rozšírenie je viazané takmer na celú oblasť tvorenú karbonátogénnymi vodami mezozoika. Podzemné vody vo väčšine zdrojov tejto oblasti vyhovujú vo všeobecnosti všetkým ukazovateľom Vyhlášky MZ SR č. 29/2002 Z.z. o požiadavkách na pitnú vodu a kontrolu kvality pitnej vody.

Vodárenský zdroj Patočiny je puklinovo - suťového typu, vytekajúci z porušeného skalného bloku. Kolektorom podzemnej vody sú mezozoické horniny - vápence a ílovité bridlice v infiltračnej oblasti vodného zdroja. Podľa merania v r. 2011 je **výdatnosť prameňa** vodného zdroja **cca 0,25 $l.s^{-1}$** . Podľa fyzikálno-chemického rozboru (INGEO - ENVILAB, s.r.o. Žilina, 2011) voda **po chemickej stránke vykazuje veľmi dobrú kvalitu**, **mikrobiologické a bakteriologické znečistenie** je potrebné odstrániť **dezinfekciou**.

7. Fauna a flóra

7.1 Flóra

Z hľadiska **fytogeografického** (Futák 1980**,** Kolény, Barka 2002) patrí záujmové územie do

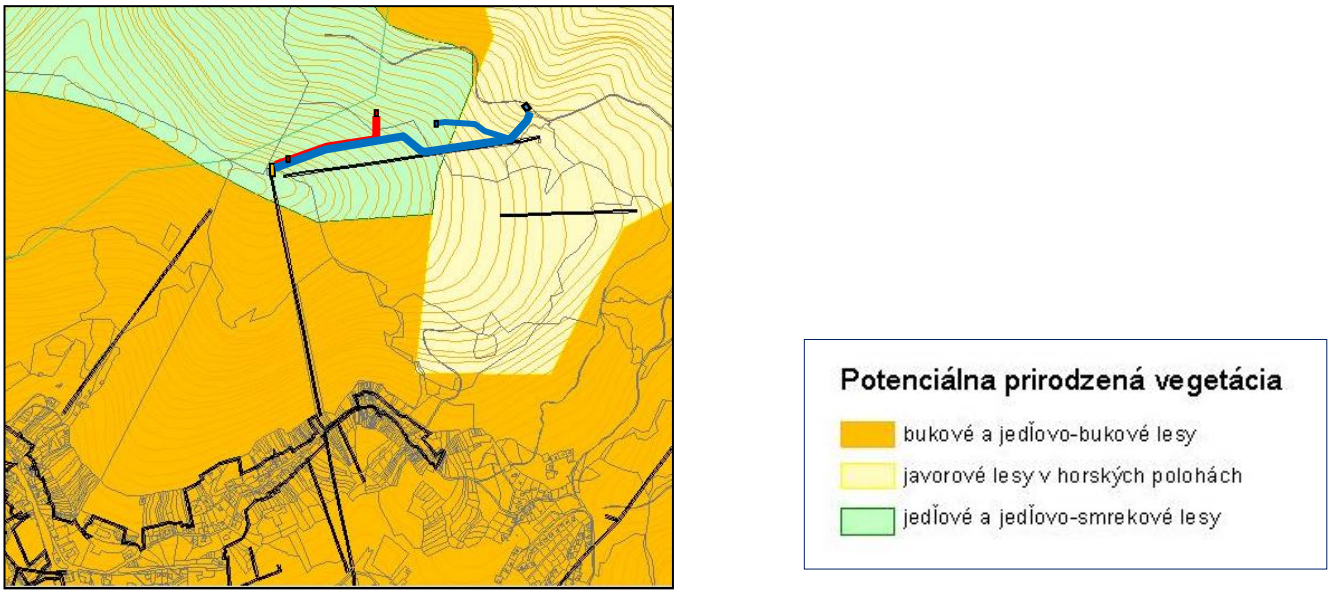
- oblasť : holarktis
- podoblasť : eurosibírska,
- provincia : stredoeurópska
- oblasť : západokarpatskej flóry (Carpaticum occidentale)
- obvod : flóry vysokých (centrálnych) Karpát (Eucarpaticum)
- okres : Veľká Fatra

Podľa **fytogeograficko - vegetačného členenia Slovenska** (Plesník, 2002) patrí riešené územie do:

- zóna : buková
- oblasť : kryštalicko - druhohorá
- okres : Malá Fatra, Veľká Fatra
- podokres : Veľká Fatra
- úsek : Šípska Fatra, Revúcke podolie, Zvolen

Z hľadiska **potenciálnej prirodzenej vegetácie** (Michalko a kol., 1986) záujmové územie pokrývali ***jedľové a jedľovo smrekové lesy*** zaradené do podzväzu *Vaccinio-Abietenion* a zväzu *Abietion.* a ***javorové horské lesy*** *(Aceri-Fagenion, Tilio-Acerion).*

Obr. č. 11 : Potenciálna prirodzená vegetácia v oblasti Donovaly – Nová hoľa

Súčasnú vegetáciu v priestore Donovalov predstavuje mozaika lesných a nelesných rastlinných spoločenstiev. Lesy s pôvodnými drevinami pokrývajú najmä vyššie položené svahy Zvolena, Motyčskej hole, Novej hole, Magury a čiastočne aj Baranej hlavy. Lesy na ich úpätí sa vyznačujú veľkým percentuálnym zastúpením smreka obyčajného (Picea abies), ktorý bol v minulosti umelo vysádzaný.

Lúčnaté vrcholové časti Zvolena a Novej hole majú charakter veľkofatranských holí. Z rastlín sa tu vyskytujú veternica narcisokvetá *(Anemone narcissiflora),* ľan konáristý *(Linum extraaxilara),* soldanelka karpatská *(Soldanella carpatica)* i viacero druhov z čeľade vstavačovité (*Ortchideace)*

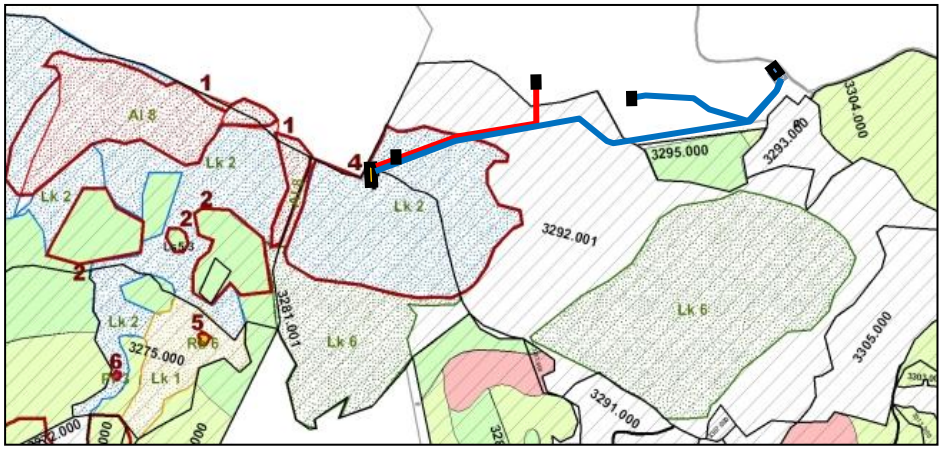
Z hľadiska výskytu **druhov rastlín chránených** v zmysle zákona č.543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane prírody a krajiny“) a vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z.z. ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov ŠOP SR - Správa národného parku Nízke Tatry (ďalej len „S NAPANT“) v širšom okolí území eviduje výskyt viacerých druhov chránených a ohrozených druhov rastlín.

Lokalita dotknutá navrhovanou výstavbou reštaurácie „Vrcholová stanica“ Nová hoľa je na severnom okraji plochy (č.4) s evidovaným výskytom **chránených druhov rastlín** vstavač mužský (*Orchis mascula),* žltohlav európsky (*Trollius europaeus) a* pavstavač hlavatý *(Traunsteinera globosa)* a ohrozeného druhu vstavačovec zelený (*Dactylorhiza viridis).*

Evidovaný výskyt chránených a ohrozených druhov rastlín (S –NAPANT, 2007)

	chránené a ohrozené *druhy rastlín	
polygón	**latinský názov**	***slovenský názov***
č.4	*Dactylorhiza viridis**	vstavačovec zelený
	Orchis mascula	vstavač mužský
	Trollius europaeus (syn. alltissimus)	žltohlav európsky
	Traunsteinera globosa	pavstavač hlavatý

Obr. č. 12: Výskyt chránených a ohrozených druhov rastlín v záujmovej oblasti
(S NAPANT 2007)

Uvedené údaje o výskyte chránených druhov boli zaznamenané do r. 2007, vzhľadom na **degradáciu lúčnych spoločenstiev** v dôsledku absencie poľnohospodárskeho využívania v posledných desiatich rokoch došlo k **ústupu chránených druhov rastlín**, priamo závislých od pravidelného kosenia a pasenia z územia vrcholového areálu Novej hole, dotknutého navrhovanou činnosťou.

7.2 Fauna

Zo **zoogeografického hľadiska** (terestrický biocyklus) (Jedlička, Kalivodová 2002) fauna dotknutého územia prináleží do :

oblasť : paleoarktická
podoblasť : eurosibírska

provincia : listnatých lesov
podprovincia : karpatských pohorí
úsek : západokarpatský

Živočíšne spoločenstvá majú charakter západokarpatskej horskej a podhorskej fauny. V širšom dotknutom území sa uplatňujú prevažne horské druhy.

Podľa členenia územia Slovenska na **živočíšne regióny** (Čepelák, 1980) patrí dotknuté územie do:
provincia : Karpaty
oblasť : Západné Karpaty
obvod : vnútorný
okrsok : centrálny
podokrsok : fatranský

Dominantnou zložkou fauny sú **druhy európskych listnatých lesov**. V urbanizovaných častiach je významným faktorom prítomnosť viac-menej kozmopolitných a synantropných druhov.

Vplyvom človeka vytvorená druhotná mozaikovitá štruktúra krajiny so striedajúcimi sa lesmi, pasienkami, políčkami a remízkami podmienila vznik charakteristických zoocenóz.

Z ekologického hľadiska v území prevládajú pôvodné druhy viazané na rôzne typy lesných spoločenstiev, ďalšiu rozsiahlu skupinu tvoria druhy viazané na lúčne a pasienkové biotopy, ktoré s typickým osadníckym osídlením majú osobitný charakter a v historickom vývoji značne ovplyvnili zloženie zoocenóz.

V území sa uplatňujú tieto základné typy biotopov:

Biotop lesov
Lesy patria k pôvodným a zároveň i najrozsiahlejším biotopom územia. Ekosystém lesa v riešenom území tvorí listnatý, zmiešaný a ihličnatý les. Medzi typických zástupcov tu patria montánne druhy. Stavovce sú zastúpené druhmi: z obojživelníkov - *Bombina variegata, Salamandra salamandra a Triturus alpestris,* z vtákov *Dendrocopos leucotos, Dryocopus martius, Tetrao urogallus, Bubo bubo, Scolopax rusticola,* z cicavcov *Sorex alpinus, Sciurus vulgaris, Cervus elaphus.* Z glaciálnych reliktov sa v širšom území vyskytujú *Picoides tridactylus, Glaucidium passerinum, Sicista betulina.* Významný je výskyt veľkých šeliem ako *Ursus arctos, Lynx lynx a Canis lupus.*

Biotopy polí, lúk a pasienkov
Typická horská krajina s väčšími i menšími lúčnymi biotopmi a menšími políčkami pri obydliach s rozptýlenou nelesnou drevinnou vegetáciou. Charakteristické druhy týchto biotopov sú zo stavovcov jašterica *Zootoca vivipara,* vtáci - zástupcovia spevavcov napr. *Lanius collurio, Sylvia atiícapilla.*

Biotopy vôd
Územie patrí k pramennej oblasti, riečnu sieť tu prezentuje sústava pramenných území potôčikov a sieť potôčikou horského pramenného typu. Medzi charakteristické druhy týchto tokov patria horské druhy vodných kôrovcov *(Gammarus sp.)* a zástupcov vodného hmyzu *(Plecoptera, Efemeroptera, Trichoptera),* zo stavovcov sú to najmä zástupcovia obojživelníkov *Bufo bufo, Rana temporaria* a *Salamandra salamandra.*

Biotopy ľudských sídiel
Pre celú oblasť je typické riedke osídlenie, územie má výrazný športovo-rekreačný ráz osídlenia Na biotopy ľudských sídiel (Donovaly, chatové a rekreačné osady) sú viazané najmä typicky synantrópne druhy a využívajú ich i typické druhy okolitých biotopov. Z vtákov sú najbežnejšie *Passer domestícus,*

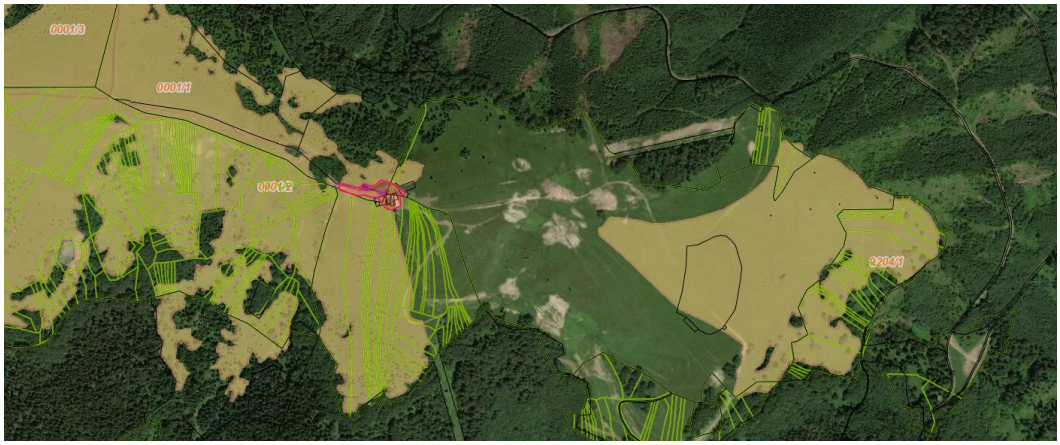
Phoenicurus phoenicurus, Delichon urbica, Muscicapa striata, Apus apus, Strix aluco, z cicavcov *Mustela erminea, Martes martes* a iné.

Celá oblasť širšieho územia je súčasťou terestrického biokoridoru nadregionálneho významu prepájajúceho priľahlé pohoria.

7.3 Biotopy

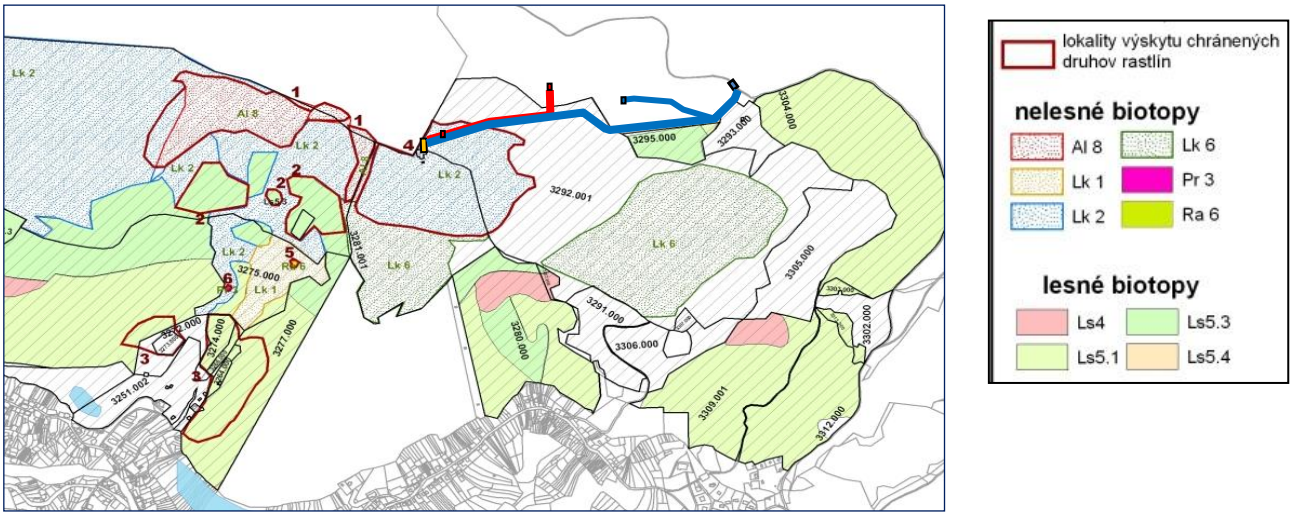
V dotknutom území na parcele KN č. 3292/1 je evidovaný **európsky významný biotop Horské kosné lúky (Lk2).**
Absencia pravidelného poľnohospodárskeho využívania v posledných desiatich rokoch viedli k degradácii lúčnych spoločenstiev a ústupu chránených druhov rastlín, priamo závislých od pravidelného kosenia a pasenia. V závislosti od degradácie lúčnych spoločenstiev boli tieto plochy východne od trasy sedačkovej lanovky (zjazdovka) vylúčené z LPIS a nie sú na ne priznávané priame platby na pôdu.

Obr. č. 13 : Plochy LPIS v oblasti Novej hole - súčasný stav (2019) *(zdroj : zbgis)*

Obr. č. 14 : Lesné a nelesné biotopy v severnej časti k.ú. Donovaly - stav k r.2007

(S NAPANT, 2007)

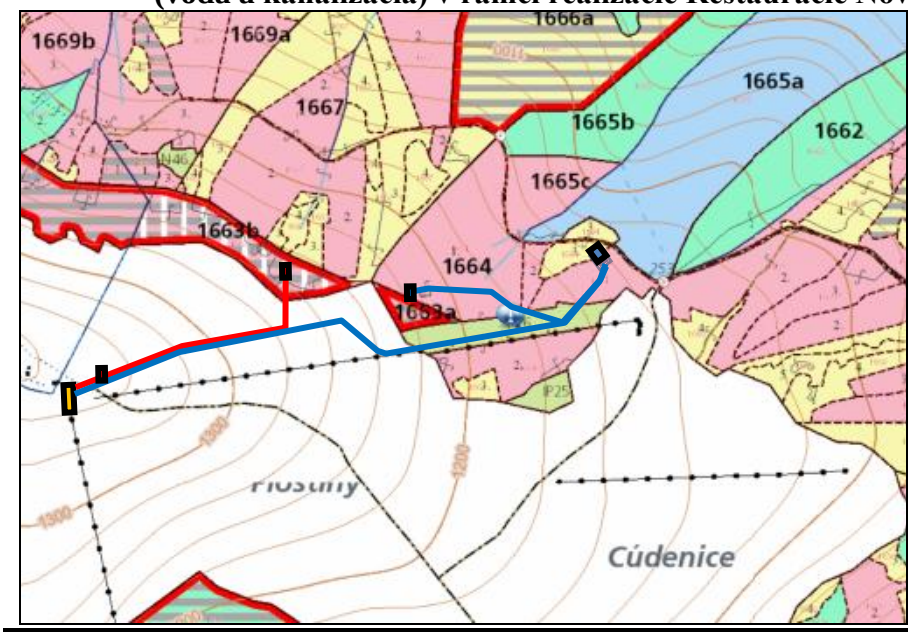
V širšom území sú evidované nasledovné typy **európsky a národne* významných biotopov:**

typ biotopu	**označenie**	
lesné biotopy	Ls 5.1	Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy - 9130
	Ls 5.3	Javorovo - bukové horské lesy - 9140
	Ls 4	Lipovo-javorové sutinové lesy - 9180
nelesné biotopy	Lk 1	Nížinné a podhorské kosné lúky - 6510
	Lk 2	Horské kosné lúky - 6520
	Lk 6*	Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí *
	Al 8*	Horské vysoko steblové spoločenstvá na suchších a teplejších svahoch*
	Ra 6	Slatiny s vysokým obsahom báz - 7230
	Pr 2	Penovcové prameniská - 7220

Na **lesných pozemkoch** sú lokalizované:

- **zdroj vody Patočiny a vodojem, ako aj prepojovacie potrubia** v poraste č. 1664 (LHC Liptovská Osada). Porast je zaradený do hospodárskych lesov, vek 40 rokov, zakmenenie 0,80, rastový stupeň 4- žrďovina hrúbky stredného kmeňa 6 – 12 cm, drevinové zloženie : buk 55%, smrek 40%, javor horský 5 %.
- **zasakovacia priekopa vody z ČOV** v poraste č. 1663b (LHC Liptovská Osada). Dvojetážový porast je zaradený do ochranných lesov, 1. etáž : vek 170 rokov, zakmenenie 0,40, rastový stupeň 8- hrubá kmeňovina hrúbky stredného kmeňa 36-40 cm, drevinové zloženie : buk 100%.
  2. etáž : vek 30 rokov, zakmenenie 0,20, rastový stupeň 4- žrďovina hrúbky stredného kmeňa 6 – 12 cm, drevinové zloženie : buk 90%, smrek 10%
- **prepojovacie potrubia v súbehu s LV –** na inom lesnom pozemku IP 26 (LHC Liptovská Osada) - bez porastu

Obr. č. 15 : JPRL LHC Liptovská Osada dotknuté zámerom výstavby inžinierskych sietí (voda a kanalizácia) v rámci realizácie Reštaurácie Nová hoľa *(zdroj. lgis)*

8. Krajina

8.1 Krajinná štruktúra

Prvotnú krajinnú štruktúru predstavovali súvislé **lesné komplexy** tvorené prevažne bukovými, jedľovo-bukovými a smrekovo-jedľovo-bukovými porastmi .

V 17. až 19. storočí vznikli v dotknutom území jednotlivé osady obce Donovaly dodávajúce najmä drevo a drevené uhlie baniam a hutám v oblasti Banskej Bystrice, Španej Doliny a Starých Hôr, časť porastov bola vyťažená.

Časť vyrúbaných plôch bola opätovne **zalesnená**, avšak vďaka požiadavke banskej a hutníckej výroby požadujúcej smrekové drevo boli vytvorené **smrekové kultúry** odlišné od pôvodných prevažne bukových lesov.

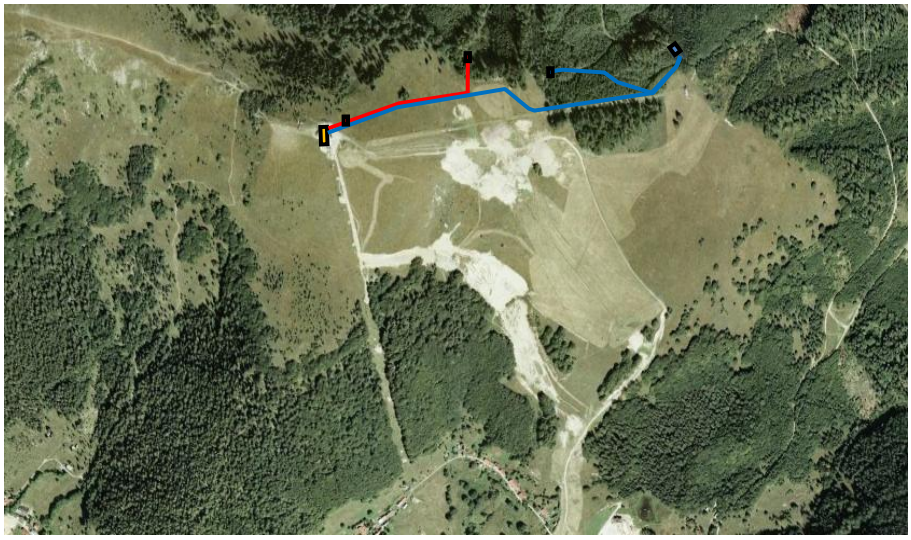
Časť pôvodne lesných pozemkov ostala nezalesnená a využívaná **na kosenie a pasenie** hospodárskych zvierat. V polovici 20. storočia sa stala oblasť Donovalov vyhľadávanou rekreačnou oblasťou, predovšetkým zimných športov. To prinieslo novú urbanizáciu rekreačnými objektmi (chaty Zornička, Slniečko, hotel Šport ...), prevažne viazaného podnikového a individuálneho cestovného ruchu. Časť pôvodne poľnohospodárskych plôch bola transformovaná na športové využitie (trasy vlekov, zjazdovky, bežecké trate).

Takto vznikla **mozaikovitá štruktúra krajiny** so striedajúcimi sa lesmi, pasienkami, políčkami, sídelnými útvarmi (osady), športoviskami a remízkami.

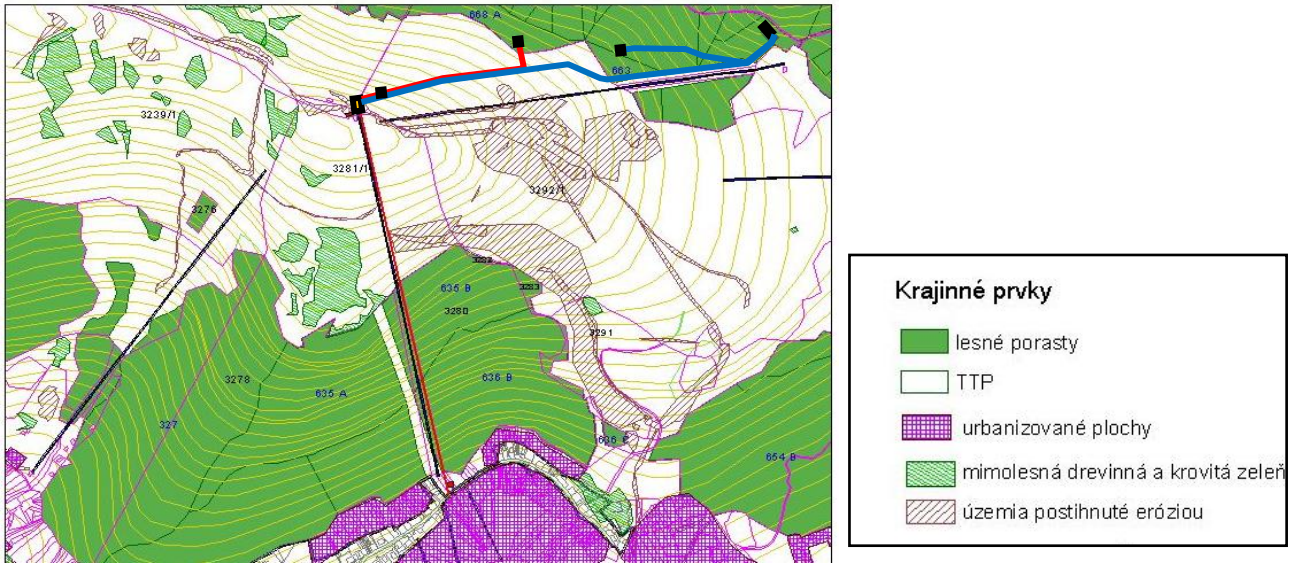
Krajinné prvky, ktoré majú ekostabilizujúci účinok:
- plochy ekologicky najstabilnejšie (lesné porasty)
- plochy ekologicky veľmi stabilné (nelesná drevinná vegetácia)
- plochy ekologicky stredne stabilné (trvalé trávne porasty)

Negatívne (stresujúce) javy - jedná sa hlavne o antropogénne prvky v krajine, sú v území zastúpené:
- plochy s postihnuté eróziou
- zosuvné územia

Súčasná (druhotná) štruktúra krajiny záujmovej oblasti predstavuje mozaiku :
- lesné porasty – predstavujú dominantný prvok určujúci vzhľad krajiny
- poloprírodné lúky a pasienky – nad hranicou lesa tvoria súčasť tzv. veľkofatranských holí
- nelesná krovitá a drevinová vegetácia
- lúky a pasienky s mozaikou krovitej a drevinovej vegetácie
- sídelné plochy

Obr. č. 16 a,b : Súčasná krajinná štruktúra v oblasti Novej hole
(Natura s.r.o. 2019)

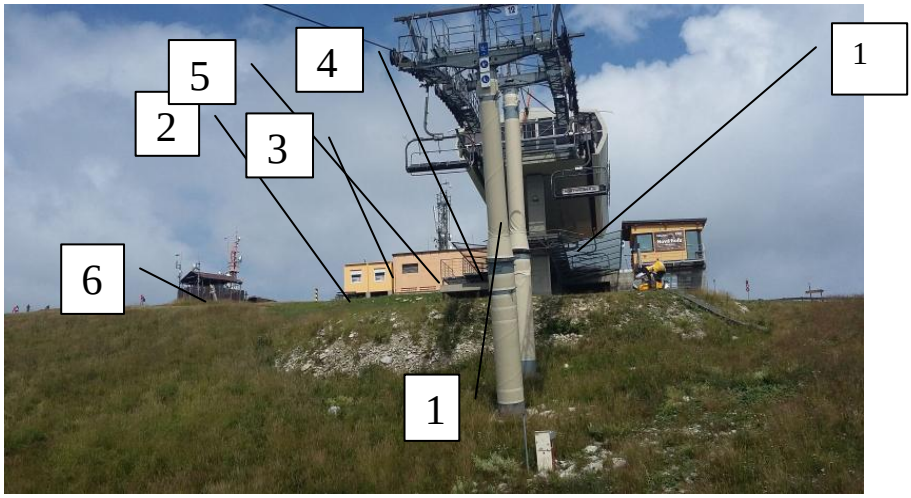

Analýza urbanizácie vrcholového areálu Nová hoľa

V rámci vrcholového areálu Nová hoľa sú v súčasnosti lokalizované objekty :

1. vrcholová stanica sedačkovej lanovky SL TSD Telemix
2. stanica Horskej služby
3. prevádzková budova lanovky
4. trafostanica
5. telekomunikačný stožiar Towercom
6. telekomunikačný stožiar Orange

Obr. č. 17 : Analýza objektov vrcholového areálu oblasti Novej hole ***(Natura s.r.o. 2019)***

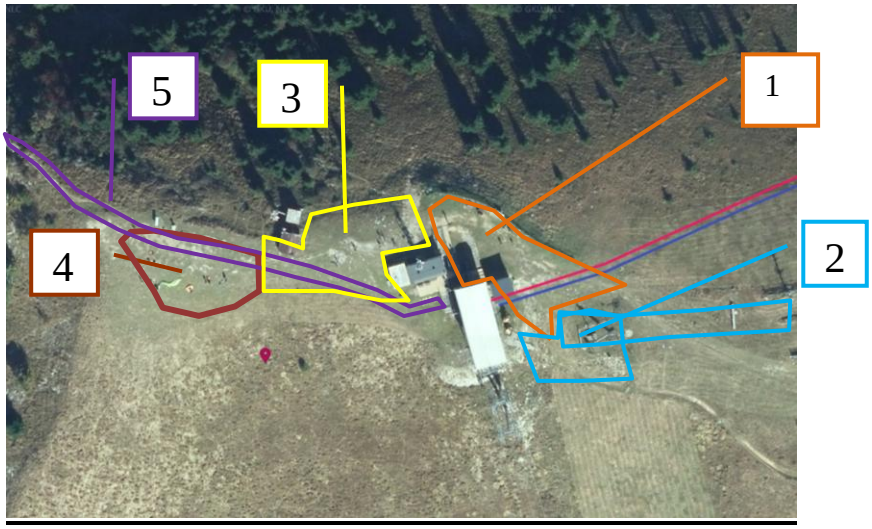

V rámci vrcholového areálu Novej hole je možné vyčleniť **plochy, ktoré nie sú poľnohospodársky využívané a** majú nasledovnú prevažujúcu funkciu:

1. výstupná plocha sedačkovej lanovky a vyhliadková plošina s turistickými informáciami
2. výstupná plocha a územie lyžiarskeho vleku
3. rekreačná rozptylová plocha

4. nástupná a štartovacia plocha závesného lietania
5. turistický chodník (žltá značka) a prepojovací koridior po hrebeni k vrcholu Zvolena

Obr. č. 18 : Analýza využitia územia vrcholového areálu Novej hole ***(Natura s.r.o. 2019)***

8.2 Krajinný obraz

Krajinný obraz horskej oblasti Donovalov je určený predovšetkým **geomorfológiou a disekciou reliéfu** - ide o horské sedlo v nadmorskej výške 850 m.n.m na hranici pohorí Nízke Tatry a Veľká Fatra.

Ide o horská krajinu, ktorej určujúcimi krajinnými prvkami sú lesné porasty, ktoré sa striedajú s lúkami a pasienkami sčasti porastenými drevinami a urbanizovanými plochami.

Lesné porasty v spodnej časti svahov boli človekom značne pozmenené a to výsadbou smrekových monokultúr.

V zastavaných častiach územia sa v minulosti vytvorilo typické rozvoľnené osídlenie formou osád (Mistríky, Buly, Hanesy...) s charakteristickou architektúrou donovalského typu - zrubové domy s presklenými verandami.

Od 60. rokov 20. storočia a hlavne v posledných dvadsiatych rokoch bolo celé územie zastavané rekreačnými objektmi – chaty a apartmánové domy viazaného cestovného ruchu, ktoré vytvárajú nový obraz Donovalov ako centra strediska (predovšetkým) zimnej rekreácie nadregionálneho významu.

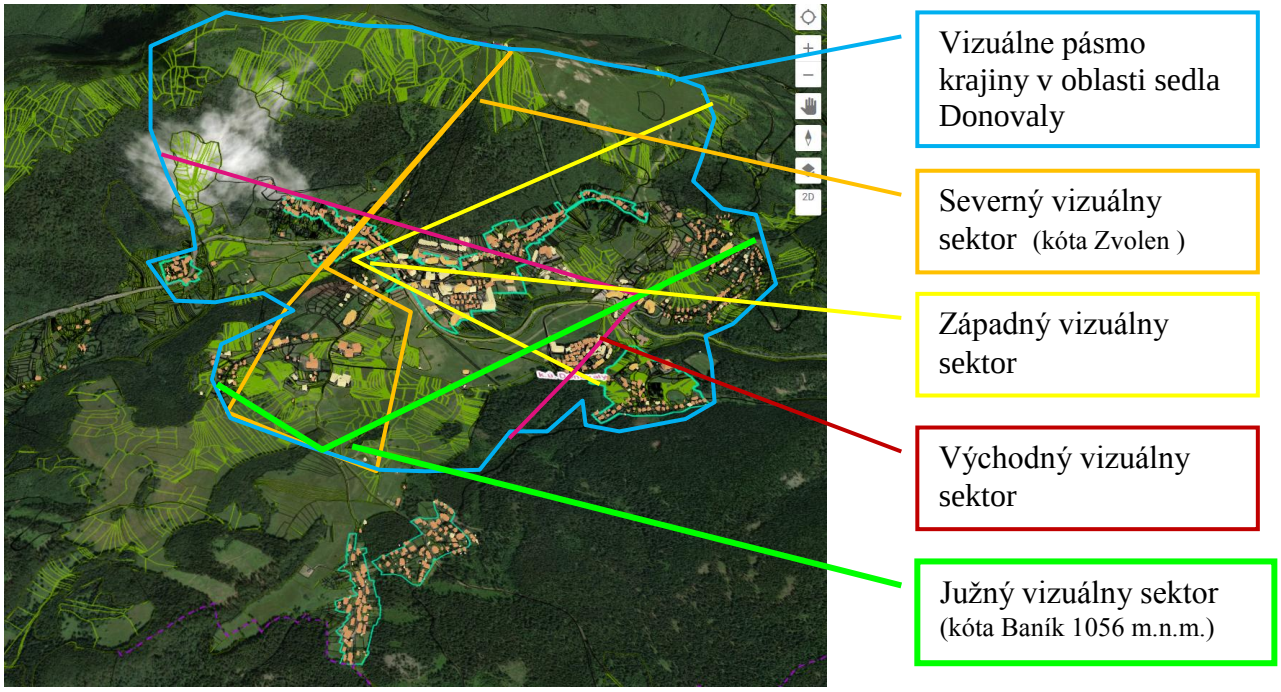
Krajinný obraz v lokalitách Záhradište, Nová Hoľa i Zvolen, pôvodne tvorený mozaikou lúk, remízok a lesných porastov bolo zmenené výstavbou horských dopravných a zariadení a príslušnou infraštruktúrou.

Vymedzenie vizuálnych pásiem krajiny v oblasti Donovaly

Pri pohľade zo spodnej časti (konkávna časť) sedla Donovaly je vplyvom disekcie reliéfu a rozmiestnením lesných porastov vnímaná len ako výsek katastrálneho územia, ohraničený na severe lesnou časťou masívu Zvolena a na juhu predhorím Starohorských vrchov.

Z tohto dôvodu miestne časti Polianka, Buly a Mistríky nie sú z údolnej polohy viditeľné, Sliačany a Hanesy sú viditeľné len s časti katastra, severne od cesty E 59, ktorá kopíruje najnižšie časti sedla.

Obr. č. 19 : Vizuálne pásmo krajiny sedla Donovaly a vizuálne sektory scenérie krajiny

Vzhľadom na orientáciu sedla Donovaly v smere západ – východ, disekciu terénu a relatívne malú rozľahlosť krajiny na Donovalov môžeme vyčleniť 2 základné typy scenérie (krajinného priestoru)

1/ **Krajina s prevahou lúčnych plôch** južne od štátnej cesty E 57 – charakterizovaná rozsiahlejšími lúčnymi priestormi, postupne stúpajúca k horizontu a lemovaná lesnými porastmi. Plochy využívané v minulosti ako lúky s následným prepasením, v súčasnosti hlavné plochy zjazdového lyžovania s viacerými lyžiarskymi vlekmi. V lete pretrváva kosenie a pasenie. Rekreačná výstavba bola do 80 rokov minulého storočia smerovaná na okraj tohto krajinného priestoru za miestnu komunikáciu do osád Buly a Polianka.

Dnes do tohto, pôvodne neurbanizovaného krajinného priestoru, na juhozápadne zasiahla výstavba apartmánových domov (Poniklec, Tiangel).

2/ **Krajina masívu Zvolena a Novej hole** s vysokým podielom lesných porastov a prudkým stúpaním k hrebeňu. Otvorené lúčne spoločenstvá lokalizované vo východnej časti priestoru (Ploštiny, Cúdenice), v ostatných častiach pôvodne lúčne priestory zarastené náletom drevín (Madlušová) resp. hrebeňová časť s umele zníženou hranicou lesa. Pôvodná urbanizácia v spodnej časti svahu paralelne s lesným okrajom (Mišúty), dnes s prevahou rekreačných objektov a apartmánových domov priestorovo a dopravne naviazaná na centrum obce. V západnej časti rekreačné centrum so sedačkovou lanovkou a ďalšou infraštruktúrou.

Navrhovaná činnosť je lokalizovaná **v krajine masívu Zvolena a Novej hole**.

Z hľadiska **scenérie krajiny** je vrcholová oblasť Novej hole viditeľná predovšetkým z **južného vizuálneho sektora** a to najmä pri pohľade z protiľahlej časti sedla vo vyššej nadmorskej výške.
Pri pohľade z dnovej časti sedla Donovaly je viditeľný predovšetkým objekt vrcholovej stanice sedačkovej lanovky a posledná podpera lanovky, ktorý prečnievajú nad úroveň horizontu.

Obr. č. 20 : Masív Zvolena a Novej hole s vyznačením vrcholového areálu Novej hole- pohľad z južného vizuálneho sektora ***(Natura s.r.o. 2019)***

V rámci **západného vizuálneho sektora** je vrcholový areál ,vplyvom disekcie terénu, viditeľný zo sedla Donovaly až v úrovni osady Hanesy.

Obr. č. 21: Masív Zvolena a Novej hole s vyznačením vrcholového areálu Novej hole- pohľad zo západného vizuálneho sektora ***(Natura s.r.o. 2019)***

Z **východného vizuálneho sektora** je vrchol Novej Hole viditeľný až z hrebeňa Nízkych Tatier.

Obr. č. 22 : Pohľad na Novú hoľu a Zvolen z hrebeňa Nízkych Tatier –východný vizuálny sektor *(Natura s.r.o. 2019)*

V rámci **severného vizuálneho sektora** z hrebeňa Zvolena nie je vrcholový areál pohľadovo výrazný, vzhľadom na horizont tvorený vyšším hrebeňom Nízkych Tatier v pozadí.

Obr. č. 23: Panoramatický pohľad na vrcholový areál Novej hole z hrebeňa (kóta Zvolen) – severný vizuálny sektor *(Natura s.r.o. 2019)*

9 . Chránené územia

9.1 Chránené územia národnej sústavy chránených území

Navrhovaná činnosť sa nachádza **v ochrannom pásme národného parku Nízke Tatry** (ďalej len „NAPANT“). NAPANT bol vyhlásený Nariadením vlády SSR č. 119/1978 Zb. zo 14. júna 1978, nariadením vlády SR č. 182/1997 Z.z. zo 17. júna 1997 boli upravené hranice národného parku a jeho ochranného pásma.
V súlade s § 17 ods.4 zákona č.543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v platnom znení (ďalej len „zákon o OPaK“) platí na území ochranného pásma NAPANT **2. stupeň ochrany**.

V záujmovom území sa **nenachádzajú** žiadne vyhlásené chránené územia kategóriách

- chránená krajinná oblasť (§ 18 zákona OPaK),
- chránený areál (§ 21),
- prírodná rezervácia (§ 22),
- prírodná pamiatka (§ 23),
- chránený krajinný prvok (§ 25).

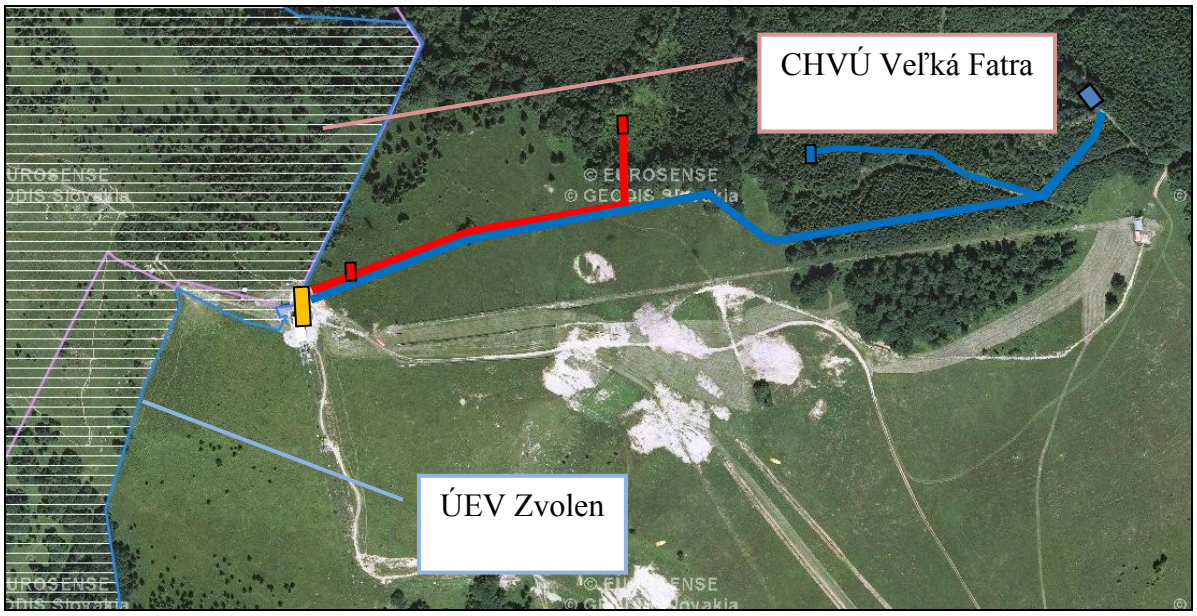
9. 2 Súvislá európska sústava chránených území (Natura 2000)

Európsku sústavu chránených území **(Natura 2000)** na Slovensku tvoria dva typy chránených území

- územia európskeho významu (ÚEV)
- chránené vtáčie územia (CHVÚ)

Územie dotknuté výstavbou reštaurácie Nová Hoľa sa nachádza na hranici územia európskeho významu **SKUEV 0198 Zvolen** (ďalej len „ÚEV Zvolen“) a **Chráneného vtáčieho územia Veľká Fatra** (ďalej len „CHVÚ Veľká Fatra“)

Obr. č. 24 : Chránené územia zaradené do sústavy Natura 2000 v oblasti dotknutou výstavbou reštaurácie Nová hoľa. *(ŠOP SR, KIMS)*

9.2.1 ÚEV Zvolen

SKUEV 0198 Zvolen bolo ustanovené v národnom zozname území európskeho významu výnosom MŽP SR č.3/2004-5.1 zo 14.7.2004 s účinnosťou od 1.8.2004 na ochranu:

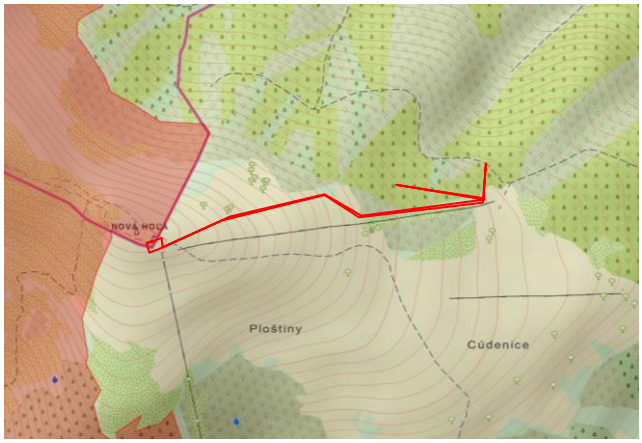
1/ **biotopov európskeho významu**

- Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy (91Q0),
- Horské smrekové lesy (9410),
- Lipovo-javorové sutinové lesy (9180),
- Vápnomilné bukové lesy (9150),
- Javorovo-bukové horské lesy (9140),
- Bukové a jedľové kvetnaté lesy (9130),
- Nesprístupnené jaskynné útvary (8310),
- Nespevnené karbonátové skalné sutiny montánneho až kolinného stupňa (8160),
- Suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápnitom podloží (6210),
- Porasty borievky obyčajnej (5130)

2/ **druhov európskeho významu**:

poniklec slovenský *(Pulsatilla slavica)*, klinček lesklý *(Dianthus nitidus)*, zvonček hrubokoreňový *(Campanula serrata)*, cyklámen fatranský *(Cyclamen fatrense)*, *Boros schneideri*, priadkovec trnkový (*Eriogaster catax)*, fúzač alpský *(Rosalia alpina)*, mlok karpatský

(Triturus montandoni), kunka žltobruchá *(Bombina variegata)*, podkovár malý *(Rhinolophus hipposideros)*, netopier pobrežný *(Myotis dasycneme)*, netopier veľkouchý *(Myotis bechsteini)*, netopier obyčajný *(Myotis myotis)*, uchaňa čierna *(Barbastella barbastellus)*, medveď hnedý *(Ursus arctos)*, rys ostrovid *(Lynx lynx)* a vlk dravý *(Canis lupus)*.

Obr. č. 25: Lokalizácia objektu reštaurácie Nová hoľa, inžinierskych sietí a objektov zásobovania vodou vo vzťahu k ÚEV Zvolen *(ŠOP SR-KIMS)*

ÚEV Zvolen má **2. stupeň ochrany, výmeru 2 766,30 ha a podmienky ochrany platia od 1.1. do 31.12. každého roka.**
ÚEV Zvolen **nie je** vyznačené **v operátoch katastra nehnuteľností** a **hranice nie sú vyznačené** v teréne.

9.2.2 CHVÚ Veľká Fatra

CHVÚ Veľká Fatra **o výmere 47 445,010 ha** bolo vyhlásené vyhláškou MŽP SR č.194/2010 Z.z. na ochranu sokola sťahovavého, jariabka hôrneho, lelka lesného, ďatľa trojprstého, výra skalného, sovy dlhochvostej, bociana čierneho, včelára lesného, žlny sivej, žltochvosta lesného, muchára sivého, orla skalného, tetrova hoľniaka, tetrova hlucháňa, kuvika kapcavého, kuvika vrabčieho, ďatľa čierneho, ďatľa bielochrbtého, muchárika bielokrkého a muchárika červenohrdlého a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania.

Za činnosti, ktoré **môžu mať negatívny vplyv na predmet ochrany** CHVÚ, sa považuje **odstraňovanie alebo poškodzovanie stromov s hniezdnymi dutinami ďatľa čierneho, ďatľa trojprstého, ďatľa bielochrbtého, kuvika vrabčieho, kuvika kapcavého a žlny sivej**, ak tak určí územne príslušný okresný úrad.

Obr. č. 26: Lokalizácia objektu reštaurácie Nová hoľa, inžinierskych sietí a objektov zásobovania vodou vo vzťahu k CHVÚ Veľká Fatra *(ŠOP SR-KIMS)*

CHVÚ Veľká Fatra **je evidované** v operátoch **katastra nehnuteľností. Hranice** CHVÚ **nie sú vyznačené** v teréne.

CHVÚ nemajú v zmysle zákona č.543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny vymedzené **žiadne ochranné pásmo**, v ktorom by platili obmedzenia nad rámec podmienok ochrany vtákov ako chránených druhov.

CHVÚ Veľká Fatra **nemá schválený program starostlivosti o CHVÚ**. Návrh Programu starostlivosti CHVÚ Veľká Fatra (ŠOP SR, 2015) bol síce spracovaný, ale navrhované opatrenia na reguláciu socio –ekonomických aktivít nie sú v súlade so súčasnou právnou úpravou, ktorou bolo CHVÚ vyhlásené.

9.3 Navrhované chránené územia

V záujmovej oblasti sa nenachádzajú **žiadne** navrhované chránené územia.

9.4 Chránené stromy

V záujmovej oblasti sa **nenachádzajú** žiadne chránené stromy.

9.5 Genofondové plochy

S NAPANT v rámci záujmovej oblasti neeviduje **žiadne** genofondové plochy.

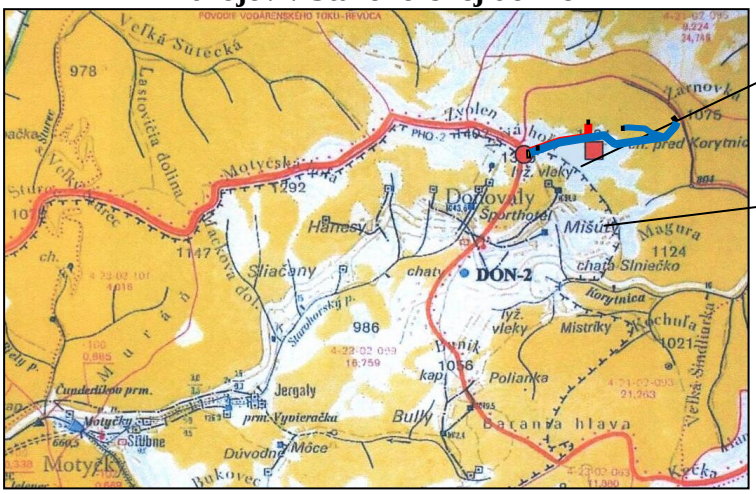
9.6 Vodohospodárske chránené územia

Záujmové územie leží v **chránenej vodohospodárskej oblasti Nízke Tatry – západ.** Predmetné územie leží na okraji **oblasti akumulácie podzemných vôd** medzi Donovalmi a Dolným Jelencom, v ktorej koncentrovane vystupujú podzemné vody zo strednotriasových vápencov a dolomitov. Päť prameňov jergalskej vetvy Pohronského skupinového vodovodu, vyvierajúcich v oblasti Donovaly - Dolný Jelenec predstavuje významný zdroj podzemných vôd s priemernou sumárnou výdatnosťou cca 500 l/s (max. až 1900 l/s).

Reštaurácia je situovaná **na okraji ochranného pásme III. stupňa** uvedených vodárenských zdrojov v Starohorskej doline. Inžinierske siete ležia **mimo ochranného pásma** vodárenských zdrojov.

Po hydrogeologickej stránke sú mezozoické sedimenty, ktoré sa nachádzajú pod vrchnou vrstvou kvartérnych hlín piesčitých s obsahom sutí a hlinitokamenitých sutí nepriepustné, stredne priepustné a priepustné.

Obr. č. 27 : Navrhovaná reštaurácia Nová hoľa a ochranné pásmo III. stupňa vodných zdrojov v Starohorskej doline

10. Územný systém ekologickej stability krajiny

Ekologická stabilita je komplexná vlastnosť ekosystémov charakterizovaná schopnosťou trvalo udržiavať a obnovovať podmienky svojej existencie autoregulačnými mechanizmami. Územný systém ekologickej stability krajiny je tvorený biocentrami, biokoridormi a interakčnými prvkami na úrovni nadregionálnej, regionálnej a miestnej.

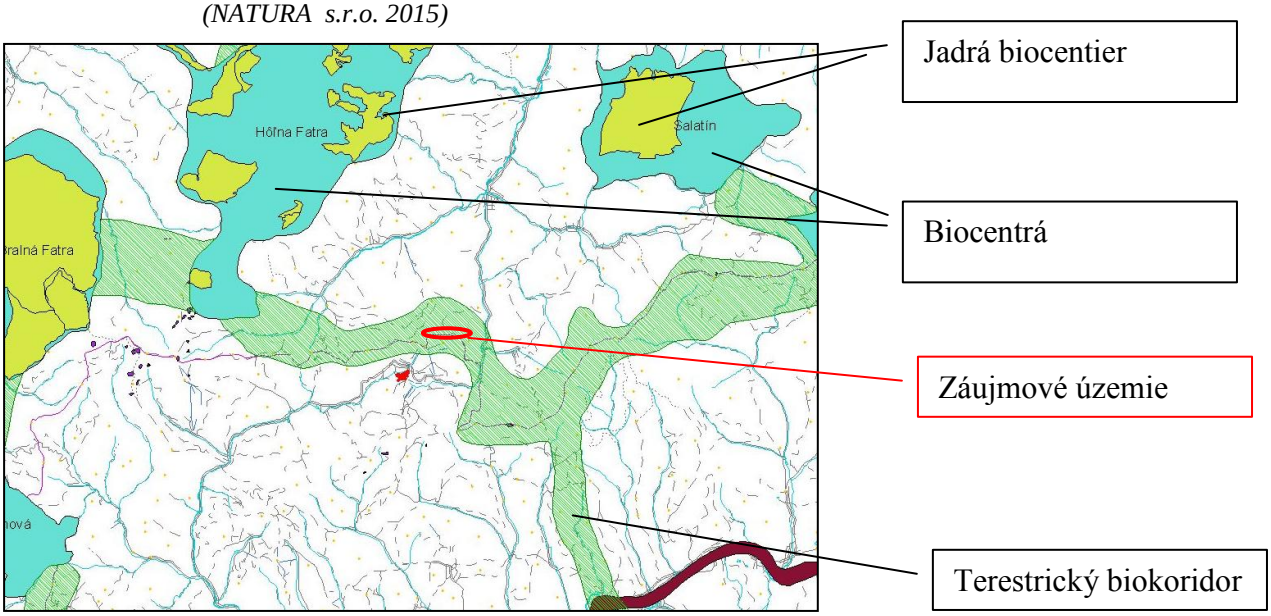
Z hľadiska **nadregionálneho systému ekologickej stability** (schválený uznesením vlády SR č.319/1992)je navrhovaná činnosť v obidvoch variantoch umiestnená v **nadregionálnom biocentre Hôľne pásmo oblasti Nová Hoľa – Zvolen – Prípor - Motyčská Hoľa.**

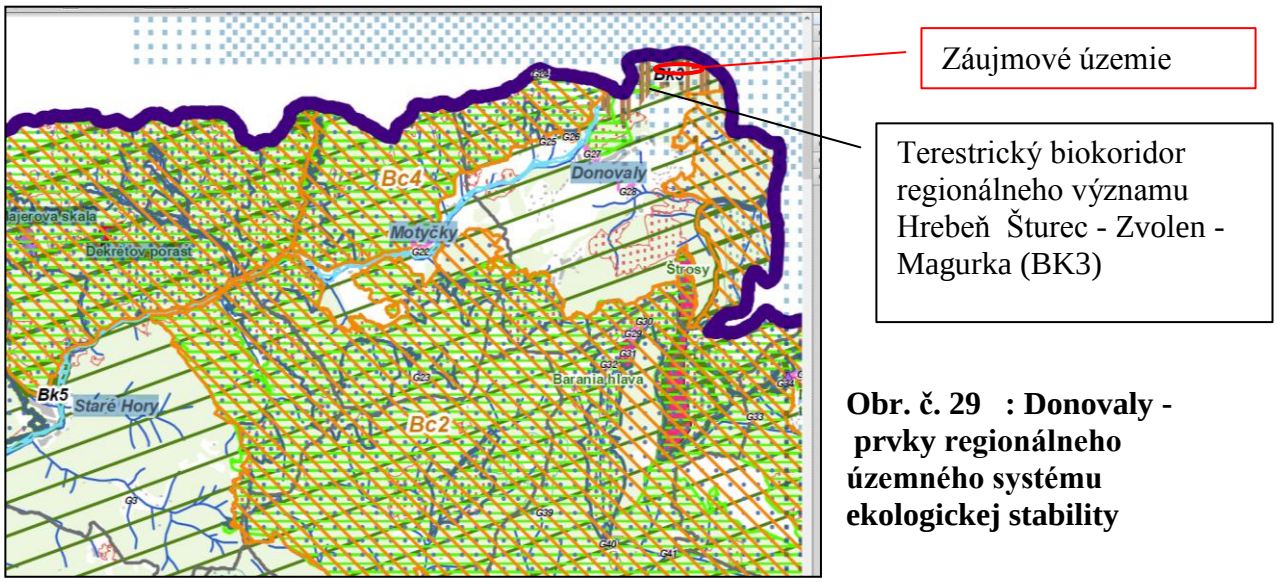
Z hľadiska **regionálneho systému ekologickej stability okresu Banská Bystrica** je navrhovaná činnosť v obidvoch variantoch umiestnená v **terestrickom biokoridore regionálneho významu Hrebeň Šturec - Zvolen - Magurka**.

Z hľadiska **miestneho systému ekologickej stability** obce Donovaly nie sú v záujmovom území vymedzené žiadne prvky miestneho systému ekologickej stability.

Z hľadiska ochrany prvkov územného systému ekologickej stability celá záujmová oblasť sa nachádza **v 2. stupni ochrany.**

Obr. č. 28 : Donovaly- prvky nadregionálneho územného systému ekologickej stability
(NATURA s.r.o. 2015)

Obr. č. 29 : Donovaly - prvky regionálneho územného systému ekologickej stability

11. Obyvateľstvo

11.1 Demografické údaje

V súvislosti s rozvojom baníctva v oblasti Banskej Bystrice, Španej Doliny a Starých Hôr vznikla požiadavka na zvýšený prísun dreva a produktov z neho do spomenutých oblastí. Po vyčerpaní zásob v bezprostrednom okolí sa ťažba dreva rozšírila aj na územie dnešných Donovalov. V 17. až 19. storočí vznikli jednotlivé osady obce Donovaly dodávajúce najmä drevo a drevené uhlie baniam a hutám. Úlohou niektorej z nich mohla byť aj údržba vodovodu vedúceho spod Prašivej až do Španej Doliny. Zabezpečenie týchto činností predpokladalo intenzívnu ťažbu dreva v širšom priestore Donovalov. Časť vyrúbaných lesov bola opätovne zalesnená, avšak vďaka požiadavke banskej a hutníckej výroby požadujúcej smrekové drevo boli vytvorené smrekové kultúry odlišné od pôvodných lesov. Časť ostala nezalesnená a po obsadení bylinnou vegetáciou bola využívaná na kosenie a pasenie hospodárskych zvierat.

Po úpadku baníctva v oblasti Banská Bystrica - Staré Hory dochádzalo v priestore Donovalov k ďalšiemu odlesňovaniu územia z dôvodu získania lúčnych porastov ako základne pre chov hospodárskych zvierat.

Vzhľadom na dostupné pracovné príležitosti v obci a úpadok súkromného hospodárenia, chovu oviec a dobytka a dochádza od druhej polovice dvadsiateho storočia ku vysídľovaniu obce Donovaly a zmeny vo využití obytných a hospodárskych budov na rekreačné účely formou chalupárenia a chatárenia.

V súčasnosti (k 31.6.2018) má obec **233 stálych obyvateľov**, z toho 102 žien a 131 mužov. Väčšina z nich je v poproduktívnom veku, časť obyvateľov v produktívnom veku je zamestnaná v službách v rekreačných zariadeniach v rámci strediska cestovného ruchu. Sezónne sa počet obyvateľov zvyšuje o možných 4 500 ubytovaných návštevníkov v existujúcich ubytovacích zariadeniach cestovného ruchu.

Zamestnanci a prevádzkovatelia rekreačných zariadení prevažne nemajú v obci trvalý pobyt, sú ubytovaní priamo v rekreačných zariadeniach poprípade dochádzajú z Banskej Bystrice alebo Ružomberka.

11.2 Infraštruktúra

Obec je dôležitým cestným horským prechodom osobnej ale aj nákladnej **automobilovej dopravy** po štátnej ceste 1/59, čo však prináša so sebou celú rad nepriaznivých dôsledkov na životné prostredie i bezpečnosť rekreantov.

Obec s výnimkou ubytovania a stravovania poskytuje návštevníkom **základné obchodné služby.**

Nie sú tu **žiadne priemyselné, lesné ani poľnohospodárske podniky.** Služby sú orientované predovšetkým na účastníkov zimnej rekreácie.

Projekt urbanistického a vidieckeho rozvoja Donovál a nadväzne spracovávaný Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce vytyčuje strategický cieľ „Dobudovať Donovaly na prosperujúcu obec s počtom okolo 600 obyvateľov a na komplexné stredisko horského turizmu s celoročným využitím a s medzinárodným štandardom vybavenosti".

11.3 Odpady a nakladanie s odpadmi

Obec Donovaly má vypracovaný Program odpadového hospodárstva obce. **Zber a odvoz odpadov zabezpečuje obec.**

Od r. 2008 je obec zapojená do separovaného zberu s tým, že separuje základné zložky - papier, sklo a plasty. Separované odpady sa pri rodinných domoch zbierajú do farebných vriec, pri ubytovacích a reštauračných zariadeniach do 1100 l kontajnerov.

Ročný objem komunálnych odpadov predstavuje cca 400 ton, z nich sa vyseparuje okolo 5 %. Ostatný komunálny odpad sa zneškodňuje skládkovaním.

Zber nebezpečných odpadov, ktorý ročne predstavuje cca 1,5 t , organizuje obec periodicky (od r. 2010) 2 x ročne.

Biologicky rozložiteľný odpad je zneškodňovaný pri rodinných domoch kompostovaním.

12. Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti

Už v 17. storočí vznikali v tejto oblasti uhliarske osady a na začiatku 18. storočia na území patriacom banskobystrickému banskému eráru bola založená obec Donovaly. Stala sa administratívnym centrom uhliarskych osád (prvá písomná zmienka o obci z roku 1710) a jej obyvatelia sa zaoberali prácou v lesoch a horehronských železiarňach. Počas 2. svetovej vojny a predovšetkým v období r.1944 -1945 tu bolo centrum odboja partizánov a utečencov pred fašistami.

Z kultúrno - historických hodnôt sa tu nachádza klasicistický kostol z roku 1825 s pôvodným vnútorným zariadením a zrubové domy so zasklenými verandami, ktoré pivnicami vyrovnávali terén.

13. Archeologické náleziská

V k.ú. Donovaly sa **archeologické náleziská nenachádzajú.**

14. Paleontologické náleziská a významné geologické lokality

V k.ú. Donovaly sa **nenachádzajú paleontologické náleziská ani významné geologické lokality.**

Z prírodných pozoruhodností sa v údolí Starohorského potoka v oblasti medzi Jergalmi a Starými Horami nachádza **najrozsiahlejšia sústava údolných penovcových kaskád na Slovensku.** Jedná sa o mohutnú sústavu 13 údolných penovcových kaskád, dlhú 6,5 km, začínajúcu na západnom okraji obce Jergaly, cez Motyčky, Horný a Dolný Jelenec a končiacu 500 m severne od Starých Hôr. Mocnosť penovca sa pohybuje od 5 po 15 metrov. Patrí k najstarším známym územiam tohto typu na Slovensku.

15. Charakteristika existujúcich zdrojov znečistenia životného prostredia

Charakter a intenzita znečistenia životného prostredia v obci Donovaly a jej okolí závisí prevládajúceho spôsobu využitia územia a socio – ekonomických aktivít.

V obci ani v okolí sa nenachádzajú **žiadne priemyselné prevádzky**, ktoré by negatívne ovplyvňovali kvalitu zložiek životného prostredia.

Extenzívne poľnohospodárstvo ani lesné hospodárstvo nie sú zdrojom ohrozujúcim životné prostredie. Spôsoby obhospodarovania pozemkov v PHO vodných zdrojov Starohorskej doliny pre lesnú i poľnohospodársku činnosť sú osobitne upravené.

Donovaly patria k významným turistickým strediskám, a predstavujú dôležitý cestný horský prechod spájajúci Banskú Bystricu s Ružomberkom (súčasť medzinárodnej trasy E 59). Tento fakt spolu s rozvojom turizmu má za následok rýchly rast **cestnej dopravy**, najmä nákladnej kamiónovej dopravy a individuálnej automobilovej dopravy.

Doprava pôsobí negatívne na všetky zložky životného prostredia (ovzdušie, voda, pôda, fauna a flóra). Najviac postihované je však ovzdušie a to vplyvom emisií zo spaľovania uhľovodíkových palív v spaľovacích motoroch. V spaľovacom procese dochádza k tvorbe toxických látok (VOC, CO, NO_x,

$S0_2$, TZL, ťažké kovy). Množstvo znečisťujúcich látok emitovaných do prostredia je závislé od intenzity dopravy.

Z hľadiska vplyvu na kvalitu ovzdušia sa na území obce Donovaly nachádzajú **malé a stredné zdroje znečisťovania ovzdušia**. Jedná sa o lokálne vykurovanie domov a rekreačných objektov a kotolne situované v jednotlivých rekreačných zariadeniach.

Komunálne **odpadové vody** sú odvádzané do ČOV Donovaly, ktorá má kapacitu 2600 EO a kapacitne nepostačuje. Zdrojom znečisťovania povrchových a podzemných vôd je zimná údržba cesty I. triedy Banská Bystrica - Ružomberok.

Stálym potenciálnym zdrojom ohrozenia kvality povrchových i podzemných vôd sú **nehody vozidiel nákladnej dopravy**, pri ktorých dochádza k úniku ropných produktov a rôznych chemických látok, ktoré prepravujú.

16. Komplexné zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov

Základným problémom ohrozujúcim životné prostredie je intenzívna **automobilová doprava** cez **horské sedlo, ktorá je zdrojom hluku, emisií a faktorom ohrozujúcim kvalitu povrchových** a podzemných vôd.

Prakticky všetky osady tvoriace Donovaly zaznamenávajú **intenzívnu výstavbu** predovšetkým rekreačných objektov viazaného cestovného ruchu (apartmánové domy), čím vzrastá požiadavka na zdroje energie, pitnej vody, odvádzania a likvidácie odpadových vôd a nakladanie s komunálnymi odpadmi.

S narastajúcou výstavbou a tým i nárastom kapacity rekreačných ubytovacích zariadení a sa obec dostáva do problémov s kapacitou súčasných **obslužných komunikácií a parkovacích plôch.** Nová výstavba rekreačných a ubytovacích objektov zmenila pôvodný charakter **urbanizácie územia,** pôvodne sústredeného do 8 priestorovo oddelených osád (častí) obce. Problém parkovania je osobitne vypuklý v blízkosti nástupných plôch na HDZ na Záhradišti a lanovky na Novú hoľu, nakoľko sa sem motorovými vozidlami presúvajú aj návštevníci, ubytovaní v rámci Donovalov.

Vysoká návštevnosť ubytovaných hostí ale aj pasantov počas **zimnej lyžiarskej sezóny,** ale čoraz viac aj počas letnej sezóny, vytvára tlak na rozširovanie parkovacích a rekreačných plôch, predovšetkým zjazdoviek pre zjazdové lyžovanie, ich technické vybavenie výkonnejšími OHDZ a umelé zasnežovanie.

Narastá tlak na **rozširovanie disponabilných rekreačných plôch a športovísk** ako aj ich vybavenosť pre aktívny odpočinok v extraviláne obce, čo naráža na **záujmy ochrany prírody** kodifikované vo forme ochranného pásma NAPANT, území NATURA 2000 zasahujúcimi do k.ú., ako aj ochranou chránených druhov rastlín, živočíchov a ich biotopov, ako aj lesných a nelesných biotopov európskeho a národného významu.

17. Celková kvalita životného prostredia

Z hľadiska kvality životného prostredia možno oblasť Donovalov charakterizovať ako prostredie **s vysokou kvalitou životného prostredia,** avšak tiež s vysokou koncentráciou rekreačných a ubytovacích zariadení (predovšetkým) viazaného cestovného ruchu, výrazne pozmenenou historickou štruktúrou osídlenia a obmedzenými rekreačnými plochami silne územne limitovanými záujmami ochrany prírody.

Kvalita zložiek životného prostredia v oblasti strediska Donovaly

Kvalita životného prostredia	nízka	priemerná	vysoká
kvalita ovzdušia			✓
kvalita povrchovej vody			✓
kvalita podzemnej vody			✓
kvalita biotopov		✓	
zachovalosť štruktúry krajiny		✓	
podiel chránených území národnej siete a ich ochranných pásiem			✓
podiel chránených území sústavy Natura 2000			✓
výskyt chránených, ohrozených a vzácnych organizmov		✓	
zachovalosť biotopov fauny a flóry		✓	
zachovalosť historickej štruktúry osídlenia	✓		
rekreačný potenciál			✓
priemyselný potenciál	✓		
úroveň infraštruktúry	✓		
úroveň služieb		✓	

Celá oblasť má významnú **vodohospodársku funkciu** ako oblasť akumulácie podzemných vôd využívaných pre zásobovanie obyvateľstva prostredníctvom Pohronského skupinového vodovodu (kapacita zachytených zdrojov viac ako 500 l. s^{-1}). Táto skutočnosť ovplyvňuje socio – ekonomické činnosti v ochranných pásmach vodných zdrojov Starohorskej doliny v súlade s rozhodnutím Krajského úradu životného prostredia v Banskej Bystrici zo 17.9.2007 č.2007/00841- OR ktorým boli stanovené ochranné pásma II. a III. stupňa vodných zdrojov Starohorskej doliny.

Obec Donovaly je strediskom cestovného ruchu medzinárodného významu s veľkým **rekreačným potenciálom**. V súčasnosti v závislosti od rozvoja ubytovacích kapacít rastie požiadavka na rozširovanie rekreačno – športových aktivít čo do druhov i plošného rozsahu, čím narastá tlak na zmenu využívania krajiny.

Záujmy ochrany prírody a krajiny, vyjadrené zahrnutím strediska do ochranného pásma NAPANT a viacerých chránených území európskeho významu sa dostávajú do **konfliktu so snahami o rozvoj** technickej športovej infraštruktúry (OHDZ, zasnežovanie, zjazdovky, objekty) v extraviláne obce.

18. Posúdenie očakávaného vývoja územia, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala

V prípade, že by sa navrhovaná činnosť nerealizovala, nevytvoria sa podmienky pre štandardné využívanie rekreačného areálu na Novej holi v zimnej, lyžiarskej, i letnej, turistickej sezóne.

Vo vrcholovej časti rekreačného areálu v súčasnosti **absentujú akékoľvek hygienické zariadenia a stravovacie služby**, ktoré sú bežným štandardom vysokohorských rekreačných stredísk.

Pri turistickom využívaní v letnej sezóne je Nová hoľa nástupným bodom na turistické výlety na Zvolen a Malý Zvolen. Pri hrebeňových túrach vo Veľkej Fatre najbližšie rekreačné stredisko so službami je až na Kráľovej studni.

19. Súlad navrhovanej činnosti s platnou územnoplánovacou dokumentáciou

Navrhovaná činnosť je v súlade s nasledovnými ÚPD a strategickými dokumentmi:

1. ÚPN VÚC Banskobystrický kraj (záväzná časť, nariadenie vlády č.263/1998 v znení VZN č.4/2004, č.6/2007, č.14/2010 a č.27/2014) na Donovaly sa vzťahujú nasledovné zásady a regulatívy v časti

***3. Oblasť rozvoja rekreácie a turistiky* :**

3.1.7. v horskom turizme využiť potenciál pre rozvoj zimných lyžiarskych športov v jestvujúcich turistických strediskách, podmienený dosiahnutím konsenzu s orgánmi ochrany prírody a krajiny

3.3. Utvárať územno-technické predpoklady na rozvoj aktuálnych foriem domácej a medzinárodnej turistiky v sídlach a rekreačných útvaroch modernizáciou jestvujúcej a budovaním novej obslužnej, relaxačnej a športovej vybavenosti v zastavanom území a nadväzujúcich priestoroch, osobitne na významných medzinárodných a regionálnych cestných trasách a na cyklotrasách všetkých kategórií.

3.4. Rozvíjať komplexnosť a kvalitu vybavenosti všetkých turisticky atraktívnych miest, obcí a stredísk cestovného ruchu; 3.4.2. nové zariadenia a služby v lokalitách rekreácie a cestovného ruchu mimo zastavaných území miest a obcí, umiestňovať prednostne do už zastavaných lokalít

3.7. Zvyšovať kvalitatívny štandard jestvujúcich stredísk rekreácie a turistiky na území Národného parku Nízke Tatry, Národného parku Veľká Fatra len v súlade so schválenou územnoplánovacou dokumentáciou.

3.9. Vytvárať podmienky pre rozvoj špecifickej vybavenosti podporujúcej medzinárodný cestovný ruch; 3.9.7. Obce Donovaly ako významného horského strediska turizmu na medzinárodnej trase spájajúcej Budapešť a Krakov.

3.17. Podporovať rozvoj všetkých druhov turizmu v súlade s požiadavkami ochrany prírody a krajiny.

2. ÚPN RZ KSCR Donovaly – zmena a doplnok č.7 (júl 2006), schválený dňa 07.12.2007 uznesením obecného zastupiteľstva č. 6/2007 v rámci návrhu funkčného využitia územia uvádza aktivity:

č. 6 Vyhliadková reštaurácia VRCHOLOVÁ STANICA SEDAČKOVEJ LANOVKY- Objekt vyhliadkovej reštaurácie s otvorenou terasou a s doplňujúcimi prevádzkami vrcholovej stanice lanovej dráhy, novostavba vonkajšieho vodovodu a kanalizácie so spoločnou čerpacou stanicou.

3. Projekt urbanistického a vidieckeho rozvoja obce Donovaly (2005) a Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce zaraďuje medzi strategické priority rozvoja na r. 2007 - 2013

- plne využiť krajinný potenciál horského masívu Zvolen pre zimné lyžiarske športy a pre celoročné terénne športové, relaxačné, poznávacie a zábavné aktivity. Rešpektovať pritom všetky požiadavky ochrany prírody, krajiny, vodných zdrojov a pôdneho fondu,

III. Hodnotenie predpokladaných vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti

1. Vplyvy na obyvateľstvo.

Z hľadiska **ovplyvnenia zdravia obyvateľstva** nepredstavuje navrhovaná činnosť zdravotné riziko.

- **Počas výstavby** nie je predpoklad zhoršenia podmienok života obyvateľov v dôsledku hlučnosti, prašnosti a emisií v dôsledku zvýšenej intenzity nákladnej dopravy, nakoľko lokalita je

prístupná po poľných a lesných cestách mimo intravilánu Donovalov. Tieto vplyvy budú časovo obmedzené len na obdobie niekoľkých mesiacov.

- **Počas prevádzky** nie je predpoklad negatívneho pôsobenia navrhovanej činnosti na kvalitu a pohodu života obyvateľov.

Vzhľadom na súčasné socio - ekonomické aktivity v dotknutom území bude mať realizácia navrhovanej činnosti pozitívny vplyv na **rozvoj cestovného ruchu**. Reštaurácia predstavuje prvok vyššej vybavenosti rekreačného strediska Park Snow Donovaly a vytvára predpoklady pre návštevnosť vrcholovej časti areálu Novej hole aj počas letnej turistickej sezóny.

Lesné hospodárstvo ani **poľnohospodárstvo** v záujmovej oblasti nebude vplyvom realizácie zámeru výraznejšie ovplyvnené. Trávne porasty v oblasti Novej hole sú už dlhšie obdobie bez pravidelného poľnohospodárskeho využívania (kosenie a pasenie), čo vedie k degradácii trávnych spoločenstiev a ústupu chránených a ohrozených druhov rastlín, viazaných na obhospodarovanie.

Navrhovaná činnosť si **nevyžaduje zmenu organizácie a systému dopravy** ani iné zásadné zmeny miestnej **infraštruktúry**.

2. Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery

V súvislosti s realizáciou zakladania **objektu reštaurácie a inžinierskych sietí** (prívodu vody, vodojemu, kanalizácie a ČOV) budú potrebné zásahy do konfigurácie terénu. Materiál z výkopov objektu reštaurácie bude plne využitý na úpravy staveniska a obsypy stavby.

Dočasné zásahy do pôdneho profilu a premiestňovanie zeminy bude spojené s realizáciou inžinierskych sietí ako aj s terénnymi úpravami staveniska a plôch poškodených výstavbou.

Vzhľadom na vysokú potenciálnu eróziu na plochách s odstráneným vegetačným krytom, predovšetkým v prvom roku po výstavbe je navrhnuté použitie systému AQUASOL.

Tieto opatrenia by mali v prípade navrhovaných lokálnych zásahov zabrániť iniciácii eróznych procesov bez dopadu na celkovú stabilitu horninového prostredia a pôdneho krytu.

Výkopová zemina bude plne využitá na vyrovnanie terénu pod stavbu a obsypy objektu reštaurácie.

Z hľadiska **potenciálnej kontaminácie pôdy** nepredstavuje prevádzka reštaurácie žiadne potenciálne riziko.

Zosuvné územia ani **geodynamické javy** neboli v rámci záujmového územia identifikované.

V záujmovom území ani v jeho okolí **nie sú evidované ložiská nerastných surovín.**

3. Vplyvy na klimatické pomery a zraniteľnosť navrhovanej činnosti voči zmene klímy

Rozsah a charakter navrhovaného funkčného využitia územia **neovplyvňuje klimatické pomery.**

Navrhovaná činnosť **nie je zraniteľná** voči zmene klímy.

4. Vplyvy na ovzdušie

Z titulu **realizácie a prevádzky** navrhovanej činnosti sa **neočakáva zhoršenie kvality ovzdušia**. Prevádzka navrhovanej reštaurácie **neprodukuje emisie.**

Výstavba reštaurácie a inžinierskych sietí si vyžiada nákladnú dopravu a činnosť strojov, ktoré budú **produkovať emisie** CO a NO_x z výfukových plynov a tuhé znečisťujúce látky. **Zvýšená prašnosť** sa očakáva aj uvoľňovaním častíc z plôch odkrytých zemnými prácami.

Emisie z dopravy budú pôsobiť v okolí prístupovej trasy, intenzívnejší dopad sa predpokladá v priamom okolí staveniska objektov a inžinierskych sietí.

Vzhľadom na celkový objem prác a možnosť technického obmedzenia emisií a prašnosti, sa predpokladá len lokálne ovplyvnenie kvality ovzdušia bez negatívneho dopadu na ekosystémy a zdravotný stav trvalých obyvateľov a návštevníkov obce Donovaly.

5. Vplyvy na vodné pomery

Objekt reštaurácie Nová hoľa je situovaný na **okraji ochranného pásma 3. stupňa** vodárenských zdrojov v Starohorskej doline.

ČOV, inžinierske siete ako aj objekty zásobovania vodou sú **lokalizované mimo ochranného pásma.** Podľa vyhlášky MŽP SR č.29/2005 Z.z. o podrobnostiach určovania ochranných pásiem vodárenských zdrojov a o opatreniach na ochranu vôd je potrebné na stavby realizované v v OP II. A III. stupňa **osobitné hydrogeologické posúdenie** (Príloha č.3).

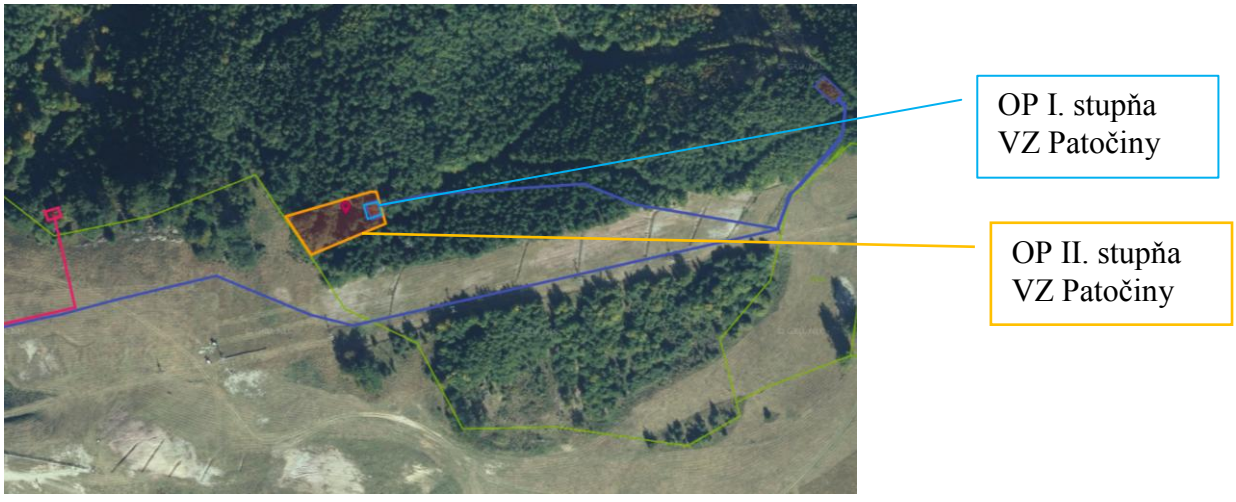
Zámer **výstavby reštaurácie Nová hoľa**, zásobovanie vodou, kanalizácia a ČOV bol predmetom osobitného **hydrogeologického posúdenia** StVaPS a.s. (Páleník, 2005). Na základe analýzy spracovateľ posudku **odporučil realizáciu zámeru za dodržania preventívnych ochranných opatrení** minimalizujúcich negatívne dopady výstavby sedačkovej lanovky na vodné zdroje Starohorskej doliny. Tieto opatrenia budú dodržiavané aj pri výstavbe reštaurácie, ktorá je stavebne prepojená na vrcholovú stanicu sedačkovej lanovky.

Zámer **LA Donovaly Nová hoľa/Žarnovka, zásobovanie vodou, kanalizácia a ČOV** bol predmetom osobitného **hydrogeologického posúdenia** StVaPS a.s. (Tišliarová, september 2012) Na základe analýzy spracovateľ posudku **odporučil realizáciu zámeru za dodržania preventívnych ochranných opatrení** minimalizujúcich možné negatívne dopady na kvalitu podzemnej vody.

Z ČOV budú vyčistené vody odvádzané **do horninového prostredia**. Pre možnosť takéhoto vypúšťania bol spracovaný **osobitný hydrogeologický posudok** (Galko, október 2012) z ktorého vyplýva, že tento spôsob je možný, bez ďalšieho ohrozenia kvality podzemných vôd.

Pre určenie **ochranných pásiem I. a II. stupňa vodného zdroja Patočiny** bol spracovaný **hydrogeologický posudok** (F. Baliak a kol., 2012), v rámci ktorého bolo vymedzené ochranné pásmo I. stupňa o ploche 199 m^2 , ktoré má byť odlesnené a oplotené. Ochranné pásmo II. stupňa o výmere 3606 m^2 bolo vymedzené v rámci lesného porastu č.1664 a 1663a (LHC L.Osada). V rámci posudku bola zhodnotená i kvalita vody vodného zdroja ako vyhovujúca.

Obr. č. 30 : Ochranné pásma vodného zdroja Patočiny *(F. Baliak a kol., 2012)*

SHMÚ sa k dokumentácii (DUR) navrhovanej činnosti vyjadrilo súhlasne za predpokladu splnenia podmienok, ktoré sú uvedené v opatreniach.

6. Vplyvy na pôdu

Pri dodržiavaní štandardných technologických postupov pri výstavbe a vzhľadom na sklon terénu a dĺžku svahov **nie je predpoklad vzniku výraznejšej pôdnej erózie**.

Pri **výkopových prácach** inžinierskych sietí projektová dokumentácia počíta so zatrávnením pôvodnými druhmi tráv za použitia biomasy s pokosených lúk a použitím protieróznych opatrení .

7. Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy

7.1. Vplyvy na flóru a biotopy

Realizácia výstavby reštaurácie bude mať **priamy vplyv na biotopy a vegetáciu na celej ploche staveniska.** Nakoľko reštaurácia je sčasti lokalizovaná pod výstupnou plošinou vrcholovej stanice sedačkovej lanovky, v tejto časti už boli pôvodné biotopy zmenené pri výstavbe lanovky.

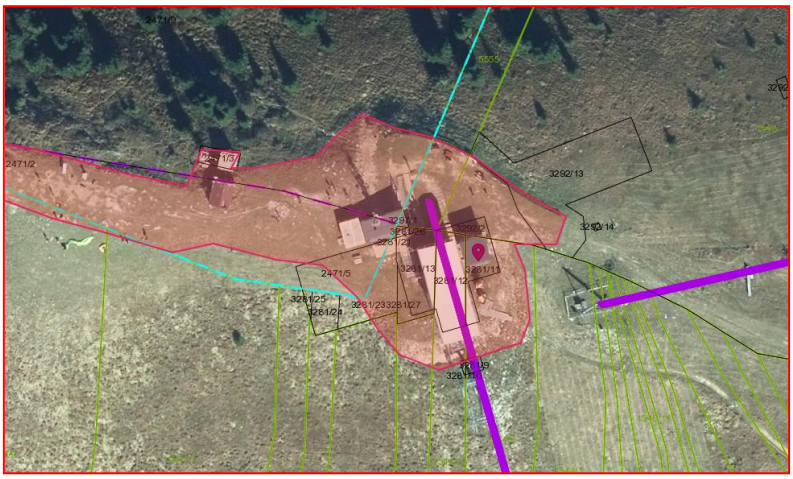
Ďalšími plochami na ktorých budú biotopy **dočasne ovplyvnené** sú plochy dočasných depónií pôdy z výkopov pri budovaní objektov zásobovania vodou, ČOV a zemnej ryhy s inžinierskymi sieťami ako aj manipulačný pás

Navrhovaný objekt reštaurácie o celkovej výmere cca 0,0624 ha sa nachádza na **nelesných, pôvodne lúčnych biotopoch** v evidencii katastra vedených ako TTP resp. ostatná plocha* (parcela KN č. k.ú. Donovaly č. 3281/11*, 3281/12*, 3281/13*, 3281/21, 3281/23, 3281/24, 3281/25, 3281/26, 3281/27; k.ú. Liptovská Osada č. 2471/5, časť parcely č. 2471/2).

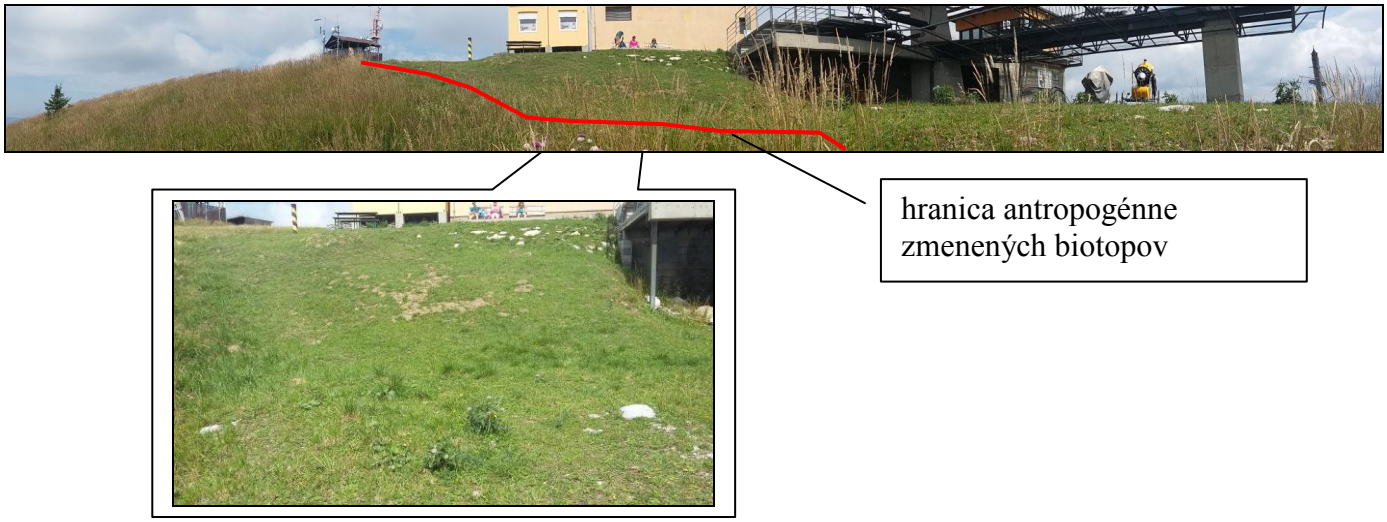
Na základe terénneho prieskumu boli v rámci plochy staveniska objektu reštaurácie vymedzené plochy, ktoré sú **bez travinného pokryvu** a plochy, na ktorých **vplyvom zošlapávania v kombinácii s absenciou obhospodarovania** (kosenie a pasenie) boli pôvodné travinné spoločenstvá pozmenené do tej miery, že už nezodpovedajú kritériám na ich zaradenie do biotopov horských kosných lúk (Lk2) resp. travinný porast celkom chýba. Z plochy staveniska objektu reštaurácie, tieto plochy predstavujú **443 m^2.**

Obr. č. 31 : Nová hoľa - plochy s antropogénne pozmenenými spoločenstvami

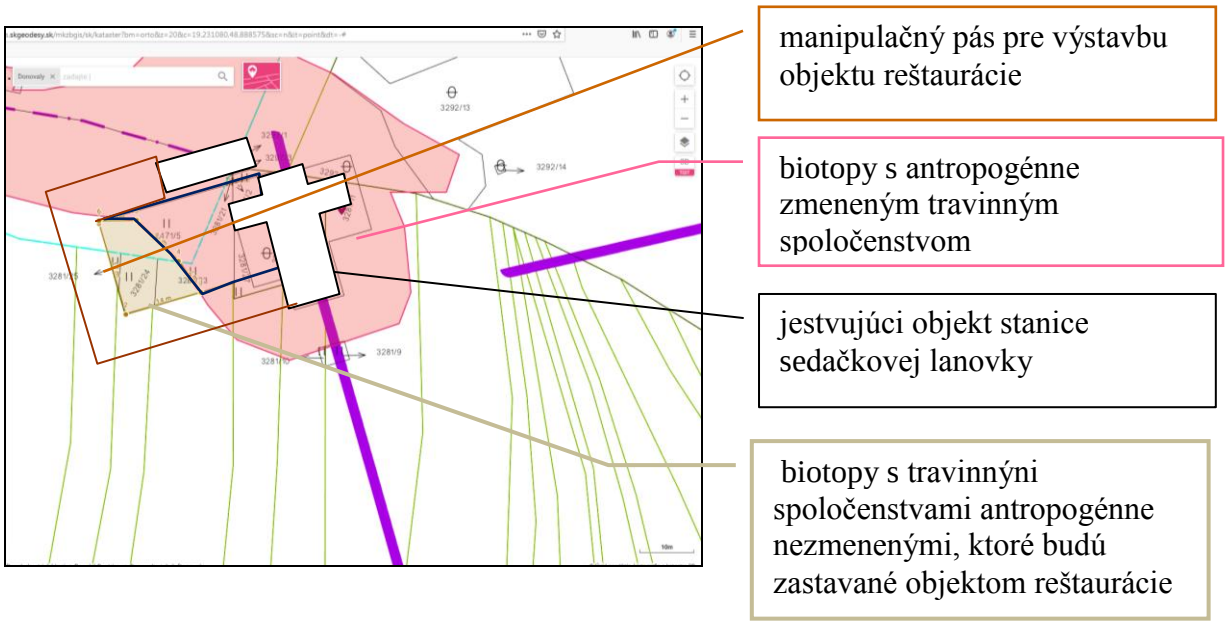
(zbgis, Natura s.r.o.)

Obr. č. 32 : Priestor s lokalizáciou reštaurácie Nová hoľa *(Natura s.r.o.)*

Obr. č. 33 : Analýza stavu travinných biotopov v rámci staveniska objektu reštaurácie Nová hoľa

Plocha objektu reštaurácie zasahuje výmerou **181 m^2** do travinného biotopu pôvodne evidovaného ako biotop európskeho významu **Horské kosné lúky (Lk2) .** Táto plocha biotopu bude realizáciou navrhovanej činnosti **zničená.**

Pri výstavbe bude dočasne ovplyvnený aj pás územia s travinnými spoločenstvami - **manipulačný pás** o šírke cca 10 m okolo pôdorysu stavby, jeho výmera predstavuje **700 m^2**. Tu budú travinné biotopy ovplyvňované **počas výstavby objektu**.

Inžinierske siete a ČOV lokalizované východne od vrcholovej stanice zasahujú do biotopu evidovaného ako **Horské kosné lúky (Lk2).** Tieto pozemky však boli vyňaté z LPIS a z dôvodu neobhospodarovania dochádza k ich degradácii.

Vodárenský zdroj Patočiny, vodojem a a časť prepojovacieho potrubia sú lokalizované v lesnom poraste č.1664 (LHC Liptovská Osada), ktorý je v kategórii hospodárskych lesov a predstavuje **lesný biotop európskeho významu :**

Ls 5.1 Bukové a jedľovo bukové kvetnaté lesy – LT 6409 Vápencová buková javorina (70%) a LT 6307 Vápencová jedľová bučina (20%)
Ls 5.4 Vápnomilné bukové lesy - LT 6208 Vápencová nitrofilná buková jedlina (10 %)
Trvalý záber biotopov v rámci porastu predstavuje **0,0295 ha (** 0,0199 ha I. ochranné pásmo vodného zdroja Patočiny a 0,0096 vodojem), čo predstavuje **0,80 %** z výmery porastu.

Vsakovacia priekopa prečistenej vody z ČOV je lokalizovaná na okraji porastu č.1663b, ktorý je v kategórii hospodárskych lesov a predstavuje **lesný biotop európskeho významu Ls 5.3 Javorovo - bukové horské lesy -** LT 6411 Nízka buková javorina vst. (100%).
Vsakovacia plocha s výmerou **9 m^2** predstavuje **0,30 %** z výmery porastu.

Výstavbou dotknuté územie mimo lesných porastov **nie je porastené drevinami ani krovitými porastmi**.

Z hľadiska vplyvu výstavby reštaurácie Nová hoľa **na evidované biotopy chránených a ohrozených druhov rastlín** lokalita navrhovanej výstavby reštaurácie je na severnom okraji plochy s evidovaným výskytom **chránených druhov rastlín** : vstavač mužský (*Orchis mascula),* žltohlav európsky (*Trollius europaeus*) a pavstavač hlavatý *(Traunsteinera globosa)* a **ohrozeného druhu** vstavačovec zelený (*Dactylorhiza viridis).*
Vzhľadom na stupeň sukcesnej degradácie travinných spoločenstiev v pôdoryse stavby sa na predmetnom území uvedené **chránené druhy nevyskytujú.**
Počas prevádzky reštaurácie je rozptyl návštevníkov a tým i zásah do biotopov chránených druhov rastlín na pôvodne horských lúkach pod vrcholovou stanicou, vzhľadom na sklon terénu a porast ťažko priechodných trsovitých trávnych spoločenstiev (*Deschampsia caespitosa* (L. P. Beauv.) nepravdepodobný.

Realizácia **inžinierskych sietí** bude mať vplyv na biotopy a vegetáciu len v **relatívne úzkom pruhu vymedzenom líniovým výkopom.** Vplyv nebude výrazný, nakoľko ide o zemnú rýhu o malej šírke, ktorá bude po pokládke vodovodného a kanalizačného potrubia zasypaná pôvodnou zeminou a zatrávnená (použitie skosenej trávy na pokrytie substrátu) .
Výstavba **zariadení zásobovania vodou** – vodárenský zdroj Patočiny a vodojem, realizovaná v lesných porastoch bude mať výraznejší vplyv **v období výstavby**. Počas prevádzky sa trvalý vplyv (trvalé bezlesie) obmedzí na oplotené územie ochranného pásma vodného zdroja (cca 14 x 14 m) a oplotenie vodojemu (12 x 8 m).

7.2 Vplyvy na faunu

Realizáciou výstavby reštaurácie, inžinierskych sietí a ČOV budú dotknuté **zoocenózy viazané na lúčny biotop**. Na ploche zabratej výstavbou objektu reštaurácie a otvorenej terasy na trvalo zaniknú biotopy, ktoré sú už v súčasnosti silne degradované a zmenené v dôsledku výstavby objektu vrcholovej stanice sedačkovej lanovky a jej prevádzky.
Realizáciu výstavby **vodárenského zdroja a vodojemu** s prepojovacími potrubiami budú dotknuté **lesné zoocenózy**.
Priamy vplyv sa očakáva aj pri **zemných prácach a terénnych úpravách**, kedy sa nedá vylúčiť likvidácia zemných hniezd a úkrytov niektorých druhov, najmä drobných zemných cicavcov a bezstavovcov.
Celkový dopad výstavby **na nelesné biotopy živočíchov nebude významný**, nakoľko objekt reštaurácie je priamo stavebne napojený na jestvujúci prevádzkový komplex vrcholovej stanice sedačkovej lanovky. Realizácia výstavby reštaurácie, čo do územného rozsahu (0,05 ha)

a predpokladaného trvania stavebných prác (cca 6 mesiacov), nepredstavuje výraznejšie riziko ovplyvnenia podmienok existencie zastúpených druhov oproti súčasnému stavu.

Výstavba **vodárenského zdroja a vodojemu** bude znamenať zásah do lesných biotopov, nakoľko samotné objekty aj inžinierske siete sú lokalizované na lesných pozemkoch.

Z hľadiska lesného živočíšstva sa nejedná o významný zásah do ich biotopu, nakoľko ovplyvnené bude len cca 1,5 % výmery porastu č.1664 (LHC L.Osada), a vzhľadom na vek porastu (40 rokov) nie je predpoklad výrubu starých stromov(hniezdny biotop dutinových hniezdičov.)

Nepredpokladá sa zmena veľkosti a charakteru **lovísk a trofickej bázy** významnejších druhov.

Realizácia navrhovaného zámeru **nepredstavuje migračnú bariéru** pre terestrické druhy živočíchov.

Počas **výstavby** je nutné očakávať zvýšený rozsah rušivých vplyvov v dôsledku prípravy územia a zemných prácach a stavebnej činnosti. Ich dopad však bude časovo obmedzený a sústredený v priestore mimo vlastných biotopov významných populácií živočíchov. Rušivé pôsobenie hluku môže mať za následok dočasný ústup z jeho bezprostredného dosahu bez ohrozenia prežívania a vývoja populácií v širšom území.

8. Vplyvy na krajinu

8.1 Vplyv na krajinnú štruktúru

Realizáciou navrhovanej činnosti **nedôjde k významnejšej zmene krajinnej štruktúry** dotknutého územia oproti súčasnému stavu, nakoľko objekt reštaurácie bude tvoriť ucelený stavebný celok s objektom jestvujúcej vrcholovej stanice sedačkovej lanovky. ČOV a inžinierske siete budú osadené pod úroveň terénu a povrch bude rekultivovaný (spätne zatrávnený). Vodárenský zdroj Patočiny a vodojem sú lokalizované v lesnom poraste a ich plocha zaberá 0,8% plochy porastu č.1664.

8.2. Vplyv na krajinnú scenériu a krajinný obraz

Vzhľadom na lokalizáciu reštaurácie :

- nad hornou hranicou lesných porastov,
- pod úroveň horizontu,
- stavebne prepojenú s vrcholovou stanicou sedačkovej lanovky
- 2/3 objektu reštaurácie je osadené pod úrovňou terénu

nemal by združený objekt reštaurácie a vrcholovej stanice predstavovať pohľadovú dominantu, ktorá by menila a narušovala **scenériu** masívu Zvolena a Novej Hole pri pohľade z údolia.
Objekty zásobovania vodou a ČOV budú lokalizované pod úrovňou terénu, zasypané výkopovou zeminou a zatrávnené.

9. Vplyvy na biodiverzitu, chránené územia a ich ochranné pásma

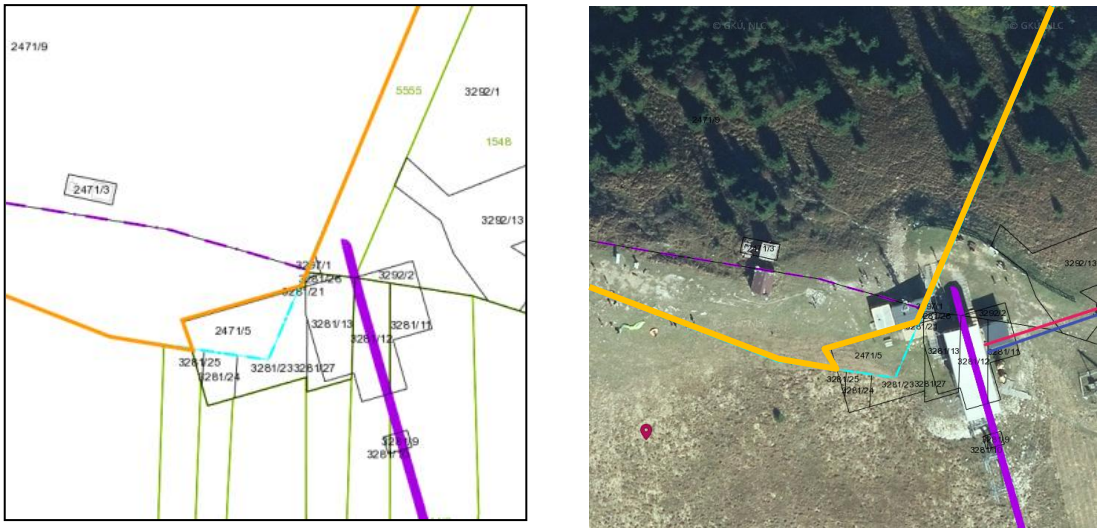
9.1 Vplyvy na biodiverzitu

Navrhovaná činnosť, vzhľadom na lokalizáciu, plošný rozsah a charakter prevádzky **neovplyvní** celkovú biodiverzitu dotknutého územia.

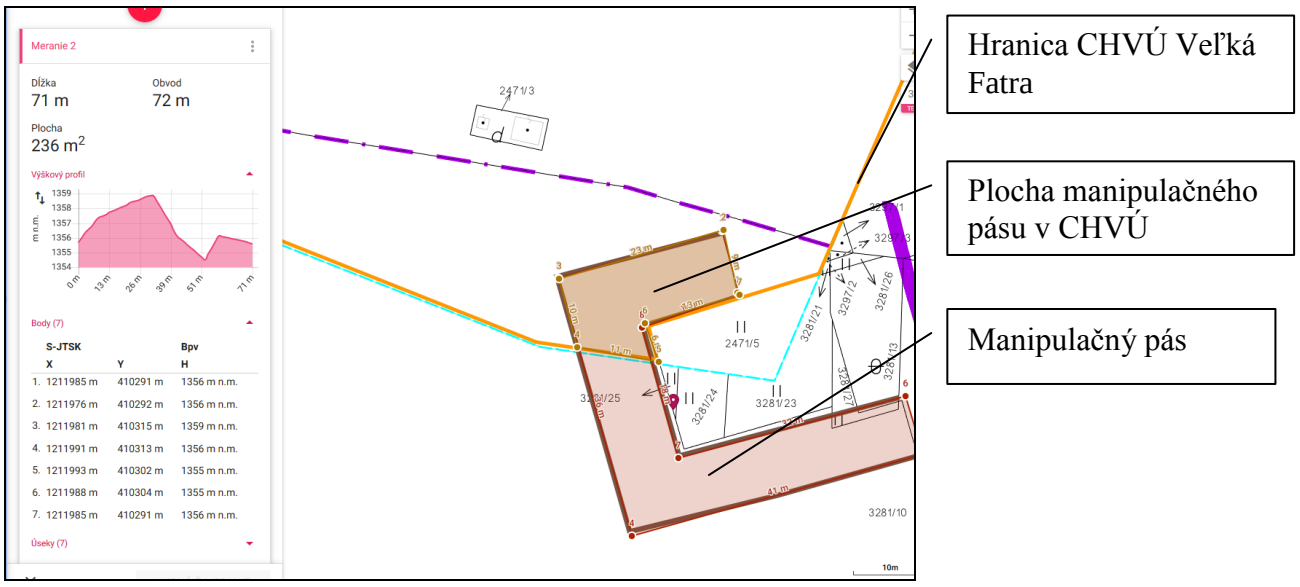
9.2. Predpokladaný vplyv na CHVÚ Veľká Fatra

Navrhovaný **objekt reštaurácie** Nová hoľa **hraničí s CHVÚ Veľká Fatra** v k.ú. Liptovská Osada (parcela C 2471/2) parcelou č. 2471/5 na úseku **o dĺžke 30 m.**
Pri výstavbe objektu reštaurácie bude potrebný **manipulačný pruh** o šírke približne 10 m, ktorý zasahuje do územia CHVÚ (časť parcely 2471/2 k.ú. Liptovská Osada) plochou 236 m^2 .

Obr. č. 34 : Lokalizácia reštaurácie Nová hoľa vo vzťahu k hranici s CHVÚ Veľká Fatra *(zbgis, Natura s.r.o.)*

Obr. č. 35 : Manipulačný pruh pre výstavbu objektu reštaurácie a jeho plocha v rámci CHVÚ Veľká Fatra *(zbgis, Natura s.r.o.)*

Pri návrhu CHVÚ boli v súlade s § 23 ods.3 vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z.z. ktorou sa vykonáva zákon č.543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny vymedzené ŠOP SR "**činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia**" aj s určením šírky pásma od hranice CHVÚ.

Pre **CHVÚ Veľká Fatra** ide o nasledovné činnosti mimo chráneného územia, ktoré môžu mať **negatívny vplyv na ciele ochrany**:

- Budovanie a vyznačenie mototrasy - do 200 m
- Zmeny rekreačných objektov na priemyselné - do 50 m
- Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery - do 100 m
- Použitie zariadení spôsobujúcich svetelné a hlukové efekty, najmä ohňostroj, laserové zariadenie, reprodukovaná hudba mimo uzavretých - do 200 m
- Vypaľovanie stariny - do 500 m
- Rozširovanie všetkých nepôvodných druhov živočíchov - do 2000 m
- Rozširovanie nepôvodných druhov rastlín (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky a druhov rastlín uvedených v prílohe č.2) - Rastliny I. a II. kategórii Zoznamu nepôvodných, inváznych a expanzívnych - bez limitu
- Rozširovanie nepôvodných druhov rastlín (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky a druhov rastlín uvedených v prílohe č.2) - Rastliny I. a II. kategórii Zoznamu nepôvodných, inváznych a expanzívnych - bez limitu
- Rozširovanie inváznych druhov rastlín uvedených v prílohe č.2 vyhlášky - bez limitu
- Rozširovanie inváznych druhov rastlín uvedených v prílohe č.2 vyhlášky - bez limitu
- Zmeny poľnohospodárskych objektov na priemyselné - do 50 m
- Automobilové a motocyklové dráhy - do 200 m

(zdroj: http://www.sopsr.sk/natura/index1.php?p=4&sec=21&kod=SKCHVU033)

Vodný zdroj Patočiny, vodojem, prepojovacie vodovodné a kanalizačné potrubia, ako aj ČOV nezasahujú do CHVÚ a preto **neovplyvnia** jeho stav.

Vzhľadom na skutočnosť, že navrhovaná činnosť- výstavba reštaurácie Nová hoľa a inžinierskych sietí

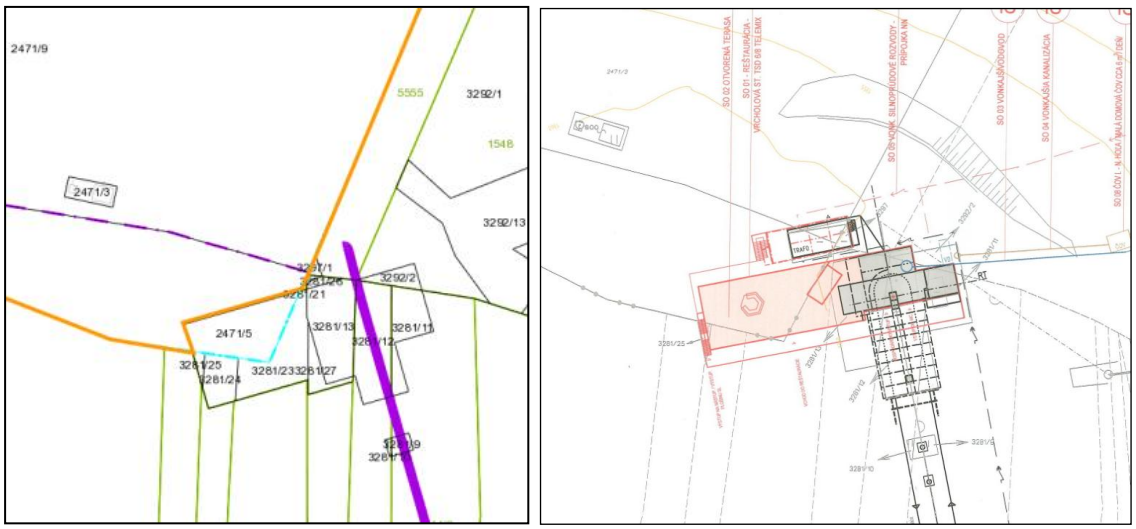
- nie je lokalizovaná ani nezasahuje do CHVÚ Veľká Fatra,
- výstavba nevyžaduje terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery a ani iné činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v CHVÚ,
- manipulačný pruh, využívaný počas výstavby o šírke 10 m od pôdorysu stavby , ktorý zasahuje do CHVÚ, je tvorený antropogénne pozmenenými plochami, ktoré nie sú hniezdnymi ani potravnými biotopmi vtákov, ktoré sú predmetom ochrany v CHVÚ
- prevádzka reštaurácie neovplyvňuje stav prírodného prostredia v okolí

nie je predpoklad negatívneho vplyvu navrhovanej činnosti na CHVÚ Veľká Fatra.

9.3. Predpokladaný vplyv na ÚEV Zvolen.

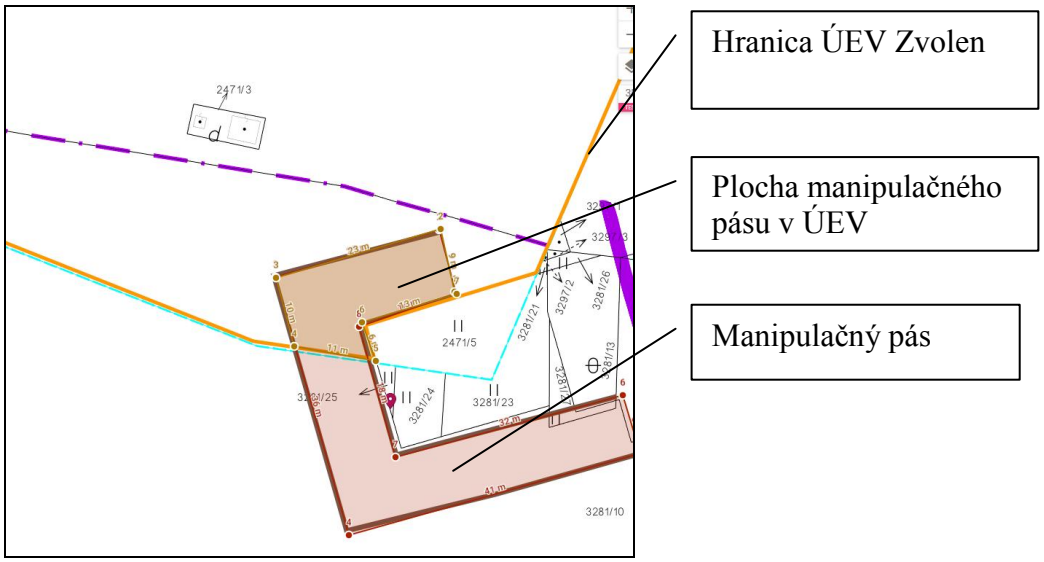
Navrhovaná reštaurácia Nová hoľa **hraničí s ÚEV Zvolen** v k.ú. Liptovská Osada (parcela C 2471/2) parcelou **č. 2471/5** na úseku o dĺžke 30 m.

Obr. č. 36 : Lokalizácia reštaurácie Nová hoľa vo vzťahu k hranici UEV Zvolen
(zbgis, Natura s.r.o.)

Pri výstavbe objektu reštaurácie bude potrebný **manipulačný pruh** o šírke približne 10 m, ktorý zasahuje do územia ÚEV (časť parcely 2471/2 k.ú. Liptovská Osada) plochou 236 m^2 .

Obr. č. 37 : Manipulačný pruh pre výstavbu objektu reštaurácie a jeho plocha v rámci ÚEV Zvolen *(zbgis, Natura s.r.o.)*

Pri návrhu ÚEV Zvolen boli v súlade s § 23 ods.3 vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z.z. ktorou sa vykonáva zákon č.543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny vymedzené ŠOP SR **"činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia"**. Na rozdiel od CHVÚ bez určenia šírky pásma od hranice ÚEV.

Pre **ÚEV Zvolen** ide o nasledovné **činnosti mimo chráneného územia**, ktoré môžu mať **negatívny vplyv na ciele ochrany**:

- Ťažba a úprava uhlia, lignitu a bituminóznych hornín
- Ťažba a úprava rudných surovín
- Ťažba a úprava rudných surovín na kontakte s tokom pretekajúcim územím

- Povrchové veľkokapacitné vápencové a dolomitové lomy
- Povrchové malé vápencové a dolomitové lomy ak ide o ťažbu odstrelom
- Ťažba keramických a žiaruvzdorných ílov ak ide o vyhradené ložisko
- Ťažba ostatných nerastov
- Ťažobné vrty na geotermálne vody v prípade ich vypúšťania do toku nad územím
- Ostatné ťažobné vrty s používaním výplachu ak sú vypúšťané do toku nad územím
- Diaľnice
- Vzletové dráhy, pristávacie dráhy a rolovacie dráhy letísk
- Banské stavby a ťažobné zariadenia
- Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia
- Spaľovne odpadu
- Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu
- Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárskeho, stavebného, papierenského, drevospracujúceho al. iného priemyslu
- Skládky odpadu
- Zmena v užívaní stavby, ktorá spočíva v podstatnom zvýšení alebo rozšírení výroby alebo činnosti, ktoré by mohli ohroziť život a zdravie ľudí alebo životné prostredie
- Automobilové a motocyklové dráhy
- Veľkokapacitné poľnohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale
- Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery (*zdroj: http://www.sopsr.sk/natura/index1.php?p=4&sec=5&kod=SKUEV0198*)

Vzhľadom na skutočnosť, že navrhovaná činnosť- výstavba reštaurácie Nová hoľa a inžinierskych sietí

- **nie je lokalizovaná ani nezasahuje** do ÚEV Zvolen,
- výstavba nevyžaduje **terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia** alebo **odtokové pomery** a **ani iné činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv** na ciele ochrany ÚEV,
- manipulačný pruh, **využívaný len počas výstavby** o šírke cca 10 m od pôdorysu stavby zasahuje do ÚEV, ale jedná sa o plochy antropogénne pozmenené, ktoré nie sú biotopmi európskeho ani národného významu a nie sú ani biotopmi chránených druhov rastlín, ktoré sú predmetom ochrany v ÚEV Zvolen,

nie je predpoklad negatívneho vplyvu navrhovanej činnosti na CHVÚ Veľká Fatra.

9.4 Predpokladaný vplyv na ochranné pásmo NAPANT

Navrhovaná činnosť, vzhľadom na lokalizáciu, plošný rozsah a charakter prevádzky **neovplyvní** stav ochranného pásma NAPANT .

10. Vplyvy na územný systém ekologickej stability.

Realizáciou navrhovanej činnosti **nebudú významnejšie poškodené ani ovplyvnené žiadne z prvkov územného systému ekologickej stability** na nadregionálnej, regionálnej ani lokálnej úrovni.

11. Vplyvy na urbánny komplex a využívanie zeme

Navrhovaná činnosť **nebude mať vplyv** na urbánny komplex Donovalov a ani neovplyvní využívanie zeme.

12. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky

Priamo na dotknutej lokalite ani v bezprostrednej blízkosti sa kultúrne pamiatky **nenachádzajú**.

13. Vplyvy na archeologické náleziská

V k.ú. Donovaly sa archeologické náleziská **nenachádzajú.**

14. Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality

V k.ú. Donovaly sa paleontologické náleziská a významné geologické lokality **nenachádzajú.**

15. Vplyvy na kultúrne hodnoty nehmotnej povahy

Navrhovaná činnosť **nebude mať vplyv** na kultúrne hodnoty nehmotnej povahy.

16. Iné vplyvy

Nie je predpoklad aby navrhovaná činnosť, vzhľadom na charakter a plošný rozsah, **vyvolala iné, v tejto správe nehodnotené, vplyvy.**

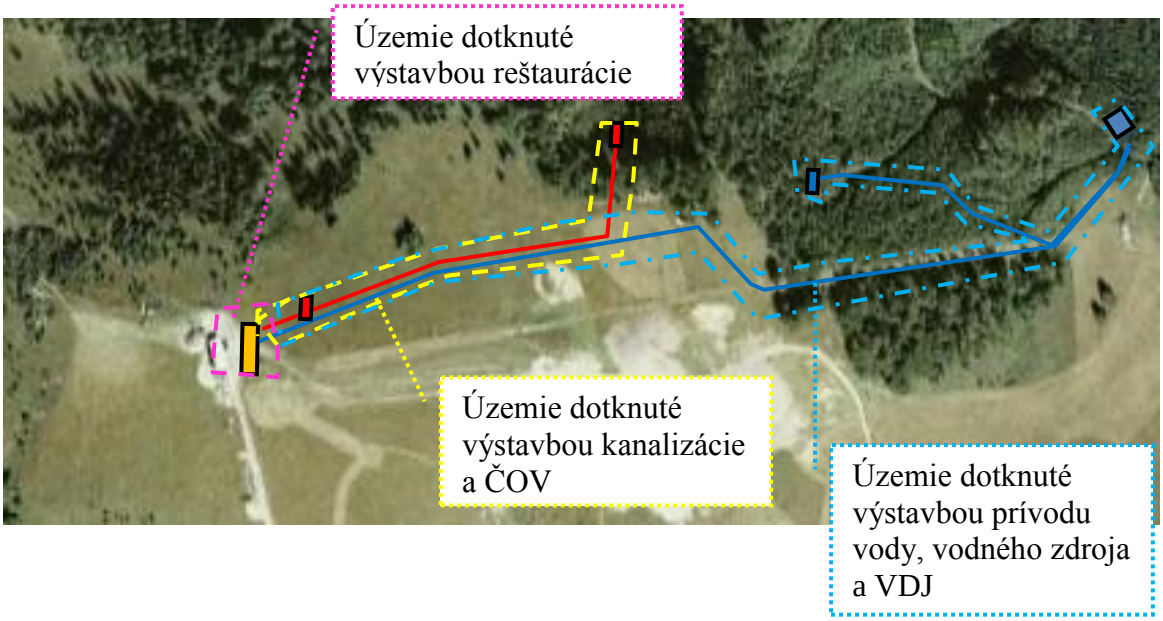
17. Priestorová syntéza vplyvov činnosti v území

Z priestorového hľadiska budú vplyvy na životné prostredia **sústredené na areál vrcholovej časti Novej holi, trasy inžinierskych sietí a lesné pozemky s vodnými stavbami – zdroj Patočiny a vodojem.**

Skutočnosť, že potrebný **výkopový materiál** zo zakladania objektu reštaurácie bude použitý na vyrovnanie staveniska a obsypy stavby, minimalizuje potrebu prevozu väčšieho objemu materiálu a tvorbu medzi skládok mimo záujmového územia. Napojením navrhovaných objektov na **jestvujúcu infraštruktúru** vrcholovej stanice (prívod elektriny) odpadá potreba budovania ďalších líniových stavieb mimo vrcholového areálu, čím sa podstatne zmierňuje územný dosah stavebných prác a rozsah výstavbou dotknutého územia.

Lokalizácia záujmového územia v extraviláne **mimo zastavaného územia** obce ako aj inej zástavby minimalizuje predpoklad negatívneho vplyvu navrhovanej činnosti na obyvateľov obce.

Obr. č. 38 : Vymedzenie územia, dotknutého výstavbou reštaurácie Nová hoľa , inžinierskych sietí a vodných stavieb počas výstavby. *(zbgis, Natura s.r.o.)*

Obr. č. 39 : Vymedzenie územia, dotknutého výstavbou reštaurácie Nová hoľa, inžinierskych sietí a vodných stavieb počas prevádzky. *(zbgis, Natura s.r.o.)*

18. Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a ich porovnanie s platnými právnymi predpismi

Pri **komplexnom hodnotení očakávaných vplyvov** výstavby reštaurácie, stavebne prepojenej na vrcholovú stanicu sedačkovej lanovky na Novej holi je možné konštatovať, že pri dodržaní platných právnych predpisov a technických noriem, ako aj navrhnutých opatrení, **nie je predpoklad negatívneho vplyvu na stav životného prostredia a zdravie obyvateľov.**

Navrhovaná činnosť **nebude mať vplyv** na geomorfologické pomery, klimatické pomery, ovzdušie, kvalitu pôd a kvalitu a množstvo povrchových vôd. Výstavba ani prevádzka neovplyvní spôsob obhospodarovania pozemkov(lesných i poľnohospodárskych.

Z hľadiska vplyvu na **množstvo a kvalitu podzemnej vody vo vzťahu k vodárenským zdrojom Starohorskej doliny**

- pri samotnom **objekte reštaurácie**, ktorý sa nachádza v PHO III. stupňa týchto vodárenských zdrojov pri dodržaní opatrení určených v rozhodnutí o vyhlásení ochranných pásiem vodných zdrojov a v hydrogeologickom posudku nedôjde k ovplyvneniu množstva a kvality vody týchto zdrojov
- pri **vodnom zdroji Patočiny, vodojeme, inžinierskych sieťach a ČOV**, ktoré sú lokalizované mimo PHO vodárenských zdrojov, bolo pre všetky objekty spracované osobitné hydrogeologické posúdenie s určením podmienok realizácie.

K projektovej dokumentácii (DÚR) zaujal **súhlasné stanovisko** SHMÚ aj StVPS ako správca vodárenských zdrojov.

Zdroj pitnej vody a likvidácia odpadových vôd **nezaťažuje a je nezávislá** od bilancie a stavu obecného vodovodu a ČOV Donovaly, ktorá je v súčasnosti kapacitne vyťažená.

Z hľadiska **platných právnych predpisov nie sú pre navrhovanú činnosť potrebné výnimky** z ustanovení platných právnych predpisov a technických noriem.

Na zásahy **do lesných i nelesných biotopov európskeho významu** bude potrebný **súhlas príslušného orgánu štátnej správy ochrany prírody** a to na základe **osobitného konania** podľa § 6 zákona č.543/2002 Z.z.o ochrane prírody a krajiny v platnom znení.

Navrhovaná činnosť „ SL TSD 6/8 TELEMIX Nová Hoľa/ Donovaly- Reštaurácia „Vrcholová stanica“ **bola predmetom posudzovania vplyvu na životné prostredie** podľa zákona č. 24/2006 Z.z. v rokoch 2009 - 2010 s tým, že záverečné stanovisko vydané Ministerstvom pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja SR č. 1136/2010-3.4/pl z 30.8.2010 (stratilo platnosť 30.8.2017) **odporúčalo realizovať predložený variant za predpokladu splnenia stanovených podmienok.**
Tieto podmienky boli zapracované do opatrení v rámci tejto správy o hodnotení.

19. Prevádzkové riziká a ich možný vplyv na územie

Za štandardných klimatických podmienok a pri dodržaní predpísaných stavebných a technologických postupov **nie je predpoklad** vzniku ďalších rizík spojených s realizáciou navrhovanej činnosti, ktoré by neboli analyzované v predchádzajúcich častiach tejto správy.

IV. Opatrenia navrhnuté na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie a zdravie

1. Územnoplánovacie opatrenia

Jestvujúci ÚPN PvZ KSCR Donovaly bol vypracovaný v r. 1985 a schválený uznesením Rady ONV Banská Bystrica č. 118/1985 a Rady SKNV č. 366/1987. V ňom stanovená základná koncepcia priestorového usporiadania Donovál zostáva nezmenená. Zmenili sa podmienky jeho realizácie a požiadavky na funkčné využitie územia. Z toho dôvodu do doby vypracovania

nového územného plánu Donovál obec obstaráva potrebné zmeny a doplnky platného ÚPN RZ KSCR Donovaly. Doteraz boli už obstarané a schválené zmeny a doplnky č. 1 až 14.
Spôsob využitia a ďalšieho rozvoja záujmového územia je zakotvený **v ÚPN RZ KSCR Donovaly – Zmena a doplnok č.7**, spracovanom v júli 2006, ktorého záväzné časti boli **schválené všeobecne záväzným nariadením obce Donovaly č.3/2007**.
Z uvedeného vyplýva, že **nie je potrebné prijímať žiadne územnoplánovacie opatrenia**.

2. Technické opatrenia

V súlade so stanoviskom SHMÚ k dokumentácii (DÚR) :

- zabezpečiť pravidelné meranie zamerané na zdokumentovanie kvantity a kvality prameňa vodného zdroja Patočiny
- zabezpečiť hydrogeologické posúdenie možnosti likvidácie prečistených odpadových vôd z ČOV vsakovaním do podzemných vôd so zameraním na kapacitu vsakovacieho zariadenia, vlastnosti konkrétneho horninového prostredia v mieste vypúšťania a na možnosť ovplyvnenia vodného zdroja Patočiny vypúšťanými odpadovými vodami
- zvážiť doplnenie tretieho stupňa dočistenia, napríklad cez pieskový filter pred vsakom

3. Technologické opatrenia

V súlade so stanoviskom SHMÚ vzhľadom na sezónnosť využívania **zvážiť rozdelenie ČOV** na dve menšie samostatné linky a mimo sezóny využívať iba jednu.

4. Organizačné a prevádzkové opatrenia

4.1 Opatrenia na zmiernenie vplyvov počas realizácie navrhovanej činnosti

Vzhľadom na lokalizáciu navrhovanej činnosti **v pásme hygienickej ochrany III. stupňa vodárenských zdrojov v Starohorskej doline** je potrebné pre realizáciu navrhovanej činnosti dodržiavať nasledovné **opatrenia :**

- zemné práce vykonávať v suchom období, rýchlo. Všetky mechanizmy, ktoré budú použité pri výstavbe musia byť v dobrom technickom stave zbavené nečistôt, dôkladne zabezpečené proti únikom ropných látok do horninového prostredia;
- na mieste staveniska nebudú dopĺňané pohonné hmoty, vymieňané oleje a náplne, vykonávané opravy stavebných a prepravných mechanizmov, pri ktorých by mohlo dôjsť k úniku znečisťujúcich látok. Parkovanie a umývanie mechanizmov na stavenisku alebo v OP je zakázané;
- v prípade úniku ropných produktov znečistenú horninu okamžite odstrániť a odviesť na miesto dekontaminácie. Odstránenú zeminu nahradiť čistou, zhutniť ju a nezastavanú plochu zatrávniť;
- stavenisko musí byť počas výstavby zabezpečené proti hromadeniu povrchových vôd vo výkopoch;
- pri zemných prácach nie sú povolené strelné práce;
- stavebný materiál, ktorý bude v bezprostrednom kontakte s horninovým prostredím musí byť nezávadný, musí mať atest ako materiál neškodiaci podzemným vodám;
- pri náterových prácach na objekte neznečisťovať okolité horninové prostredie / prípadne použiť ekologické náterové hmoty/, obaly z náterov po použití likvidovať na vhodnom úložisku.
- odpadový materiál vzniknutý pri výstavbe umiestniť na skládku určenú pre tento účel mimo OP vodných zdrojov;
- všetci pracovníci zabezpečujúci výstavbu objektov, ako aj tí, ktorí budú objekt využívať,

musia byť informovaní, že sa pohybujú v OP vodného zdroja a sú povinní dodržiavať navrhnuté opatrenia;

- opatrenia navrhnuté na ochranu podzemných vôd počas výstavby, je potrebné dodržiavať aj počas prevádzky objektu, hlavne v čase odstraňovania prípadných porúch;
- dopravné prostriedky parkovať na prestrešených spevnených a nepriepustných plochách.

Z hľadiska **ochrany biotopov, chránených a ohrozených druhov rastlín a živočíchov** je potrebné pred realizáciou stavebných prác v území:

- vytýčiť záujmové biotopy zamestnancami ŠOP SR- S NAPANT,
- stavebné práce realizovať mimo hniezdneho obdobia druhov vtákov, ktoré sú predmetom ochrany v priľahlej časti CHVÚ Veľká Fatra (vopred konzultovať s pracovníkmi ŠOP SR),
- zeminu a materiál z výkopov objektu reštaurácie skladovať aj dočasne len na vyhradených miestach v bezprostrednej blízkosti vrcholovej stanice sedačky (východne od objektu vrcholovej stanice) mimo CHVÚ Veľká Fatra a ÚEV Zvolen,
- pri rekultivácii a zatrávnení trás inžinierskych sietí a podzemných objektov (ČOV, vodojem) využívať semená miestnych druhov a to nastielaným pokoseného sena na rekultivované plochy.

4.2 Opatrenia na zmiernenie vplyvov počas prevádzky

- organický kuchynský odpad skladovať vo vnútri objektu v uzavretých odpadových nádobách bez možnosti prístupu voľne žijúcich živočíchov (napr. medveď); odpad denne zvážať sedačkovou lanovkou a zneškodňovať ho spolu s odpadom z rekreačného areálu;
- ako prevenciu pred zranením vtákov nárazom umiestniť na presklené plochy reštaurácie siluety dravcov;
- pravidelne kosiť trávne porasty na plochách, ktoré boli zatrávnené po terénnych úpravách a na miestach poškodených stavebnou a asanačnou činnosťou s cieľom zabránenia nástupu ruderálnych (rumoviskových) druhov;
- zabezpečiť nádoby na zber komunálnych odpadov v širšom okolí vrcholovej stanice a ich pravidelný odvoz počas celého roku;
- minimalizovať, resp. vylúčiť usporadúvanie takých aktivít v reštaurácii, ktoré by zvyšovali hlučnosť (pyrotechnika, hudobné predstavenia a pod.) a spôsobovali by nežiaduce svetelné efekty.

Z hľadiska minimalizácie potreby pitnej vody a obmedzenia objemu splaškových vôd počas prevádzky reštaurácie:

- v hygienických zariadeniach inštalovať sanitu s úsporným systémom spotreby vody
- v kuchynskej prevádzke inštalovať úsporné zariadenia na umývanie riadu;
- vykonávať pravidelné kontroly a údržby vodovodných armatúr a kuchynských zariadení za účelom vylúčenia strát pitnej vody.

5. Iné opatrenia

Rozsah náhradných revitalizačných opatrení za zásahy do európsky významných biotopov podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov budú stanovené Okresným úradom Banská Bystrica.

6. Vyjadrenie k technicko-ekonomickej realizovateľnosti opatrení

Všetky navrhnuté opatrenia sú **technicky a ekonomicky realizovateľné** a to :

- v etape prípravy t.j. spracovania jednotlivých stupňov projektovej dokumentácie a výberu technológie
- v etape výstavby – organizovania a postupu realizácie výstavby
- v etape prevádzky

V. Porovnanie variantov navrhovanej činnosti a návrh optimálneho variantu s prihliadnutím na vplyvy na životné prostredie.

1. Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu

	Stupeň možného ovplyvnenia navrhovanou činnosťou			
Zložka/okruh životného prostredia	veľmi vysoký	vysoký	nízky	nemá vplyv
kvalita ovzdušia				☑
podzemné vody ako zdroj pitnej vody		☑		
povrchové vody			☑	
terénne úpravy			☑	
kvalita pôd				☑
chránené časti prírody			☑	
rozširovanie inváznych druhov			☑	
zmena biotopov			☑	
záber poľnohospodárskej pôdy			☑	
zásahy do lesných porastov			☑	
výrub mimolesnej zelene			☑	
ovplyvnenie územného systému ekologickej stability				☑
krajinná scenéria			☑	
stav hygieny prostredia		☑		
bezbariérovosť /pohyb telesne postihnutých		☑		

Na základe vyhodnotenia predpokladaného vplyvu na zložky a okruhy životného prostredia za základné kritériá výberu optimálnej varianty navrhovanej činnosti možno stanoviť:

- predpokladaný vplyv na vodné zdroje v Starohorskej doline,
- vplyv na chránené časti prírody – ÚEV Zvolen a VCHÚ Veľká Fatra a biotopy európskeho významu dotknuté výstavbou
- ovplyvnenie hygienickej situácie vo vrcholovej časti rekreačného areálu Nová hoľa
- bezbariérový prístup a umožnenie využívania služieb telesne postihnutými

2. Výber optimálneho variantu

Navrhovaná činnosť - výstavba reštaurácie Nová hoľa vrátane inžinierskych sietí (zásobovanie vodou, kanalizácia, ČOV a prívod elektriny) je navrhovaná v **dvoch realizačných variantoch A a B.**

Objekt reštaurácie je, v obidvoch variantoch, **integrovaný s jestvujúcim objektom vrcholovej stanice sedačkovej lanovky** na Novú hoľu, čím sa minimalizujú zásahy do prírodného prostredia, čo do územného rozsahu i intenzity negatívnych vplyvov. Lokalizácia i technický návrh inžinierskych sietí sú pri obidvoch variantoch rovnaké.

Nulový variant predstavuje zachovanie súčasného stavu, ktorý je charakterizovaný, absenciou vybavenosti, služieb a predovšetkým hygienického zázemia pre návštevníkov vo vrcholovej časti rekreačného areálu.

Pri aplikácii kritérií pre výber optimálneho variantu pre variant A a B je stav nasledovný :

- **potenciálny vplyv na vodné zdroje** Starohorskej doliny je pri oboch variantoch **rovnaký**
- **potenciálny vplyv na chránené časti prírody** – ÚEV Zvolen a CHVÚ Veľká Fatra je pri oboch variantoch **rovnaký**
- **ovplyvnenie hygienickej situácie** vo vrcholovej časti rekreačného areálu **Nová hoľa** je pri oboch variantoch **rovnaké**
- **bezbariérový prístup** a umožnenie využívania služieb telesne postihnutými je pri možný len pri **variante B.** Variant A rieši prepojenie reštaurácie a vrchnej terasy (výstup z lanovky) vonkajším schodiskom.

Vzhľadom na uvedené je optimálnym **variant B navrhovanej činnosti.**

3. Zdôvodnenie výberu optimálneho variantu

Variant B je naplnením koncepčného zámeru zvýšenia štandardu **bezbariérovej vybavenosti** rekreačného areálu a vytvorenia potenciálu pre celoročnú návštevnosť hrebeňovej časti územia, kde Nová hoľa môže slúžiť ako cieľ návštevníkov ale aj ako východisko pre pešiu turistiku v Národnom parku Veľká Fatra.
Zariadenie vytvára **sociálno - hygienické zázemie** pre ďalšie kvalitatívne lepšie využívanie rekreačného areálu.

VI. Návrh monitoringu a poprojektovej analýzy

Zákon o posudzovaní vplyvov na životné prostredie ukladá navrhovateľovi povinnosť zabezpečiť **systematické sledovanie a meranie** vplyvov činnosti, kontrolovať plnenie podmienok určených pri povolení činnosti a vyhodnocovať ich účinnosť a zabezpečiť odborné porovnanie predpokladaných vplyvov uvedených v tejto správe so skutočným stavom.

Účelom monitoringu je priebežné sledovanie vplyvu realizácie navrhovanej činnosti a vytvoriť podklady pre riadenie prevádzky s minimalizáciou negatívnych dopadov na životné prostredie a zdravie obyvateľov.

1. Návrh monitoringu od začatia výstavby, v priebehu výstavby, počas prevádzky a po skončení prevádzky navrhovanej činnosti.

1.1 Monitoring erózie pôdy - bude vykonávaný stavebným dozorom investora, je podmienkou stálej zjazdnosti prístupových komunikácií s osobitným dôrazom na úseky s vyšším spádom. Predmetom monitoringu počas výstavby bude aj stabilita stien výkopu a povrchu depónie skrývky.

1.2 Monitoring technického stavu stavebných zariadení – počas výstavby pôjde o priebežný monitoring stavu stavebných mechanizmov a dopravných prostriedkov za účelom predchádzania úniku olejov a iných látok ohrozujúcich kvalitu podzemných a povrchových vôd ako aj emisií.

1.3 Monitoring technického stavu prevádzkových zariadení – počas prevádzky je nevyhnutný priebežný monitoring stavu funkcie ČOV a kvality prečistenej vody.

1.4 Monitoring kvality i kvantity vody v záchyte vody Patočiny – pravidelné sledovanie kvality a kvantity vody v záchyte vody a vodojeme, ktoré sú zdrojom vody pre navrhovanú činnosť.

1.5 Monitoring kvality i kvantity zdrojov podzemných vôd, zachytených pre pitné účely v Starohorskej doline (5 zdrojov) je pravidelne zabezpečovaný správcom - Stredoslovenskou vodárenskou prevádzkovou spoločnosťou.

1.6 Monitoring inváznych druhov organizmov na plochách s pozmenenými biotopmi a plochách s odstráneným alebo narušeným rastlinným krytom. Cieľom monitoringu je predchádzať nekontrolovanému nástupu inváznych druhov organizmov, predovšetkým rastlín.

1.7 Monitoring počtu návštevníkov areálu – bude vykonávaný denne za účelom dosiahnutia trvalej udržateľnosti prevádzky areálu a kvality služieb

1.8 Monitoring čistoty areálu - bude vykonávaný denne a bude spojený s asanáciou odpadkov v košoch na otvorených terasách, v čase vysokej návštevnosti aj viackrát denne.

Prehľad navrhovaného monitoringu vplyvov činnosti			**časové obdobie realizácie**			
	Predmet monitoringu	**zodpovedný**	**projekt. príprava**	**počas výstavby**	**počas prevádzky**	**po ukončení prevádzky**
1.1	Monitoring erózie pôdy	navrhovateľ	✓	✓	✓	✓
1.2	Monitoring technického stavu stavebných mechanizmov	navrhovateľ	✓	✓		
1.3	Monitoring technického stavu prevádzkových zariadení	navrhovateľ			✓	

1.4	Monitoring kvantity a kvality vody vodného zdroja Patočiny	navrhovateľ	✓	✓	✓	
1.5.	Monitoring kvality i kvantity zdrojov podzemných vôd odoberaných pre vodárenské účely	StVPS	✓	✓	✓	✓
1.6	Monitoring vplyvu vypúšťania odpad vôd na lesný biotop	navrhovateľ			✓	✓
1.7	Monitoring inváznych druhov organizmov	navrhovateľ	✓	✓	✓	✓
1.8	Monitoring počtu návštevníkov areálu	navrhovateľ			✓	
1.9	Monitoring čistoty areálu vrcholovej stanice sedačkovej lanovky Nová hoľa	navrhovateľ	✓	✓	✓	✓

2. Návrh kontroly dodržiavania stanovených podmienok.

Kontrola dodržiavania podmienok stanovených štátnymi orgánmi v stavebnom povolení bude vykonávaná v rámci kontrolných dní, za účasti orgánov zúčastnených v procese hodnotenia vplyvov.

Podmienky prevádzky budú formalizované v užívacom povolení a prevádzkovom poriadku jednotlivých objektov a technologických celkov a priebežne kontrolované príslušnými orgánmi štátneho dozoru.

Podmienky zásahov do európsky významných biotopov a revitalizačné opatrenia budú kontrolované orgánmi št. ochrany prírody a ŠOP SR- Správy NP Nízke Tatry.
Monitoring ostatných zložiek bude zabezpečený prostredníctvom odbornej organizácie, resp. akreditovaných organizácií. Výsledky monitoringu budú predkladané formou správ alebo predpísanej dokumentácie, pričom musia byť konfrontované s predpokladaným stavom.
Údaje budú na požiadanie k dispozícii príslušným kontrolným orgánom.

VII. Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave životného prostredia v území, kde sa má navrhovaná činnosť realizovať

Metódy použité v procese hodnotenia.

zložka /činnosť	**zdroj informácií**	**poskytovateľ**	**metóda**
lokalizácia a stavebno - technické riešenie objektov a inžinierskych sietí	DÚR	navrhovateľ	štúdium, konzultácie
technologické riešenie - záchytu a distribúcie vody - ČOV a kanalizácie	DÚR	navrhovateľ	štúdium, konzultácie
nároky na zdroje /pitná voda , pôda, odpady	ÚPN RZ KSCR Donovaly – zmeny a doplnky č.7 technické podklady Program odpadového hospodárstva obce Donovaly	Obec Donovaly navrhovateľ	štúdium, konzultácie

ovzdušie	ročenky	SHMÚ	štúdium
povrchové vody	hydrologické ročenky	SHMÚ	štúdium
podzemné vody	odborné štúdie (3,4) a dokumentácia PHO VZ v Starohorskej doline	StVPS	štúdium, konzultácie
biotopy, druhy živočíchov a rastlín	odborné podklady, terénny prieskum	NAPANT, ŠOP SR spracovateľ	štúdium, konzultácie, terénny prieskum
osídlenie, obyvateľstvo, urbanizácia	odborné štúdie, štatistické informácie, ÚPD VÚC, ÚPD obce Donovaly	navrhovateľ internet	štúdium, konzultácie
geológia, horninové prostredie, erózia	literatúra, geologické mapy	spracovateľ	štúdium, konzultácie
Krajina, krajinný obraz, územný systém ekologickej stability	GNÚSES, RÚSES okresu B.Bystrica, MÚSES obce Donovaly, Krajinno-ekologický plán obce Donovaly	Obec Donovaly spracovateľ	štúdium, terénny prieskum

VIII. Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní správy o hodnotení

Pri analýze stavu zložiek životného prostredia spracovateľ hodnotenia vychádzal z dostupných údajov, ktoré sa vo viacerých prípadov vzťahovali na širšiu oblasť.

Pri hodnotení technických parametrov stavby a parametrov technológie (záchyt, vodojem, ČOV) bola podkladom štúdia dokumentácia pre územné rozhodnutie (DÚR) a technické podklady od navrhovateľa. Spracovanie ďalších stupňov projektovej dokumentácie si bude vyžadovať vykonanie podrobnejších prieskumov, ktoré môžu priniesť nové poznatky a ovplyvniť technické riešenie stavby.

IX. Prílohy k správe o hodnotení

Príloha č. 1: Celková situácia stavby Reštaurácia „ Vrcholová stanica SL TSD 6/8 TELEMIX Nová hoľa“

Príloha č. 2: Reštaurácia „Vrcholová stanica“ Nová hoľa – pôdorys 1. NP

Príloha č. 3: Reštaurácia „Vrcholová stanica“ Nová hoľa – pôdorys 2. NP

Príloha č.4 : Vyhodnotenie pripomienok a požiadaviek k zámeru navrhovanej činnosti

X. Všeobecne zrozumiteľné záverečné zhrnutie

Predmetom hodnotenia je výstavba reštaurácie umiestnenej vo väzbe na vrcholovú stanicu sedačkovej lanovky TSD 6/8 TELEMIX POMA na vrchole Novej hole. Reštaurácia je osadená pod výstupnú/nástupnú plošinu stanice lanovky a do svahu pod terén.

Súčasťou výstavby reštaurácie Nová hoľa je súbor stavebných a prevádzkových objektov zásobovania vodou (pramenná záchytka Patočiny, vodojem a čerpacia stanica), kanalizácie a ČOV.

Navrhovaná činnosť je umiestnená v súlade so schválenou ÚPD obce Donovaly a bola navrhnutá v dvoch variantoch.

Zámer navrhovanej činnosti bol predložený posudzujúcemu orgánu – Okresnému úradu v Banskej Bystrici, ktorý rozhodnutím na základe zisťovacieho konania stanovil povinnosť ďalšieho hodnotenia.

Na základe stanovísk dotknutých orgánov št. správy a zúčastnenej verejnosti OÚ Banská Bystrica stanovil rozsah hodnotenia pre vypracovanie správy o hodnotení navrhovanej činnosti. Hodnotenie, okrem zákonom stanoveného obsahu, má byť zamerané na :

- vplyv navrhovanej činnosti na chránené územia národnej sústavy a siete NATURA 2000, chránené druhy a biotopy
- vplyv výstavby objektov v rámci ochranného pásma vodárenských zdrojov a vypúšťania vody z ČOV na kvalitu podzemných vôd

Vyhodnotenie požiadaviek a pripomienok zo stanovísk dotknutých orgánov št. správy a zúčastnenej verejnosti k zámeru je v prílohe č.4.

Komplexné hodnotenie predpokladaného vplyvu navrhovanej činnosti na životné prostredie ukázalo, že výstavba reštaurácie Nová hoľa a stavebných objektov zásobovania vodou, kanalizácie a ČOV a ich prevádzka pri dodržiavaní navrhnutých opatrení **nebude mať výraznejší negatívny vplyv na kvalitu životného prostredia** v dotknutej oblasti Donovalov ani významný vplyv **na stav chránených území (vyhlásených i navrhovaných), území siete NATURA 2000, chránených biotopov a chránených a ohrozených druhov živočíchov a rastlín**.

Na základe spracovaných osobitných hydrogeologických posudkov a kladných stanovísk SHMÚ a StVaPS k PD je možné predpokladať, že navrhovaná činnosť,pri dodržaní navrhnutých opatrení, **nebude mať negatívny vplyv na kvalitu a množstvo podzemných vôd, ani na vodárenské zdroje Starohorskej doliny**.

Navrhovaná činnosť nevyžaduje významné úpravy terénu a **nemá vplyv** na kvalitu a úrodnosť pôdy, ovzdušie ani na kvalitu a množstvo povrchových vôd.

Realizácia objektu reštaurácie vyžaduje si vyžiada **záber poľnohospodárskej pôdy** o výmere **0,07 ha.** Výstavba objektov zásobovania vodou, kanalizácie, ČOV a inžinierskych sietí si vyžiada záber **0,0304 ha lesných pozemkov**. Výstavba si **nevyžaduje výrub** mimolesnej stromovej a krovitej vegetácie.

Navrhovaná činnosť **bola predmetom posudzovania vplyvu na životné prostredie** podľa zákona č. 24/2006 Z.z. v rokoch 2009 - 2010 s tým, že záverečné stanovisko vydané Ministerstvom pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja SR č. 1136/2010-3.4/pl z 30.8.2010 (stratilo platnosť 30.8.2017) **odporúčalo realizovať** predložený variant za predpokladu splnenia podmienok, ktoré boli zahrnuté do **navrhovaných opatrení** v rámci správy o hodnotení časť IV.

XI. Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali

Natura s.r.o.
Wolkerova č.1
974 04 Banská Bystrica

zodpovedný spracovateľ: RNDr. Martin Kassa

XII. Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom pre vypracovanie správy o hodnotení

1. Zoznam textovej a grafickej dokumentácie, ktorá sa vypracovala pre zámer a zoznam hlavných použitých materiálov.

1. Zuskin, I. : LA Donovaly /Nová hoľa/ Reštaurácia –„Vrcholová stanica SL TSD 6/8 TELEMIX“ projekt stavby pre územné rozhodnutie, 2018
2. Zuskin, I. : LA Donovaly /Nová hoľa/ Žarnovka/ zásobovanie vodou. Kanalizácia a ČOV projekt stavby pre územné rozhodnutie, 2018
3. Páleník, J. : Osobitné hydrogeologické posúdenie: Sedačková lanovka TELEMIX 6/8 POMA Donovaly – Nová hoľa, 2005
4. Tišliarová, V.: Osobitné hydrogeologické posúdenie: LA Donovaly Nová Hoľa/Žarnovka, zásobovanie vodou, kanalizácia a ČOV I. etapa, 09. 2012
5. Galko, M: Osobitné hydrogeologické posúdenie: LA Donovaly Nová Hoľa/Žarnovka , zásobovanie vodou, kanalizácia a ČOV I. etapa – vypúšťanie prečistených odpadových vôd do podzemných vôd, 10. 2012
6. Baliak, F. a kol.: Vodárenský zdroj – Donovaly - Patočiny , Určenie ochranných pásiem I. a II. Stupňa, 2012
7. Stanovisko SHMÚ k projektu pre územné rozhodnutie č.304-1406/2019/14611 z 12.12.2019 „LA DONOVALY Nová hoľa/Žarnovka, zásobovanie vodou, kanalizácia a ČOV“
8. Vyjadrenie StVPS a.s. k projektovej dokumentácii LA Donovaly/Nová hoľa – reštaurácia vrcholová stanica SL TSD 6/8Telemix“ č. 17006/2019ZC5348-1450 z 09.01.2020
9. Správa o hodnotení „ SL TSD 6/8 TELEMIX Nová Hoľa/ Donovaly- Reštaurácia „Vrcholová stanica“, 2010
10. Záverečné stanovisko vydané Ministerstvom pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja SR č. 1136/2010-3.4/pl z 30.8.2010k navrhovanej činnosti „ SL TSD 6/8 TELEMIX Nová Hoľa/ Donovaly- Reštaurácia „Vrcholová stanica“
11. Zámer Reštaurácia „ Vrcholová stanica SL TSD 6/8 TELEMIX Nová hoľa“ Donovaly, 2018
12. Bišťan, M. : ÚPN RZ KSCR Donovaly - Zmena a doplnok č.7, 2006
13. Stanovisko ŠOP SR- Správy NAPANT č.NAPANT/1941/07 z 20.11.2007
14. List ŠOP SR č. ŠOP SR/1168/-003/2019 z 21.08.2019 k záujmom štátnej ochrany prírody v katastrálnom území Donovaly
15. kol_: Atlas Slovenskej socialistickej republiky SR, Veda vyd. SAV, Bratislava ,1981
16. kol: Atlas krajiny Slovenskej republiky, MŽP SR Bratislava a SAŽP B.Bystrica, 2002
17. Stanová, V., Valachovič, M.,(eds.).: Katalóg biotopov Slovenska, Daphné – inštitút aplikovanej ekológie, Bratislava, 2002
18. Viceníková, A., Polák.P.,: Európsky významné biotopy na Slovensku, ŠOP SR B. Bystrica, 2003

19. Polák.P., Saxa,A.,(eds.): Priaznivý stav biotopov a druhov európskeho významu. ŠOP SR B. Bystrica, 2005
20. Európska komisia : Starostlivosť o územia Natura 2000 : Ustanovenia čl.6 smernice 92/43/EEC o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín, MŽP SR, 2002
21. Kol.: Metodika hodnotenia významnosti vplyvov plánov a projektov na územia sústavy Natura 2000 v Slovenskej republike, ŠOP SR B. Bystrica, 2014
22. Rozhodnutie Krajského úradu ŽP v B. Bystrici č.2007/00841- OR zo 17.9.2007 , ktorým sa určujú ochranné pásma pre podzemné vodárenské zdroje Starohorskej doliny.
23. Krajinno – ekologický plán obce Donovaly, Prieskumy a rozbory, jún 2013
24. Program odpadového hospodárstva obce Donovaly na roky 2011-2015.
25. internetové zdroje: www.sopsr.sk, www.zbgis.sk, www.earth.google.com, www.donovaly.sk

XIII. Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov podpisom (pečiatkou) oprávneného zástupcu spracovateľa správy o hodnotení a navrhovateľa

Banská Bystrica , 31. januára 2020

za spracovateľa :

za navrhovateľa: